

คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

สารนิพนธ์
ของ
ปาริชาติ แสงสุรินทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ธันวาคม 2549

คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

สารนิพนธ์

ของ

ปาริชาติ แสงสุรินทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ธันวาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

บทคัดย่อ
ของ
ปาริชาติ แสงสุรินทร์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ธันวาคม 2549

ปาริชาติ แสงสุรินทร์. (2549). *คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยให้กิจกรรมในคู่มือมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 60/60 และเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากหมายเลขห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ห้อง 4/2 มีนักเรียน 34 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ห้อง 5/1 มีนักเรียน 25 คนและชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ห้อง 6/1 มีนักเรียน 34 คน รวมเป็น 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test แบบ dependent

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 18 กิจกรรม มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดไว้ในคู่มือ อยู่ระหว่าง 69.61 - 71.24
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี มีคะแนนความสามัคคีเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A HANDBOOK OF CO-OPERATIVE DEVELOPING
FOR THE SECOND LEVEL PRIMARY STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
PARICHAD SEANGSURIN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

December 2006

Parichad Seangsurin. (2006). *A Handbook of Co-operative Developing for the Second Level Primary Students*. Master's Project. M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst.Prof.Dr.Nanthana Wong-In.

The purpose of this research were : 1) to create the handbook of co-operative developing for the second level primary students at the criterion 60/60 ; and 2) to compare the differences in co-operative developing for the students before and after participated in the co-operative developing activities. The samples were 93 students, composed of 34 students in Prathom 4/2, 25 in Prathom 5/1, and 34 in Prathom 6/1, by using simple random sampling. The research instruments were the co-operative developing questionnaires, and the co-operative developing activities. The efficiency of the co-operative program was analyzed by E_1 / E_2 . The data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The results were found that :

1. The efficiencies of each activity in the program were between 69.61-71.24
2. After participated the co-operative developing activities , the students' co - operative scores were significantly increased at .01 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนความเมตตา กรุณา และให้กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ประไพพร แก่นาคำ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำและอาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบสารนิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบงใต้โนนรัง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านบงใต้โนนรัง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2549 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณนายเอกรักษ์ แสงสุรินทร์ และ นางบริสุทธิ์ โมรราราช ผู้เป็นบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัวแสงสุรินทร์ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและคุณยายคำไหม โมรราราช นางสาวธัญพร จันทร์ทองศรี ที่ให้กำลังใจ และให้ความปรารถนาดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่ผู้อ่านได้จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นคุณงามความดีของ บิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

ปาริชาติ แสงสุรินทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	
และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	8
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.....	8
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	12
ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม.....	12
ลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรม.....	14
แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	15
ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมและจริยธรรม.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี.....	21
ความหมายของความสามัคคี.....	21
องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี.....	22
พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคี.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ขอบข่ายของความสามัคคี.....	25
ความสำคัญของความสามัคคี.....	26
กิจกรรมการสร้างสามัคคี.....	28
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามัคคี.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมและ จริยธรรมด้านความสามัคคี.....	32
การแสดงบทบาทสมมติ.....	32
ความหมายของบทบาทสมมติ.....	32
วัตถุประสงค์ของการใช้บทบาทสมมติ.....	33
ประเภทของบทบาทสมมติ.....	34
ขั้นตอนการใช้บทบาทสมมติ.....	34
ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้การแสดงบทบาทสมมติ.....	35
เกม.....	36
ความหมายของเกม.....	36
วัตถุประสงค์ของเกม.....	36
ลักษณะของเกม.....	37
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยเกม.....	37
การเล่านิทาน.....	38
ความหมายของการเล่านิทาน.....	38
วัตถุประสงค์ของการเล่านิทาน.....	39
ข้อดีและข้อจำกัดของการเล่านิทาน.....	39
กรณีตัวอย่าง.....	40
ความหมายของกรณีตัวอย่าง.....	40
แนวทางการสร้างกรณีตัวอย่าง.....	40
ขั้นตอนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง.....	41
ข้อควรพิจารณาในการใช้กรณีตัวอย่าง.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือการพัฒนา.....	42
ความหมายของคู่มือ.....	42
ประเภทของคู่มือ.....	43
องค์ประกอบของคู่มือ.....	44
ลักษณะของคู่มือ.....	46
การหาประสิทธิภาพของคู่มือ.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	50
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
ความสำคัญของการวิจัย.....	73
ขอบเขตของการวิจัย.....	73
สมมติฐานในการวิจัย.....	74
เครื่องมือในการวิจัย.....	74
การดำเนินการทดลอง.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
การอภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	77

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	85
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	264

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 พัฒนาการทางจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก.....	19
2 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design.....	58
3 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง.....	59
4 แสดงประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกกิจกรรมและจำแนกรายกิจกรรม ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n=34)....	66
5 แสดงประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกกิจกรรมและจำแนกรายกิจกรรม ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n=25)....	67
6 แสดงแสดงประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 2 ทุกกิจกรรมและจำแนกรายกิจกรรม ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=34)....	68
7 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อน และหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี.....	69
8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและ และหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี (n=34).....	70
9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและ หลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี (n=26).....	71
10 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลัง การใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี (n=34).....	72
11 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี.....	221
12 ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2.....	226
13 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความสามัคคีของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	228
14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามัคคีของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	230

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ทั้ง 18 ชุด.....	232
16 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องเราคือเพื่อนกัน.....	233
17 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องช่วยกันคิดดีกว่า.....	235
18 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องพายเรือ.....	237
19 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องร่วมแรงร่วมใจ.....	239
20 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องฟอมดแดนมหัศจรรย์.....	241
21 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องถอดรหัสโรงเรียน.....	243
22 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องเพื่อนรัก.....	245
23 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องร่วมด้วยช่วยกัน.....	246
24 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องฝั่งสร้างรัง.....	247
25 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องร่วมใจสานฝัน.....	248
26 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องสามัคคีจอมปลอม.....	249
27 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องเรารักโรงเรียน.....	250
28 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องรวมกันเป็นหนึ่ง.....	251
29 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องพลังสามัคคี.....	253

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
30	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องเกมส่ายไขว่รวมใจ..... 255
31	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องรวมพลังเป็นหนึ่งเดียว..... 257
32	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องรวมกันเราอยู่แยกหมู่ เราตาย..... 259
33	เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องสามัคคีประเทศไทย..... 261
34	ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกข้อ และจำแนกรายข้อ..... 263

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความสามัคคีเป็นคุณธรรมและจริยธรรมที่สามารถทำให้สภาพสังคมสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เห็นแก่ตัว คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เกิดความแน่นแฟ้นมีความรักใคร่กลมเกลียว ไม่ว่าจะเป็นองค์กรไหนก็ตาม หากมีคุณธรรมข้อนี้ย่อมส่งผลให้มีความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งเป็นคุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญข้อหนึ่งที่ต้องส่งเสริมและปลูกฝังให้แก่เยาวชนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเกี่ยวกับความสามัคคีไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข(กระทรวงศึกษาธิการ. 2533: 36-45) และเมื่อพิจารณาเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่วางไว้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 5) ที่กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติที่ดี มีความคิดสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมที่ดี มีบุคลิกภาพที่ดีให้เห็นคุณค่าและดำรงไว้ในความมั่นคงของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในความสามัคคีเพราะเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้

จากการศึกษาจากงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี สรุปความหมายของความสามัคคีโดยภาพรวมได้ว่า ความสามัคคีคือ การมีความรักใคร่กลมเกลียวในหมู่คณะ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในการทำงานหรือทำกิจกรรมใดๆ รู้จักเสียสละและให้อภัยกัน ให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำกิจกรรมจนสำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการปลูกฝังและพัฒนาความสามัคคีมีความจำเป็นและควรทำอย่างเร่งด่วน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความเจริญรุ่งเรืองทางวัตถุ ส่งผลให้สังคมมีระบบการแข่งขันสูงขึ้น มีความเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันความเจริญทางด้านจิตใจมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ เกียรติदानุสรณ์ (2534: 39) ที่กล่าวว่า โดยทั่วไปลักษณะนิสัยของคนไทยที่มีต่อความสามัคคี มักจะรู้สึกว่าเป็นสามัคคี คือ พลัง ความสามัคคีเป็นลักษณะของความร่วมมือร่วมใจกันหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นพลังของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มในการประกอบกิจการงานต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ ในสังคมไทยมีจุดอ่อนคือมีนิสัยทำงานตัวคนเดียว แต่จะมีปัญหาเมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ก็เพราะว่าขาดความสามัคคี ดังนั้นหมู่คณะที่มีความสามัคคีย่อมมีกำลังกาย กำลังความคิด ความรู้และสามารถปฏิบัติงานต่างๆ ได้ดี

จากการตอบแบบสอบถามของครูอาจารย์ที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่านักเรียนมีความสามัคคีเป็นกลุ่มน้อยและบางโอกาสเท่านั้นและเด็กจะเน้นการแข่งขันที่ต้องมีแพ้มีชนะเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการปลูกฝังความสามัคคีให้แก่เด็กเป็นกระบวนการทางการศึกษาซึ่งสถาบันหลักๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน หรือสังคมทั่วไปก็ดี ล้วนต้องให้ความใส่ใจและ

ร่วมมือกันปลูกฝังให้มีทัศนคติและค่านิยมที่จะมีคุณธรรมพื้นฐานหลายๆ ด้านไม่เพียงความสามัคคีเท่านั้น โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จนเป็นนิสัยที่ตึงามในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ได้กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปการเปลี่ยนแปลงความคิดเชิงจริยธรรมจะเกิดขึ้นในอายุระหว่าง 10-12 ปี และพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กจะบรรลุขั้นสูงเมื่ออายุ 8 -10 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาช่วงขั้นสูงสุด เด็กที่มีอายุมากกว่า 10 ปี เข้าใจกฎระเบียบต่างๆ เปลี่ยนแปลงได้ถ้าทุกคนตกลงยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้น กฎระเบียบต่างๆ ไม่ใช่สิ่งที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและสมบูรณ์ แต่กฎต่างๆ เป็นเพียงเครื่องมือที่มนุษย์ใช้เพื่อความร่วมมือที่ยาวนานซึ่งกันและกัน (ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์. 2532: 28) และตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก กล่าวว่าเด็กอายุระหว่าง 7 ขวบ ถึง 10 ปี จะอยู่ในขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล เชื่อมโยงไปสู่เด็กอายุ 10-16 ปี อยู่ในขั้นหลักการทำตามที่คุณอื่นเห็นชอบ

จากการตอบแบบสอบถามของครูอาจารย์ที่สอนเด็กในช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 60 คน พบว่าเด็กชอบกิจกรรมที่มีอิสระ สนุกสนาน มีการแข่งขันแพ้ชนะ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมชมรมต่างๆ เกี่ยวกับวิชาการ ได้แก่ การแข่งขันตอบปัญหาวิชาการ เกมคณิตศาสตร์ เกมต่อศัพท์ภาษาอังกฤษ เกมต่อคำคม เกมหมากล้อม เป็นต้น เด็กจะให้ความสนใจและจากการสอบถามความรู้สึกของเด็กบอกว่า เล่นด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้เก่งเพื่อจะไปแข่งขันเอารางวัล กิจกรรมเข้าค่าย ลูกเสือเนตรนารี ก็จะมีการแข่งขันกิจกรรมต่างๆ ระหว่างหมู่ก็มีความมุ่งมั่นร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ อย่างตั้งใจเพื่อให้หมู่ของตนชนะ ซึ่งบางครั้งก็เกิดความไม่พอใจในการตัดสินของคณะกรรมการด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นว่าควรมีการพัฒนาปลูกฝัง คุณธรรมและจริยธรรมด้านความสามัคคีให้แก่เด็ก เนื่องจากเด็กมีคุณธรรมด้านนี้อยู่ในตัวอยู่แล้ว แต่ต้องมีการส่งเสริมและดึงส่วนนั้นของเด็กออกมาใช้ หากไม่มีก็ต้องรีบปลูกฝังเนื่องจากเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังได้จะส่งผลดีต่อไปเมื่อเติบโตในอนาคต

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กได้ คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 จะประกอบด้วยวิธีการดำเนินการพัฒนาและเทคนิคต่างๆ โดยใช้หลักการผสมผสานวิธีพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานหลายๆ วิธีเข้าด้วยกัน เพื่อจะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาจริยธรรม

ของครูผู้สอนและครูประจำชั้นหรือการนำไปจัดกิจกรรมในคาบวิชาแนะแนวได้ โดยเลือกใช้วิธีดังนี้ การแสดงบทบาทสมมติ เกม การเล่านิทานและกรณีตัวอย่างทั้งหมดเป็นวิธีการที่จะสามารถนำมาพัฒนาความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นอกจากนี้แทรกกิจกรรมกลุ่มเข้าไปในกิจกรรม เช่น ร้องเพลง กิจกรรมเข้าจังหวะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม แต่ผลที่จะได้รับจะมากหรือน้อยยังต้องได้รับความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งครู ผู้ปกครองหรือบุคคลหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยพยายามให้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนเข้ามาร่วมกันให้มากที่สุดจึงจะทำให้กิจกรรมต่างๆ มีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนวิชาจริยธรรม ครูแนะแนว ครูประจำชั้น รวมถึงผู้ปกครองหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในด้านความสามัคคี ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะนำคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไปใช้เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านบึงไต้โนนรัง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมเป็นนักเรียนทั้งหมดจำนวน 207 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากหมายเลขห้องเรียน ดังนี้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ห้อง 4/2 มีนักเรียน 34 คน นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ห้อง 5/1

มีนักเรียน 25 คนและนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ห้อง 6/1 มีนักเรียน 34 คน รวมทั้งหมดจำนวน 93 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2** หมายถึง การร่วมมือกับหมู่คณะในการปฏิบัติ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกันของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้แบ่งความสามัคคีเป็น 2 ด้าน ได้แก่

1.1 ความสามัคคีในชั้นเรียน ได้แก่ มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน

1.2 ความสามัคคีในโรงเรียน ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

2. **คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2** หมายถึง หนังสือหรือเอกสาร ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

- 2.1.1 ให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับความสามัคคี
- 2.1.2 เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคี
- 2.1.3 เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับความสามัคคี ซึ่งสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการฝึกพัฒนาตนเองและนำไปใช้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยในชีวิตประจำวัน

2.2 **กิจกรรมความสามัคคี** หมายถึง ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ บทบาทสมมติ เกม การเล่านิทาน และกรณีตัวอย่าง แต่ละเทคนิคมีขั้นตอน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำสู่การพัฒนา ผู้วิจัยชี้แจงหรือทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความสามัคคี โดยเน้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา พูดคุย ได้ตอบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการพัฒนา ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมที่กำหนดเพื่อให้นักเรียนทุกคนเข้าใจตรงกัน จากนั้นจึงดำเนินกิจกรรมตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแสดงความคิดเห็นจากสิ่งที่ได้รับในการทำกิจกรรมขั้นที่ 2 แล้วให้นักเรียนทุกคนช่วยกันสรุป โดยเน้นประโยชน์การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล ผู้วิจัยประเมินผลการพัฒนาด้านความสามัคคีจากการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของกิจกรรม โดยการสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึก รวมถึงการใช้แบบฝึกหัดหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีแต่ละครั้ง เพื่อติดตามการพัฒนาความสามัคคี แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเป็นประโยชน์ในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

2.3 ข้อควรปฏิบัติในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

2.3.1 ข้อควรปฏิบัติสำหรับครู

2.3.2 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียน

2.4 การประเมินผล ผู้วิจัยประเมินผลโดยการสังเกตจากการทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดท้ายกิจกรรมของนักเรียน

3. การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี หมายถึง การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 60/60

60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

จัดทำคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม

1. บทบาทสมมติ

2. เกม

3. การเล่นนิทาน

4. กรณีตัวอย่าง

เพื่อใช้คู่มือนี้ในการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

1.1 ความสามัคคีในชั้นเรียน

1.1.1 มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

1.1.2 ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

- 1.1.3 ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน
- 1.2 ความสามัคคีในโรงเรียน
 - 1.2.1 สนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน
 - 1.2.2 ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
 - 1.2.3 ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนมีคะแนนความสามัคคีเพิ่มขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

- 2.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม
- 2.2 ลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรม
- 2.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
- 2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมและจริยธรรม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

- 3.1 ความหมายของความสามัคคี
- 3.2 องค์ประกอบของความสามัคคี
- 3.3 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี
- 3.4 ขอบข่ายของความสามัคคี
- 3.5 ความสำคัญของความสามัคคี
- 3.6 กิจกรรมการสร้างสามัคคี
- 3.7 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามัคคี

4. เทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคี

- 4.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมติ
- 4.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม
- 4.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่านิทาน
- 4.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่าง

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือการพัฒนา

- 5.1 ความหมายของคู่มือ
- 5.2 ประเภทของคู่มือ
- 5.3 องค์ประกอบของคู่มือ
- 5.4 ลักษณะของคู่มือ

6. การหาประสิทธิภาพของคู่มือ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ หรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศ สาระสำคัญคือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในหมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา ในมาตรา 22 23 24 และมาตรา 26 มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542: 5, 12-14)

มาตรา 6: การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 22: การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23: การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม เทคโนโลยี รวมตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของไทย การเมืองและการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และทั้งเรื่องการจัดการ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้

มาตรา 24: การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาให้ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

มาตรา 26: การประเมินผลการเรียนรู้พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

1.2 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 2-7) กล่าวถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างความรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังกล่าวได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยกำหนดโครงสร้างเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1.2.1 ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

1.2.2 สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มสาระ ดังนี้

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 1 ภาษาไทย
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2 คณิตศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 วิทยาศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 สุขศึกษาและพลศึกษา
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 6 ศิลปะ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่สองประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยีและภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศกำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้นสถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

1.2.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.2.3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

1.2.3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

1.2.4 มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.2.4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต และการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยพัฒนาตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม

พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ (พระธรรมปิฎก. 2546 :32) ให้ความหมายคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมคือ ความประพฤติ ธรรมคือ การดำเนินชีวิต หลักความประพฤติ หลักการดำเนินชีวิต คำจริยธรรมนี้ นักปราชญ์ประเทศไทยได้บัญญัติให้ใช้สำหรับคำภาษาอังกฤษ ethics หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศีลธรรมหรือกฎศีลธรรม จริยะ (หรือจริยธรรม) อันประเสริฐ เรียกว่า พรหมจริยะ (พรหมจริยธรรม หรือพรหมจรรย์) แปลว่า ความประพฤติอันประเสริฐหรือการดำเนินชีวิตอย่างประเสริฐ หมายถึง มรรคมงคล 8 หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา เทียบศีลธรรม

คำว่า คุณธรรมและจริยธรรมนั้นเป็นคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ทั้งในวงการศึกษาสังคมวิทยา ปรัชญาและศาสนาทั่วไป อย่างไรก็ตามความหมายของคุณธรรมนั้นมักจะใช้ในลักษณะที่ครอบคลุมความหมายของจริยธรรมด้วย ทั้งในศัพท์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กล่าวคือ จริยธรรมเป็นการแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นคุณธรรมที่อยู่ภายในจิตใจของแต่ละบุคคลนั่นเอง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า จริยธรรม คือข้อประพฤติปฏิบัติหรือกฎที่ควรปฏิบัติในทางที่ดีที่ควรกระทำเพื่อให้เกิดสิ่งที่ดีหรือสันติสุขในสังคม (ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2544: 125, 127)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539 (2539: 216) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ตั้งอยู่ในแนวทางแห่งความดี ความถูกต้อง

บุญมี แท่นแก้ว (2539: 7-8) กล่าวว่า จริยธรรม (Morality) เป็นคุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดงามถูกต้องอันเป็นสิ่งที่ประสงค์ของสังคมและจริยธรรมจะมีได้ต้องปลูกฝังฝึกหัด โดยเริ่มจากการปลูกฝังคุณธรรม (Virtue) ลงในใจก่อน การปลูกฝังคุณธรรมจำต้องอาศัยหลักคำสอนศาสนาอันได้แก่ ศีล (Precept) อันหมายถึง หลักหรือกฎเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติเพื่อตัดหรือฝึกหัดกายวาจาให้เรียบร้อย ให้เป็นปกติ กล่าวคือ จะพูดหรือทำอะไรให้เป็นปกติ อย่าให้ผิดปกติ (ผิดศีล) เช่น พูดให้ถูกต้อง ให้เป็นธรรม กระทำให้ถูกต้องให้เป็นธรรม เมื่อพูดหรือกระทำต้องเป็นธรรม ย่อมมีความสุข ความสบาย เยือกเย็น ไม่เดือดร้อน อันเป็นผลการมีความสุขสบายเยือกเย็น ไม่เดือดร้อนดังกล่าวจึงเป็นผลของการมีศีลหรือเป็นผลแห่งการมีคุณธรรมในจิตใจ

ประภาศรี สีหอำไพ (2540: 17, 21) กล่าวว่า คุณธรรม (Moral) หมายถึง หลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดีย่อมมีผลผลิตของความดีคือ ความชื่นชมยกย่อง ในขณะที่การกระทำชั่วย่อมนำความเจ็บปวดมาให้ การเป็นผู้มีคุณธรรมคือ การปฏิบัติตนอยู่ในกรอบที่ดีงาม ความเข้าใจเรื่องการทำดีมีคุณธรรมเป็นกฎเกณฑ์สากลที่ตรงกัน เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติผิดในกาม เป็นต้น ส่วนคำว่า จริยธรรม (Ethics) หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของ คุณธรรมหรือศีลธรรม

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530: 88) ได้กล่าวว่า จริยธรรม มาจากคำว่า จริย+ธรรม คำว่า จริยะ หมายถึง ความประพฤติหรือกริยาที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายหลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อทั้งสองคำมารวมกันเป็นจริยธรรมจึงได้ความหมายว่า หลักแห่งความประพฤติ หรือแนวทางของการประพฤติ

สุวิทย์ มูลคำ; และอรรถ มูลคำ (2546: 182) ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม (Morality) หมายถึง สภาพของคุณงามความดี คนที่มีคุณธรรม หมายถึง คนที่มีจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ซึ่งคนที่มีคุณธรรมนั้นนอกจากจะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นแล้วยังมีจิตใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่นอีกด้วย ส่วนคำว่า จริยธรรม (Ethic) หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อควรประพฤติปฏิบัติที่กำกับอยู่ในจิตใจของคน ซึ่งถ้าผู้ใดที่ประพฤติปฏิบัติดีก็จะส่งผลให้เกิดสันติสุขแก่สังคม หรือคนที่ปฏิบัติตามเกณฑ์ทางศีลธรรมก็คือ คนที่มีจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 2) ให้ความหมายของจริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือเป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้นคือเป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุนและผู้ที่กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมเป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัดและผู้ที่ทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย

ก๊อต (รังสรรค์ แสงสุข; และคณะ.2544: 244; อ้างอิงจาก Good. 1973: 641) คำว่า คุณธรรมหมายถึงความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชินหรือหมายถึงคุณภาพที่บุคคลได้กระทำความดีและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวกับความประพฤติและศีลธรรม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่าคุณธรรมและจริยธรรมนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ซึ่งคุณธรรมนั้นจะเป็นลักษณะที่ดีงามที่เกิดขึ้นอยู่ภายในจิตใจของบุคคลและจริยธรรมนั้นเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมที่ดีงามเหมาะสมและถูกต้อง ทั้งกาย วาจาและใจ โดยมีพื้นฐานมาจากคุณธรรมของแต่ละบุคคล

2.2. ลักษณะทางคุณธรรมและจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524: 2-3) ได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมไว้ 4 ลักษณะ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดีควรกระทำและการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วยความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด โดยในช่วงอายุ 2-10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2. ทักษะคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ เพียงใด ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมไทย แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทักษะคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทักษะคตินั้นรวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นทักษะคติเชิงจริยธรรมจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียว ทักษะคติเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในเวลาหนึ่งยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ และโคห์ลเบิร์ก ได้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านอื่นๆ ของบุคคลด้วย คือ พัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของบุคคลด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือ ผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่งคือพฤติกรรมในสถานที่เฝ้าระวังหรือในสถานภาพที่ยั่วให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่ว เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนนและการกล่าวเท็จเป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดี และเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความสุขและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่นๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้น

2.3 แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ (2546: 186) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจริยธรรม มีดังนี้

1. ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เรียนเสียก่อนว่าอยู่ในระดับใด ซึ่งอาจจะทำการวิเคราะห์โดยการเล่าสถานการณ์ให้ฟังอ่านกรณีศึกษาแล้วให้ผู้เรียนบอกเหตุผลเชิงจริยธรรมของตนเองหรือของตัวละครในเรื่อง หรือจากการสังเกตพฤติกรรมก็ได้

2. ผู้สอนควรจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ยืน ได้ฟังการบอกหรือให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่เขามีอยู่

3. ผู้สอนควรจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบกับปัญหาที่ขัดแย้งกับระดับความคิดของผู้เรียนเอง เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดในระดับที่สูงขึ้น โดยผู้สอนจะเป็นผู้ชี้แนะเพื่อให้ผู้เรียนมีความเห็นคล้อยตามไปในทิศทางที่ปรารถนา

วิธีการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมของ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2524: 63-67) ได้กล่าวไว้มีดังนี้

1.การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น วิธีการฝึกฝนเด็กโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำให้สามารถใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูงขึ้นได้นั้นเริ่มจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กตามทฤษฎีของเพียเจท์ นักจิตวิทยาได้ใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ความรู้ในขั้นสูงขึ้นกว่าขั้นที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลใหม่เด็กจะนำไปใช้เปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งการเปรียบเทียบนี้เด็กจะเกิดความรู้ที่ขัดแย้งกันหรือเกิดความไม่สมดุลทางความคิด ความไม่สมดุลนี้จะเป็เครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตน เพื่อให้เกิดความสมดุลขั้นใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้

2.การอบรมทางศาสนาประเพณีของผู้นับถือศาสนาพุทธได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านโดยเฉพาะเพศชายมีโอกาสเข้ารับการอบรมพุทธศาสนา โดยการบวชเป็นสามเณรและภิกษุ ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามสะดวก แต่ที่ปฏิบัติกันมาก คือ ใช้เวลาประมาณ 3 เดือนในระยะเข้าพรรษา คือ ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคมของทุกปี การได้บวชเรียนนี้ในวัฒนธรรมไทยถือว่าเป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่การงานครอบครัวและประเทศชาติ ผู้ที่ผ่านการบวชเรียนมาแล้วสังคมถือว่าเป็นผู้ที่มีความเปลี่ยนแปลงทางจิตลักษณะและพฤติกรรมไปในทางที่ลดความเห็นแก่ตัวและเพิ่มความเห็นแก่พวกพ้อง เห็นแก่ส่วนรวม เห็นแก่มนุษยชาติ นอกจากนั้นผู้ที่ผ่านการบวชเรียนแล้ว ยังควรเป็นผู้ที่มีความซาบซึ้งในรสพระธรรมมากกว่าผู้ที่ไม่มีโอกาสใกล้ชิดกับศาสนาอีกด้วย

3. การใช้บทบาทสมมติ วิธีการนี้เกิดจากการเข้าใจที่ว่า การที่คนเราจะเข้าใจผู้อื่นได้ดีนั้น ต้องให้เขาได้มีโอกาสสวมบทบาทอื่นๆ นอกเหนือไปจากที่ตนเป็นอยู่ ซึ่งคอลลินท์ (Collins) กล่าวว่า วิธีเดียวที่จะทำให้คนได้คิดหรือรู้สึกแตกต่างไปจากที่เขาเป็นอยู่ได้คือ ให้เขาได้แสดงออกในบทบาทที่ต่างไปจากเดิมและบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม โคห์ลเบิร์ก ได้กล่าวว่า การสวมบทบาทนั้น ได้แก่ การรับเอาทัศนคติของคนอื่น การรับรู้ในความคิดและความรู้สึกของคนอื่น การนำตนเองไปอยู่ในฐานะของคนอื่นด้วย กระบวนการดังกล่าวจะทำให้มีความคิดกว้างขวาง และเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง

4. การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดการคล้อยตาม การแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อเป็นการยกระดับจิตใจของเด็กนั้นอาจทำได้โดยใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อนไป

โดยง่ายเพื่อนนับว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ได้เน้นที่ ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนแบบเสมอภาค (Equalitarian Peer Interaction) ว่าเป็นแหล่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้และระดับจริยธรรม โดยโคห์ลเบิร์กได้ยืนยันเช่นเดียวกัน โดยเขากล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนจะมีผลต่อระดับจริยธรรม เด็กที่เข้าร่วมสังคมจะมีความก้าวหน้ากว่าเด็กที่แยกเดี่ยวจากเพื่อน ทั้งนี้เพราะการที่เด็กมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้โต้แย้งกันกับเพื่อนจะทำให้เขาได้รับความคิดเห็นและทัศนคติใหม่ๆ ต่างไปจากที่ตนมีอยู่ถ้าเขาได้พิจารณาเปรียบเทียบกับความรู้เดิมที่เขาอยู่ด้วยเหตุนี้จึงได้เกิดแนวคิดที่จะให้กลุ่มเพื่อนและเหตุผลใหม่เพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยในการฝึกฝนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่บุคคล โดยใช้กลุ่มเพื่อนเป็นสื่อเสนอความรู้และเหตุผลใหม่ให้ในระดับที่สูงกว่าที่บุคคลมีอยู่เดิม

5. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้ผู้ทดลองเห็นจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้นๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบให้นี้ก็เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ถูกทดลองวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากการเขียนให้อ่านแบบวิธีแรกทีกล่าวนมาแล้ว หรือการให้แสดงบทบาทเพื่อรับคำแนะนำจากเพื่อน หรือการให้เพื่อนแสดงความคิดที่เหมือนกันเป็นเอกฉันท์ อันจะทำให้ผู้ถูกทดลองคล้อยตามกลุ่มเพื่อนได้มาก การจัดตัวแบบให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีที่มีการศึกษาค้นคว้ามาพอสมควร เพราะเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะเรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีการเดียวที่เด็กอาจทำตามโดยไม่รู้สีกว่ากำลังถูกชักจูง ลักษณะของการเลียนแบบนี้ เป็นลักษณะหนึ่งที่เป็นไปตามทฤษฎีอิทธิพลทางสังคม เป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของการเลียนแบบ (Imitation) ก็ดี การเทียบเคียง (Identification) ก็ดีล้วนเป็นวิธีที่อาศัยตัวแบบลักษณะและความเหมาะสมของตัวแบบเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับวิธีนี้ เพราะตัวแบบจะต้องมีลักษณะดึงดูดและชักชวนให้ผู้อื่นสังเกตเห็นเกิดความเชื่อถือและคล้อยตามได้ ตัวแบบที่มีอิทธิพลให้เด็กคล้อยตามได้มาก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ใหญ่และเพื่อน ลักษณะอีกประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเลียนแบบได้มากคือ ความเหมาะสมของตัวแบบ การเชื่อในเรื่องความรู้ความสามารถของตัวแบบในเรื่องที่เขาจะแสดงออกจะทำให้ ผู้สังเกตคล้อยตามได้มาก ลักษณะภายในของผู้เลียนแบบเองก็เป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเลียนแบบได้เช่นกัน

2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมและจริยธรรม

2.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524: 27-31) ผู้ริเริ่มความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้น เขาพบว่าเด็กจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุด (Formal Operation) เมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี ฉะนั้น พัฒนาการทางด้านจริยธรรมของเด็กจึงบรรลุขั้นสูงสุดได้เมื่ออายุ 8-10 ปีเช่นกัน เพียเจต์ได้แบ่งขั้นของการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยากความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใดๆ เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูด ก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่นๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง ระหว่างอายุ 2-8 ขวบ เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกที่ปรากฏในขั้นที่ 2 จะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนทำให้เด็กรู้จักการมีการแลกเปลี่ยนกันและกันและมีความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล

2.4.2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก (Kohlberg)

ขัตติยา กรรณสูต; และคนอื่นๆ (2547: 20-21) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ ลอว์เรนซ์ โคห์ลเบิร์ก (Lawrence Kohlberg) ที่เชื่อว่าการบรรลุนิติภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกในทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด เนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะเหตุผลเชิงจริยธรรมมิใช่การประเมินค่าการกระทำไปในทำนองที่ว่า “ดี” หรือ “เลว” แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นไปเป็นลำดับ เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุด คือ ขั้นที่ 6 ของโคห์ลเบิร์ก ตรงกับสิ่งที่นักปราชญ์ยอมรับว่าเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ มิได้เจือเหตุผลประเภทอื่นๆ เลย ฉะนั้น เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงจึงมีลักษณะเป็นเหตุผลสากล กว้างขวาง ไม่ขัดแย้ง และมีรากฐานจากความมีหลักการไม่เข้าข้างตนเองและเป็นอุดมคติ

โคห์ลเบิร์ก ได้จำแนกพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ มี 6 ขั้น มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre-conventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผู้อื่น ในระดับนี้บุคคลจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือตน ระดับนี้พบในเด็กอายุ 1-10 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) บุคคลจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย จะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่พิจารณาถึงความหมายในคุณค่าของมนุษย์ เช่น ไม่กล้ายกยอกทรัพย์เพราะกลัวถูกตำรวจจับ หรือไม่กล้าหนีเรียนเพราะกลัวครูตักเตือน เป็นต้น ในขั้นนี้พบในเด็กอายุ 2 - 7 ปี

ขั้นที่ 2 ขั้นหลักการแสวงหารางวัล (The Instrumental Relativist Orientation) เป็นขั้นที่เลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเท่านั้น ต้องการแลกเปลี่ยนจากสิ่งที่ตนกระทำโดยมุ่งการตอบแทนทางกายและวัตถุมากกว่านามธรรม และไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม พบในเด็กอายุ 7 - 10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎหมายเกณฑ์ (Conventional Level) ในระดับนี้บุคคลจะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยๆ ของตน เช่น ทำตามความคาดหวังของครอบครัว กลุ่มเชื้อชาติ หรือ ทำกฎหมายและศาสนา บุคคลจะเลียนแบบหรือคล้อยตามบุคคลในกลุ่มเพื่อปรับตัวให้เข้ากับความ ต้องการของสังคม แต่ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในขณะนั้น และผลที่ตามมาภายหลัง ในระดับนี้ บุคคลยังต้องการการควบคุมจากภายนอกอยู่ แต่ก็ยังนึกถึงจิตใจของผู้อื่นด้วย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจ เรา พบในผู้มีอายุ 10 -16 ปี ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้น 3 ชั้นใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (The Enter Personal) ในชั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำ ตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวังอย่างเคร่งครัด พบในผู้มีอายุ 10 -13 ปี

ชั้น 4 ชั้นหลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (The Law and Order Orientation) ในชั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ บรรทัดฐานของสังคม (Norms) เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของบุคคลที่พึงปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนเป็นสมาชิก พบในผู้มีอายุ 13 -16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎหมายเกณฑ์ (Post conventional Level) เป็นระดับที่ต้อง ตัดสินข้อขัดแย้งต่างๆ ด้วยด้วยการนำมาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยตนเอง เมื่อพิจารณา แล้วเห็นว่าสิ่งใดสำคัญมากกว่ากันก็จะปฏิบัติตามนั้น มีหลักการของตนเองที่ถูกต้องและหลุดพ้นจาก กฎเกณฑ์ของสังคม ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ชั้นใช้หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและคำมั่นสัญญา (Social Contract Legalistic Orientation) บุคคลจะเห็นความสำคัญของชนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ละเมิดความ ละอายใจหรือความภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมจากภายนอก หรือบุคคลอื่นมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัว ผสมผสานมาตรฐานการยอมรับจาก สังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นใหญ่ พบใน บุคคลที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ได้แก่ วัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่

ชั้นที่ 6 ชั้นยึดหลักอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation) เป็นจริยธรรมขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของ ตน และมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในอันปลาย อันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ เคารพใน ความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน และความเกรงกลัวต่อบาปเป็นคติประจำใจ พบในบุคคลที่มีอายุ 25 ปี ขึ้นไป

ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น 3 ระดับ ตามทฤษฎีพัฒนาการทาง จริยธรรมของโคล์เบิร์ก สามารถสรุปสาระสังเขปเป็นตาราง ดังนี้

ตาราง 1 พัฒนาการทางจริยธรรมของโคห์ลเบิร์ก

ขั้นการให้เหตุผลทางจริยธรรม		ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1	หลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูก ลงโทษ (อายุ 2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุ 2 – 10 ปี)
ขั้นที่ 2	หลักการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี)	
ขั้นที่ 3	หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (อายุ 10 – 16 ปี)
ขั้นที่ 4	หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (อายุ 13-16 ปี)	
ขั้นที่ 5	หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและ คำมั่นสัญญา (อายุ 16-25 ปี)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (อายุ 16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 6	ยึดหลักอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

ทึมา ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2524: 52-54)

โคห์ลเบิร์ก เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น ไม่ใช้การรับรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทต่อตนเองต่อผู้อื่น และบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่างๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตามการพัฒนาทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเป็นไปตามขั้นจากขั้นที่หนึ่งผ่านไปแต่ละขั้นถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้เพราะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะพัฒนาจากขั้นที่ต่ำกว่าอยู่แล้ว ต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงขึ้นไป ส่วนเหตุผลในขั้นต่ำกว่าก็จะน้อยลงทุกที และถูกละทิ้งไปในที่สุด

2.4.3. ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมของดวงเดือน พันธุนาวิน

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2539: 2-4) ได้อธิบายว่า คนที่มีพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งนั้น มีลักษณะทางจิตใจที่สำคัญ 5 ประการ โดยทฤษฎีนี้เปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ ของคนดีและคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น เช่น ผลมะม่วง การที่จะได้ผลมะม่วงดก ผลใหญ่หวานอร่อยนั้น ลำต้นและรากจะต้องสมบูรณ์ โดยทำการเปรียบเทียบลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ ว่าเปรียบเสมือนส่วนลำต้นของต้นไม้จริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม คือ

1. ทศนคติคุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง คือ มีความพอใจและเห็นความสำคัญของความดีงาม เห็นโทษของความชั่วร้ายต่างๆ มีความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมที่ยึดคุณธรรมเป็นหลัก

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวมประเทศชาติและหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ตัว

3. ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน สามารถคาดการณ์ไกลและสามารถควบคุมตนให้อดได้รอได้อย่างเหมาะสม

4. ความเชื่ออำนาจในตน เชื่อว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นเพราะการกระทำของตนเอง มากกว่าเกิดจากความบังเอิญ โชคเคราะห์หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์คือเชื่อว่าทำดีได้ดีทำชั่วจะต้องได้รับโทษ

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นบากบันฝ่าฟันอุปสรรคประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน

ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการนี้ หากมีมากในบุคคลใดบุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าขาดลักษณะหลายประการมากเท่าใด บุคคลนั้นก็จะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเป็นคนดีและคนเก่งได้มากเท่านั้น

สำหรับลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการ ซึ่งเปรียบเสมือนรากสำคัญของต้นไม้จริยธรรมที่ซ่อนไขหาอาหารเพื่อเลี้ยงลำต้นได้อย่างเต็มที่ ได้แก่

1. สติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาดเหมาะสมกับอายุ รับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องรู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางความคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้

2. ประสพการณ์ทางสังคมสูง หมายถึง การเข้าใจมนุษย์และสังคมตลอดจนสภาพแวดล้อมทางกายภาพ รู้ว่าการกระทำของตนจะส่งผลกระทบทั้งทางดีและไม่ดีแก่ผู้อื่นอย่างไรบ้าง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

3. สุขภาพจิตดี คือ การมีความวิตกกังวลน้อยหรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์

ฉะนั้น บุคคลที่มีลักษณะทั้ง 3 ประการดังกล่าวในปริมาณสูงเหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาลักษณะจิตใจทั้ง 5 ประการที่ลำต้นและต้นไม้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

งานวิจัยต่างประเทศ

โรมานซ์ (วรวรรณนี้ ราชสงฆ์. 2541: 54; อ้างอิงจาก Romane.1985: 24-42) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 มี 3 กลุ่ม จำนวน 32 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมสามารถพัฒนาระดับการให้เหตุผลจริยธรรมของนักเรียนได้

ริชาร์ด และคนอื่นๆ (วรวรรณนี้ ราชสงฆ์. 2541: 54; อ้างอิงจาก Richards and others. 1984: 24-28) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคห์ลเบิร์กและพฤติกรรมก่อนในห้องเรียน พบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ (ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2) มีพฤติกรรมก่อนในห้องเรียนมากกว่านักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมใน

ขั้นที่ 3 และ 4 และยังพบว่า ระดับการให้พัฒนาเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามอายุ และสถานภาพทางสังคม เพศ มีผลต่อพฤติกรรมก่อนในโรงเรียน อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมก่อนในโรงเรียนสามารถทำนายได้ดีในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง

ทราวิสและปีเตอร์ (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2522 : 50 ; อ้างอิงจาก Travis and Peter. 1974) ได้ทดลองกับเด็กชาย - หญิง เกรด 5 โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการสวมบทบาทสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 12 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมเน้นการจำและการหาคำตอบปัญหาขัดแย้งทางศีลธรรม ผลการทดลองพบว่า การฝึกกระบวนการสวมบทบาทช่วยส่งเสริมพัฒนาการในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มทดลองมีพัฒนาการขึ้นเฉลี่ยประมาณ 1.5 ชั้น ในเวลา 3 เดือน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

3.1 ความหมายของความสามัคคี

บุญสม เชนใจ (2530: 6-8) ได้กล่าวว่าคำว่า “สามัคคี” มาจากคำว่า “สามัคคะ” เมื่อตีสำนวนไทยแล้วจะได้ว่า ความสามัคคีคือ การรวมกันอย่างแน่นสนิทด้วยความรู้สึกนึกคิดและความมุ่งหมายที่ตรงกันล้าเลิศ ซึ่งหมายถึง การรวมตัวกันด้วยความตั้งใจและเพื่อผลอันดีงามเท่านั้น และการรวมตัวกันนั้นก็คือ การเอากำลังมารวมกัน อันได้แก่ กำลังใจ กำลังความคิด กำลังทรัพย์ กำลังความสามารถ กล่าวได้ว่า ที่เรียกว่า ความสามัคคีนั้นคือ

1. การรวมกันอย่างแน่นสนิท
2. ด้วยความนึกคิดและความมุ่งหวังที่ตรงกัน
3. การรวมตัวนั้นคือ การนำกำลังมารวมกัน
4. เพื่อทำกิจกรรมตามหน้าที่ของแต่ละคน

ประยุทธ์ สุวรรณโกตา (2530: 35) กล่าวว่า ความสามัคคีหมายถึง ความพร้อมเพรียงกลมเกลียวกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รักใคร่กัน มีความคิดเห็นร่วมกัน ทำงานร่วมกันมีความสุขความทุกข์ร่วมกัน

อาภา ถนัดช่วง (2531: 49) กล่าวว่า ความสามัคคี คือ การร่วมแรงร่วมใจในการคิดและการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้กลุ่มบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามัคคี คือ การรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จสมประสงค์ตามความต้องการของกลุ่มหรือสังคม และกำลังที่รวมกันนั้น เป็นได้ทั้งกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ กำลังทรัพย์ โดยใช้ความสามารถเหล่านี้รวมกันปฏิบัติงานด้วยความกลมเกลียว โดยไม่มีการทะเลาะคิดทำลาย หรือแก่งแย่งชิงดีกัน (กรมวิชาการ. 2521: 293-296)

อาภา โลจายะ (2535: 29) กล่าวว่า ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี หมายถึง การที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ให้ความร่วมมือ และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ปฏิบัติหน้าที่หรือการงานโดยพร้อมเพรียงกัน ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

บุญสม โพธิ์เงิน (2537: 25) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมกันปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

นิตยา สุริยารพันธ์ (2541:37) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การรวมกลุ่มกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และกำลังที่รวมกันนั้นเป็นกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ โดยใช้กำลังความสามารถเหล่านี้ร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความกลมเกลียว ไม่ทะเลาะวิวาท เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งตามความหมายดังกล่าว ความสามัคคีเป็นการมารวมกันเพื่อสร้างประโยชน์สุข ไม่ใช่รวมกันเพื่อทำลายหรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความสามัคคี หมายถึง การที่บุคคลในกลุ่มแสดงออกซึ่งการรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม

3.2 องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี

อาภา ฤกษ์ขำ (2531: 50) กล่าวว่า ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. สมาชิกแต่ละคนต้องได้รับการยกย่อง และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
2. บรรยากาศการทำงานควรเป็นประชาธิปไตยคือ สามารถคิดและปฏิบัติงานร่วมกันโดยปราศจากจากความเกรงกลัวและอคติส่วนตัว
3. สมาชิกแต่ละคนจะต้องศรัทธาในงานและคณะบุคคลที่ทำงานร่วมกัน
4. สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีความรู้สึกมั่นใจว่าตนจะได้รับการพิทักษ์จากกลุ่มหรือหัวหน้า
5. สมาชิกจะต้องได้รับความเป็นธรรม ในการทำงานและการตอบแทนในผลงาน
6. จะต้องมีการขจัดอุปสรรคและความขัดแย้ง ด้วยสติปัญญาและควรจัดความอิจจาริษาและตัวบ่อนทำลายความสามัคคีหรือความก้าวหน้าของกลุ่มด้วยวิธีต่างๆ

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527: 256) กล่าวว่า ความสามัคคีมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
2. ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวมเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
3. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรารักหมู่คณะ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล หมู่คณะด้วยความเต็มใจ

ลักษณะของผู้ที่มีความสามัคคีที่กล่าวถึงข้างต้นนี้สอดคล้องกับเนื้อหาในแบบเรียนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่องเพื่อนบ้านของเรา (2521: 241) ซึ่งมีข้อความดังนี้ ความ

สามัคคีเกิดขึ้นโดยอาศัยหลักธรรม คือ เริ่มด้วยการพูดไพเราะอ่อนหวาน ไม่หยาบคาย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่คับแคบเห็นแก่ตัว ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่ใจต่ำหรือหนึ่งเดียว ต้องวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว

นอกจากนี้ พระพุทธทาสภิกขุ (2535: 15-16) ได้บรรยายปาฐกถาธรรมในเรื่องการทำกิจกรรมของหมู่คณะ จำเป็นต้องมีความสามัคคี โดยจำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ทาน คือ การให้เป็นวัตถุปัจจัยแก่ชีวิต ให้ปันอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น

2. ปิยวาจา คือ พูดจาไพเราะแสดงความเป็นมิตร

3. สมานัตตา คือการวางตนเสมอกัน ไม่ยกตนข่มท่านและไม่ลดตนจนเกินความจำเป็น

4. อตถจริยา คือ ประพฤติสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อกันและกัน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี สรุปได้ว่า ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้ภายในกลุ่มจะต้องมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยกย่องและความเป็นธรรมจากกลุ่ม มีความศรัทธาในงานและบุคคลในกลุ่ม นอกจากนี้ ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องเกิดจากตัวสมาชิกเอง กล่าวคือ สมาชิกต้องฝึกฝนตนให้เป็นคนมีหลักธรรม ไม่เป็นบุคคลที่เอาเปรียบ เห็นแก่ตัว ควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ วางตนเสมอผู้อื่น มีอารมณ์เย็น ประพฤติสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

3.3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคี

จากความหมายของความสามัคคีดังกล่าวข้างต้น ได้มีผู้กำหนดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคีไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527: 256) กล่าวว่า ความสามัคคีมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
2. ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนร่วม
3. เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
4. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา
5. รักหมู่คณะ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล หมู่คณะด้วยความเต็มใจ

อาภา ถนัดช่วง (2531: 1-3) กล่าวว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคีมีดังต่อไปนี้

1. สมาชิกทุกคนพร้อมใจกันปฏิบัติงาน
2. เมื่อมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันรับผิดชอบ โดยไม่โยนความผิดให้แก่กันและกัน และร่วมมือกันแก้ปัญหา
3. เมื่องานสำเร็จลง สมาชิกต่างยินดีถือเป็นความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม และต่างยกย่องให้เกียรติกัน โดยเฉพาะผู้มีส่วนช่วยเหลือกลุ่มอย่างมาก

4. เมื่อกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ สมาชิกพร้อมที่จะเสียสละ ร่วมมือในสิ่งที่สร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น

จุฑาทิพย์ ธีรภาค (2539:36) กล่าวถึง พฤติกรรมความสามัคคีว่า ต้องแสดงออกดังนี้

1. ปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้
2. รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. เข้ามีส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
4. เป็นผู้ประสานความสามัคคีในกลุ่ม
5. ไม่แบ่งแยกพวกเขาพวกเรา
6. รักหมู่คณะ มีความหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลในทางที่ไม่ผิดศีลธรรม
7. มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

สุรรัตน์ พันธุ์ดี (2539 :51) กล่าวว่า พฤติกรรมความสามัคคีมีดังนี้

1. รู้จักทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ
2. มีความรักใคร่ปรองดอง ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท
3. มีความเห็นอกเห็นใจกัน และให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้
4. รู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2535:277-278) กล่าวว่า พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคีได้แก่

1. ปรับตัวเองให้เข้ากับผู้อื่นได้
2. รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. เข้ามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจการของส่วนรวม
4. เป็นผู้ประสานความสามัคคีในหมู่คณะ
5. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา
6. รักหมู่คณะ มีใจหวังดีและช่วยเหลือเกื้อกูลในทางไม่ผิดศีลธรรม
7. มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

อัจจา ลักษณะาวสันต์ (2535:25) กล่าวว่า พฤติกรรมความสามัคคี ต้องแสดงออกดังนี้

1. การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี
2. การมีมนุษยสัมพันธ์

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความสามัคคี หมายถึง การที่บุคคลในกลุ่มแสดงออกซึ่งการรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามจุดประสงค์ของกลุ่ม ซึ่งพฤติกรรมสำคัญที่แสดงออกมีลักษณะดังนี้คือ

1. มีความรักใคร่กลมเกลียว และเห็นอกเห็นใจ ปรองดองกัน
2. ไม่ยุยงให้เกิดการแตกแยก ไม่ก่อการทะเลาะวิวาทและไม่แก่งแย่งชิงดีกัน
3. ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงาน

4. ร่วมกันรับผิดชอบในงานที่ทำและร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

3.4 ขอบข่ายของความสามัคคี

คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยม (2536: 134-151) ได้แบ่งความสามัคคีออกเป็น

1. ความสามัคคีในสถานศึกษา หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของนิสิตนักศึกษา ในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมเพื่อรักษาระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ชื่อเสียงเกียรติยศและความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษา ตลอดจนการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ร่วมสถานศึกษาเดียวกัน

2. ความสามัคคีระหว่างสถานศึกษา หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของนิสิตนักศึกษา ในการสร้างสัมพันธ์อันดีกับนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ของสถานศึกษาอื่น เพื่อประโยชน์ในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในระหว่างสถานศึกษาและการร่วมแรงร่วมใจกันกระทำการอันเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

3. ความสามัคคีในชุมชน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุข และความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนที่นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมอยู่ด้วยตลอดจนการมีความสัมพันธ์อันดีต่อสถานภาพต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ ด้วย

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527: 189-196) ให้ขอบข่ายของความสามัคคีไว้ดังต่อไปนี้

1. ความสามัคคีในโรงเรียน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมเพื่อรักษาระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ชื่อเสียงเกียรติยศและความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษา ตลอดจนการมีสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนนักเรียนและคณาจารย์ร่วมสถาบันเดียวกัน

2. ความสามัคคีในชุมชน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลสภาพต่าง ๆ ในชุมชนนั้น

บัณฑิต พัดเย็น (2527: 5, 40) ได้ให้ขอบข่ายของความสามัคคีไว้ดังนี้

ความสามัคคีมี 6 สถานการณ์ ประกอบด้วย

1. ความสามัคคีในทางการพัฒนาสังคม
2. ความสามัคคีในการให้กำลังใจ
3. ความสามัคคีในการให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ
4. ความสามัคคีในการร่วมแสดงความคิดเห็น
5. ความสามัคคีในครอบครัว
6. ความสามัคคีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายความสามัคคี สรุปได้ว่า ขอบข่ายของความสามัคคี ได้แก่

1. ความสามัคคีในครอบครัว
2. ความสามัคคีในโรงเรียน
3. ความสามัคคีในชุมชน
4. ความสามัคคีในชาติ

3.5 ความสำคัญของความสามัคคี

ความสามัคคีเมื่อมีขึ้นในหมู่คนกลุ่มใดก็ทำให้คนในกลุ่มนั้นมีความสุข ยกตัวอย่างเช่น ในบ้านหรือในห้องเรียน ถ้าทุกคนรักใคร่ปรองดองกัน มีงานอะไรก็ช่วยกันทำ การงานก็จะสำเร็จ ทุกคนจะอยู่กันอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระพุทธทาสภิกขุ (2535: 16) ได้กล่าวไว้ว่า ผลของความสามัคคีจะทำให้สิ่งที่หนักกลายเป็นของเบา จะทำให้สิ่งที่ยากกลายเป็นของง่ายจะกระทำสิ่งที่ช้าทำได้ช้าให้กลายเป็นของเร็วหรือทำได้เร็ว นอกจากนี้ ประยุทธ์ สุวรรณโกตา (2530: 36-37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสามัคคีว่า ความสามัคคีเป็น บ่อเกิดแห่งความเจริญ ความสุขและชัยชนะ ดังตัวอย่างที่ยกมากล่าวว่า “ความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความเจริญ” การอยู่ร่วมกัน หรือก่อนที่จะเริ่มกิจการงานสำคัญๆ หัวหน้าคณะหรือผู้รับผิดชอบจะปลูกฝังความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะผู้ร่วมงานให้ได้เสียก่อน เมื่อมีความสามัคคีกันดีแล้วก็จะผนึกกำลังกัน ความร่วมมือร่วมใจก็จะตามมา ถึงงานจะยิ่งใหญ่ยุ่งยากสักเพียงใด ก็สามารถจะบรรลุความสำเร็จนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ จึงกล่าวได้ว่า

“ความสามัคคี สร้างสรรค์ความเจริญ

ความสามัคคี เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข”

ในสังคมมนุษย์ ไม่มีบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่สามารถจะดำรงชีวิตอยู่อย่างโดดเดี่ยว เดี่ยวดาย คนเป็นสัตว์สังคมจึงจะต้องอยู่รวมกันเป็นครอบครัว หมู่คณะเป็นสถาบัน เป็นประเทศคนกลุ่มใด สถานที่ใดมีความรักสามัคคีกัน ความเจริญก้าวหน้าของชนกลุ่มนั้น เป็นไปอย่างไม่หยุดยั้ง เหล่าศัตรูหมู่ใดไม่สามารถจะมาระรานข่มเหงรังแกได้จะมีความมั่นคงเจริญสืบไป คนในสังคมนั้นจะอยู่กันด้วยความผาสุกสืบไป ความสามัคคียังเป็นคุณธรรมที่จะสร้างความสงบสุขมาให้อีกด้วย ดังสุภาษิตที่ว่า “ความสามัคคีของหมู่คณะนำพาสุขมาได้”

ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์หรือสิ่งที่มีชีวิตชนิดใดก็ตาม การอยู่รวมกันด้วยความสามัคคีย่อมทำให้เกิดมีพลัง และพลังก่อให้เกิดอำนาจนำไปสู่ความมั่นคงยั่งยืนเจริญเพิ่มพูนยิ่งขึ้น ประเทศชาติปัจจุบันนี้ต้องการความสามัคคีระหว่างชนในชาติ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ เพื่อร่วมกันป้องกันการรุกรานของเหล่าศัตรูหมู่พาลทั้งหลายและจะให้ร่วมกันพัฒนาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังเช่นตัวอย่างกรณีเกิดอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่ในภาคใต้ของประเทศ ประชาชนทุกหมู่เหล่าแสดงออกซึ่งความรักความสามัคคีช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับเคราะห์กรรมในครั้งนี้กัน

อย่างเต็มที่ทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์มากมายคนนับ เพราะความสามัคคีของคนในชาติ ดังคำกล่าวที่ว่า “ความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งชัยชนะ”

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าคนเรานั้นเต็มไปด้วยการต่อสู้กันทางจิตใจ เพื่อความอยู่รอดของครอบครัว หมู่คณะ สังคมและประเทศชาติ ในครอบครัวใดก็ตามถ้าหากสมาชิกใน ครอบครัวมีความสามัคคีย่อมมีพลังที่จะเอาชนะอุปสรรคของกิจการงานทั้งปวงได้ ในสถาบันหรือกลุ่มชนก็เช่นเดียวกัน ความสามัคคีเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เช่นการเล่นกีฬาเป็นทีม ถ้าหากผู้เล่นในทีมมีความสามัคคีกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมักจะได้รับชัยชนะเสมอ ถ้าทีมใดไม่มีความสามัคคีต่างคนต่างเล่นไปตามที่ตนถนัด เอาดีเอาเด่นเป็นรายบุคคลแล้ว ถึงแม้ผู้เล่นจะมีความเก่งกล้าสามารถเพียงใดก็ตาม ไม่สามารถนำทีมไปสู่ชัยชนะได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ถ้าต้องการชัยชนะ เราต้องมีความสามัคคี”

นอกจากนี้ เดโซ สวานานท์ (2534: 34) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามัคคีเป็นของดี เมื่อมีขึ้นในกลุ่มใดก็ทำให้คนกลุ่มนั้นมีความสุข ความเจริญ ในอดีตที่ผ่านมาเราได้พบว่า ด้วยเหตุที่บรรพบุรุษมีความสามัคคีเป็นน้ำใจเดียวกัน จึงทำให้ประเทศชาติดำรงเอกราชมาได้ตราบเท่าทุกวันนี้ ดังตัวอย่าง วีรกรรมของชาวบ้านบางระจันในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสามัคคีมีความสำคัญอย่างมาก เพราะความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความสุข ความเจริญ และความเป็นเอกราชของชาติไทยตราบเท่าทุกวันนี้

3.6 กิจกรรมการสร้างสามัคคี

สมบัติ ชูชีพชัย (2527: 16-17) กล่าวว่า กิจกรรมการสร้างสามัคคีเป็นสิ่งที่ควรจัดให้มีเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี และได้มีการจัดทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยจัดให้กับบุคลากรเข้าใหม่ เช่น ครูใหม่ นักเรียนเข้าใหม่ ให้เขาเหล่านั้นได้ร่วมกัน ร่วมนอน ร่วมคิด ร่วมศึกษา และร่วมเล่น มีการเดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม มีการประกวดการจัดกิจกรรม ให้แต่ละกลุ่มมีการร่วมกันทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกันเป็นผู้นำหรือหัวหน้า เพื่อสร้างความรับผิดชอบสร้างเสริมการทำงานร่วมกันในลักษณะรูปแบบแห่งประชาธิปไตย

2. กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด รักษาดินแดน เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยสร้างความสามัคคี ความมีวินัย มีการร่วมแรงร่วมใจและสร้างสรรค์ความเจริญให้กับองค์กรหรือหน่วยงานได้

3. กิจกรรมกีฬากีฬา ความมีน้ำใจนักกีฬาและมีพลานามัยดีเป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมและสร้างให้เกิดขึ้นแต่เยาว์วัย กีฬาจะสร้างความอดทน สร้างความมีระเบียบวินัยสร้างปฏิภาณและความสามัคคี โดยเฉพาะกีฬาประเภทที่เล่นเป็นทีม

4. กิจกรรมทางศาสนา ศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจเป็นที่พักใจสร้างความสงบ สันโดษ และสมาธิ จิตใจจะเยือกเย็นสุขุม ระวังอารมณ์โกรธ อารมณ์ร้อนได้เป็นอย่างดี

5. กิจกรรมราชพิธี สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันหลักที่ยึดเหนี่ยวหัวใจ ต่างรักเคารพในองค์พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ต่างจงรักภักดีพร้อมที่จะพลีชีพ เพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การให้ทุกคนต่างมีน้ำใจยึดมั่นในสิ่งเดียวกันจะสร้างความสามัคคีในหมู่เหล่าได้เป็นอย่างดี

6. การจัดกิจกรรมนันทนาการ มีการพบปะสังสรรค์ รับประทานอาหารร่วมกัน มีการละเล่นรื่นเริงร่วมกันคิดทำงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะสร้างให้เกิดการรวมกันอย่างเป็นปึกแผ่นและเกิดความสามัคคี

7. กิจกรรมวันสู่เหย้า มีการจัดงานวันคืนสู่เหย้าของศิษย์เก่า เพื่อรำลึกถึงวันเก่าๆ ในอดีตเป็นการกระชับความสัมพันธ์ กระชับน้ำใจ และความรักในความเป็นพวกเดียวกันได้เป็นอย่างดี

8. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองมีการประชุมหารือร่วมงาน ร่วมกิจกรรม ร่วมกันสรรค์สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่หน่วยงานให้แก่เยาวชนให้แก่ชุมชนและประเทศชาติอันจะนำมาซึ่งความเจริญและความสามัคคี

9. กิจกรรมรวมน้ำใจ หน่วยงานสถานศึกษาจะเป็นหน่วยงานกลางที่จะจัดให้มีกิจกรรมในสถานศึกษาของตนโดยเชิญกลุ่มบุคคล และหน่วยงานต่างๆ ได้มาร่วมพบปะสังสรรค์ ร่วมใจกันทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การลอกคูคลอง สร้างรั้ว สร้างสะพาน ฯลฯ

จากกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น นับว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และสามารถจัดให้มีขึ้นได้ในองค์กรหรือในสถานศึกษา เพื่อการปลูกฝังและเสริมสร้างความสามัคคีต่อไป

3.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามัคคี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520: 9-12) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับต้นกำเนิดและการพัฒนาการทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลไว้

1. ทฤษฎีอิทธิพลของสังคม นักสังคมวิทยา เชื่อว่าสังคมมีส่วนในการบ่มนุญให้มีลักษณะต่างๆ กัน ตามแต่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดในสังคมและนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ก็เล็งเห็นความสำคัญของสังคม ในการก่อตั้งลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมนั้น โดยที่ทฤษฎีนี้ระบุว่าเด็กเล็กๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วย กระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและผู้ที่ตนรักจนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ นักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่า คุณธรรมจริยธรรมจะถูกปลูกฝังตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยทารกและวันเด็กเล็กเป็นวัยแห่งการเตรียมตัว เพื่อเข้าเป็นสมาชิกในสังคมใหญ่ ในช่วงแรกของชีวิตนี้เด็กจะได้รับการปลูกฝังทางคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าในช่วงอื่นๆ ของชีวิต กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง รองลงมาคือ โรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังมีสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่างๆ

2. ทฤษฎีพัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักทฤษฎีที่เชื่อว่า การพัฒนาทางสติปัญญาและอารมณ์เป็นรากฐานของการพัฒนาทางคุณธรรมจริยธรรมคือ เพียเจต์และโคห์ลเบิร์ก นักทฤษฎีสองท่านเชื่อว่าคุณธรรมจริยธรรมของเด็กจะเจริญขึ้นตามความเจริญของความสามารถทางการรับรู้ (Cognitive Ability) สติปัญญาและอารมณ์ของเด็ก ในบุคคลปกติที่สติปัญญาไม่เจริญถึงขีดสุดจะมีคุณธรรมจริยธรรมในขั้นสูงสุดได้เช่นกัน โคห์ลเบิร์ก ได้พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับลักษณะอื่นๆ ของมนุษย์ในการศึกษาผลงานของนักวิจัยต่างๆ ที่สำคัญคือ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับระดับสติปัญญาทั่วไปและความสัมพันธ์ของคุณธรรม จริยธรรมกับความสามารถที่จะรอผลได้ที่ดีกว่าในอนาคตแทนที่จะรับเอาผลที่เล็กน้อยกว่าในปัจจุบันหรือในทันที ซึ่งลักษณะนี้เรียกว่า ลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากนั้นผู้ที่มีความคุณธรรมจริยธรรมสูงยังเป็น ผู้ที่มีสมาธิดี มีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตน และมีความภาคภูมิใจในตนเองและสภาพแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีความคุณธรรมจริยธรรมต่ำ โคห์ลเบิร์กจึงสรุปว่า ความเป็นผู้ที่มีความคุณธรรมจริยธรรมสูงเกิดจากความสามารถในการเพ่งความสนใจที่กฎเกณฑ์และมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านต่างๆ โดยทั่วไปด้วย

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมคือ ทฤษฎีที่อธิบายวิธีการและขบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม ทำให้เกิดการยอมรับลักษณะ และกฎเกณฑ์ทางสังคมมาเป็นลักษณะของตนทฤษฎีประเภทนี้ได้นำเอาหลักการเสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ในการอธิบายต้นกำเนิดและการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ได้เน้นการเรียนรู้โดยบังเอิญและการเลียนแบบเป็นสำคัญ ซึ่งทำให้นักคนมีพฤติกรรมมีพฤติกรรมที่แปลกใหม่หรือแตกต่างไปจากเดิมได้โดยง่ายโดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมต่างๆ ได้คือ การหวั่นความพอใจ และการหลบหลีกความทุกข์ การเลียนแบบลักษณะและการกระทำของบุคคลอื่นเป็นบ่อเกิดของการยอมรับลักษณะทั้งที่ดีและไม่ดีจากบุคคลได้อย่างง่ายดาย และเกิดได้อย่างกว้างขวางในสถานการณ์ทั่วไป ตั้งแต่เด็กเลียนแบบบิดามารดา ผู้เลี้ยงดู เพื่อน วัยรุ่น เลียนแบบดารา เด็กเลียนแบบ พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูที่ตนเองรักใคร่ จะทำให้เด็กเกิดความพอใจเหมือนว่าตนอยู่ใกล้ชิดในขณะหนึ่ง เด็กและวัยรุ่นเลียนแบบคนแปลกหน้าเกิดขึ้นน้อยมากแต่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าสังเกตเห็นว่า ตัวแบบมีพฤติกรรมใดก็ตามแล้วได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ ผู้สังเกตเห็นก็อยากได้รับความพอใจนั้นด้วยก็จะยอมเลียนแบบตัวแบบนั้นบ้าง

ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นกำเนิดและพัฒนาการทางด้านคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว เป็นทฤษฎีที่ช่วยกันสร้างภาพการวิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกล่าวคือทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมนั้น กล่าวถึงบทบาทของสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลที่มีต่อการปรับปรุงแต่งลักษณะทางจริยธรรม คุณธรรมของบุคคล ดังที่ เซียร์และคนอื่นๆ (Sears and others. 1957: 327) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู และความรักที่เด็กได้รับจากบิดามารดาเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณธรรมของเด็กสำหรับทอมสันและคนอื่นๆ (Thompson and others. 1959: 349) ได้กล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็ก

โดยจัด หลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนและสังคมเห็นว่าดีให้แก่เด็กนักเรียน เช่น ให้ความรู้ ศิลปวัฒนธรรม ดนตรี ตลอดจนกิจกรรมที่ฝึกความมีน้ำใจต่างๆ เช่น ให้ความสามัคคี ความอดทน ความรับผิดชอบ การรู้จักกาลเทศะ เป็นต้น

ส่วนทฤษฎีพัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้มีความสำคัญกับ พันธุกรรมในการมีส่วนส่งเสริมหรือขัดขวางพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล แต่ทฤษฎี ทั้งสองก็ยังเน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมของบุคคลเช่นกัน สำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ช่วยอธิบายขบวนการยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของลักษณะบุคคล ซึ่ง สอดคล้องกับ ไรท์ (Wright, 1975: 24-30) ที่กล่าวว่า สังคมมีส่วนมากในการปั้นมนุษย์ให้มีลักษณะ ต่างๆ กันตามแต่ว่ามนุษย์จะอยู่ในกลุ่มใดของสังคม ดังนั้นสังคมและสถานการณ์ในช่วงชีวิตของ บุคคลก็มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมของคนได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณธรรมด้านความสามัคคีสามารถพัฒนาได้ ตั้งแต่วัยเด็กโดยสถาบันครอบครัวมีความสำคัญอย่างมากในการที่จะพัฒนา แต่ในสภาพสังคมยุค โลกาภิวัตน์มีผลทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัว อีกทั้งสื่อมวลชนอันได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ เข้ามามีส่วนในการเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก ซึ่งบางครั้งเหมาะสมบ้างไม่เหมาะสมบ้าง โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันซึ่งอยู่ใกล้ชิดเยาวชน รองลงมาจากสถาบันครอบครัวจึงควรมีบทบาท ในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจ ที่จะจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคีให้แก่เด็กอันจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนา เด็กและเยาวชนของชาติให้เติบโตเป็นพลเมืองดีต่อไป

3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

งานวิจัยในประเทศ

ทศพร มณีศรีขำ (2524: 52) ได้ทำการวิจัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาจริยธรรม ด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโคกเกตุ จังหวัด สมุทรสงคราม จำนวน 48 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้าน ความสามัคคีของนักเรียนหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมด้วยกิจกรรมกลุ่มกับก่อนเรียนแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532: 106-107) ได้ศึกษาผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผล เชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน นารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้บทบาทสมมติทำให้นักเรียนมี เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535: 77) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์ การ์ตูนที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การใช้

เทคนิค เทคนิคแม่แบบ สไลด์การ์ตูนทำให้นักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อาภา โลจายะ (2535: 87) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคีและความเสียสละแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยพบว่า อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล ส่วนด้านความสุภาพอ่อนโยนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับพฤติกรรมจริยธรรมโดยส่วนรวม ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญสม โพธิ์เงิน (2537: 70-72) ได้ศึกษาคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ สถานที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิจัย สรุปได้ว่า นักเรียนชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันแตกต่างจากนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ด้านคือ ด้านความสามัคคี ด้านความเสียสละ ด้านการให้อภัย ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านการยอมรับความคิดเห็นผู้อื่นและด้านความเห็นอกเห็นใจ โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนนักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตเมือง มีคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมการอยู่ร่วมกันแตกต่างจาก นักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 5 ด้าน ส่วนคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน ด้านความสามัคคีไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่นักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตเมืองมีคุณธรรมมากกว่าและ นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยที่นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันทั้ง 6 ด้านมากกว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรและประกอบอาชีพ รับจ้างหรืออื่นๆ

บริรักษ์ ศรีเพชรพัฒน์ (2539: 56-57) ทำการศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง และเทคนิคแม่แบบ ในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนได้รับการทดลองโดยใช้สถานการณ์จำลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีไม่แตกต่างกันแสดงว่า วิธีการทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีได้ใกล้เคียง

ปนัดดา ยิ้มสกุล (2539: 61) ได้ทำการศึกษาการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอตะเภา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้ชุดแนะแนวมีความสามัคคีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดแนะแนวมีความสามัคคีสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าชุดแนะแนวสามารถพัฒนาความสามัคคีได้สูงกว่าการสอนปกติ

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคี

4.1 บทบาทสมมติ

4.1.1 ความหมายของบทบาทสมมติ

กรมวิชาการ (2542: 30-31) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก เกิดความรู้สึก ความนึกคิดในการแสดงบทบาทของคนอื่นที่ไม่ใช่ตนเอง ได้ทดลองหรือฝึกประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจ ในเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นมา จากความเป็นจริง การแสดงบทบาทสมมติจะให้ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ยาวนานและลึกซึ้งและมีผล โดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียนในการปรับและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งเหล่านั้นในเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจริงได้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนแต่ละคน

ทิศนา ขัมมณี (2547: 67) ได้กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นวิธีสอนโดยใช้การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดงทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอนมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติและมีการกำหนดบทบาทของผู้แสดงแล้วให้ผู้เรียนแสดงตามธรรมชาติของตนเอง

4.1.2 วัตถุประสงค์การใช้การแสดงบทบาทสมมติ

ทิศนา ขัมมณี (2547:68) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของวิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติว่าเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจ ความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่นหรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง

กรมวิชาการ (2542: 31) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การใช้บทบาทสมมติ ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในความรู้สึก พฤติกรรม การแสดงออกของ

2. เพื่อให้นักเรียนมีการปรับหรือเปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรมและการปฏิบัติในสังคมได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความรู้ในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
4. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน ได้มีโอกาสแสดงออกและได้เรียนอย่างสนุกสนาน
5. เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

4.1.3 ประเภทของการแสดงบทบาทสมมติ

สิริวรรณ ศรีพหล (2545: 105-106) ได้กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมตินั้นเป็นวิธีการสอนที่ครูใช้สอนกันมากในปัจจุบัน เพราะขั้นตอนของการสอนไม่ยากหรือซับซ้อนเท่าใดนัก โดยทั่วไปการแสดงบทบาทสมมติเพื่อนำมาปฏิบัติในห้องเรียนนั้นอาจแยกได้ 2 ประเภท คือ

1. การแสดงบทบาทสมมติที่มีการเตรียมมาล่วงหน้า ผู้สอนจะผูกเรื่อง หรือ ประเด็นเสียก่อนแล้วนำมาเล่าให้ผู้เรียนฟัง พร้อมกันนี้ก็จะกำหนดตัวผู้แสดงและบทอย่างคร่าวๆ โดยอาจเพิ่มเติมรายละเอียดตามความเหมาะสมและตามความเห็นของผู้แสดงเอง

2. การแสดงบทบาทที่ไม่มีการเตรียมมาก่อน วิธีการนี้อาจใช้ระหว่างบทเรียน หรือเริ่มต้นบทเรียน เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนเป็นต้นว่าระหว่างที่ผู้สอนกำลังสอนเรื่องหน้าที่พลเมืองของบุคคลในอาชีพต่างๆ และความสำคัญของหน้าที่ที่มีต่อสังคม ผู้สอนอาจเรียกผู้เรียน 4-5 คน ออกไปแสดงบทบาทของบุคคลในอาชีพต่างๆ กัน หลังจากนั้นก็จะให้ผู้เรียนในชั้นพิจารณาบทบาท ที่แสดงไปแล้ว วิธีการสอนเช่นนี้ก็นับว่าเป็นวิธีการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติเช่นกัน

4.1.4 ขั้นตอนในการใช้บทบาทสมมติ

ทิศนา แคมมณี (2547: 68-70) ได้กล่าวถึงวิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การเตรียมการ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะให้ชัดเจน และสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติที่จะช่วยสนองวัตถุประสงค์นั้น สถานการณ์และบทบาทสมมติที่กำหนดขึ้นควรมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง ส่วนจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดขึ้นกับวัตถุประสงค์ ผู้สอนอาจใช้บทบาทสมมติแบบละคร ซึ่งจะกำหนดเรื่องราวให้แสดง แต่ไม่มีบทให้ผู้สวมบทบาทจะต้องคิดแสดงเอง หรืออาจใช้บทบาทสมมติแบบแก้ปัญหา ซึ่งจะกำหนดสถานการณ์ที่มีปัญหาหรือความขัดแย้งให้ และอาจให้ข้อมูลเพิ่มเติมมากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งผู้สวมบทบาทจะใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการแสดงออกและแก้ปัญหาตามความคิดของตน

2. การเริ่มบทเรียน ผู้สอนสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น โยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียน หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนครั้งก่อนๆ เข้าสู่เรื่องที่จะศึกษาหรืออาจใช้วิธีเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติที่เตรียมมาแล้วทั้งท้ายด้วยปัญหา

เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากติดตามหรืออาจใช้วิธีชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมแสดงและช่วยกันคิดแก้ปัญหา

3. การเลือกผู้แสดง ควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแสดง เช่น เลือกผู้แสดงที่มีลักษณะเหมาะสมกับบทบาท เพื่อช่วยให้การแสดงเป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว หรือเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบทบาทที่กำหนดให้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคนนั้นได้รับประสบการณ์ใหม่ ได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ และเกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ที่มีลักษณะต่างไปจากตนหรืออาจให้ผู้เรียนอาสาสมัครหรือเจาะจงเลือกคนใดคนหนึ่งด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ เมื่อได้ผู้แสดงแล้วควรให้เวลาผู้แสดงเตรียมการแสดง โดยอาจให้ฝึกซ้อมบ้างตามความจำเป็น

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ผู้สอนควรเตรียมผู้ชมและทำความเข้าใจกับผู้ชมว่าการแสดงบทบาทสมมตินี้จัดขึ้นมิใช่มุ่งที่ความสนุกเพลิดเพลินเท่านั้น แต่มุ่งที่จะให้เกิดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ดังนั้นจึงควรชมด้วยความสังเกต ผู้สอนควรให้คำแนะนำว่าควรสังเกตอะไร และควรบันทึกข้อมูลอย่างไร และผู้สอนอาจจัดทำแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชมใช้ในการสังเกตด้วยก็ได้

5. การแสดง ก่อนการแสดงอาจมีการจัดการแสดงให้ดูสมจริง ฉากการแสดงอาจเป็นฉากง่าย ๆ หรืออาจจะจัดให้ดูสวยงาม แต่ไม่ควรจะใช้เวลามาก และควรคำนึงถึงความสะดวกด้วย เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้ว ผู้สอนให้เริ่มการแสดงและสังเกตการแสดงอย่างใกล้ชิด ไม่ควรมีการขัดการแสดงกลางคัน นอกจากกรณีที่มีปัญหาเมื่อการแสดงออกนอกทาง ผู้สอนอาจจำเป็นต้องใช้ให้คำแนะนำบ้าง เมื่อการแสดงดำเนินไปพอสมควรแล้ว ผู้สอนควรตัดบทยุติการแสดง ไม่ควรให้การแสดงยืดเยื้อ จะทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบทควรทำเมื่อเห็นว่าการแสดงได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ หรือตัดบทเมื่อการแสดงเริ่มยืดเยื้อหรือเมื่อผู้ชมพอจะเข้าใจว่าเรื่องราวจะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือในกรณีที่ผู้แสดงเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากเกินไปจนแสดงต่อไปไม่ได้ ควรตัดบททันที

6. การวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดง ขั้นนี้เป็นขั้นสำคัญมาก เพราะเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการอภิปรายในช่วงนี้มีหลายประการที่สำคัญคือ การสัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้แสดงและจดบันทึกไว้บนกระดาน ต่อจากนั้นจึงสัมภาษณ์ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ถึงข้อมูลที่สังเกตได้ ผู้สอนควรจดบันทึก ข้อมูลเหล่านั้นบนกระดาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นประเด็นในการอภิปรายและสรุป ต่อจากนั้นจึงให้ทุกฝ่ายร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและสรุปประเด็นการเรียนรู้ สิ่งสำคัญมากที่ผู้สอนพึงคำนึงในการอภิปรายก็คือ การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะใช้บทบาทเป็นเครื่องมือในการดึงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้เจตคติหรืออคติต่างๆ ที่ซ่อนอยู่ในส่วนลึกของ ผู้แสดงออกมาเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนรู้ ดังนั้นการอภิปรายจึงต้องมุ่งเน้นและอภิปรายใน

เรื่องของพฤติกรรมที่ผู้สวมบทบาทแสดงออกและความรู้สึกที่เป็นเหตุผลักดันให้เกิดการแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา การซักถามจึงควรมุ่งประเด็นไปที่ว่าผู้แสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง ทำไมจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นและพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลอะไรตามมา การอภิปรายไม่ควรมุ่งประเด็นไปที่การแสดงของผู้สวมบทบาทว่า แสดงได้ดี-ไม่ดี เพียงใด เพราะนอกจากจะเป็นการอภิปรายที่ผิดวัตถุประสงค์แล้วยังอาจทำให้ผู้แสดงเสียความรู้สึกได้ ในกรณีอภิปรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเสนอแนะแนวคิดและแนวทางอื่นๆ เพิ่มเติมแตกต่างไปจากที่ผู้สวมบทบาทแสดง ผู้สอนอาจให้มีการแสดงและการอภิปรายเพิ่มเติม และสรุปบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง

4.1.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้การแสดงบทบาทสมมติ

ทิสนา แคมมณี (2547: 70-71) สรุปไว้ดังนี้

ข้อดี

1. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติและพฤติกรรมของตน
3. เป็นวิธีสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะในการเผชิญสถานการณ์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา
4. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง
5. เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมาก ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และการเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียน เพราะข้อมูลมาจากผู้เรียนโดยตรง

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามากพอสมควร
2. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการเตรียมการและการจัดการอย่างรัดกุม หากจัดการไม่ดีพอ อาจเกิดความยุ่งยากสับสนขึ้นได้
3. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยความไวในการรับรู้ (Sensitivity) ของผู้สอน หากผู้สอนขาดคุณสมบัตินี้ ไม่รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนบางคน และไม่ได้แก้ปัญหาแต่ต้น อาจเกิดเป็นปัญหาต่อเนื่องไปได้
4. เป็นการสอนที่ต้องอาศัยความสามารถของครูในการแก้ปัญหา เนื่องจากการแสดงของผู้เรียนอาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้สอน ผู้สอนจะต้องสามารถแก้ปัญหาหรือปรับสถานการณ์และประเด็นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

4.2 เกม

4.2.1 ความหมายของเกม

กรมวิชาการ (2542: 37-38) ให้ความหมายของเกมว่าเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีข้อตกลงหรือกติกาเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้เล่นต้องแสดงความสามารถเฉพาะตน หรือความสามารถในการร่วมมือกันของกลุ่มเพื่อแข่งขันให้ได้ชัยชนะ การสอนโดยใช้เกมเป็นสื่อช่วยให้ครูและนักเรียนมี

ความสัมพันธ์สนิทสนมกัน นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ความคิด และคุณธรรมในจิตใจของตน นักเรียนเกิดอารมณ์สนุก ตื่นเต้น การสอนโดยใช้เกมจึงทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน

ทิศนา แชมมณี (2547: 81) ได้กล่าวว่าเกมเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกาและนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่นและผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า เกมเป็นกิจกรรมที่มีข้อตกลง กติกา โดยให้ผู้เล่นได้แสดงความสามารถของตนลงในกิจกรรมนั้นๆ นอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังเป็นนำผลของเกมมาอภิปรายให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

4.2.2 วัตถุประสงค์ของเกม

ทิศนา แชมมณี (2547: 81) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของเกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้เรื่องต่างๆ อย่างสนุกสนานและทำลายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเองทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2545: 31) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายในการเล่นเกม

1. เพื่อสร้างความสนุกสนานความพอใจให้กับผู้เข้าเล่น
2. เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดทางด้านอารมณ์และจิตใจ
3. เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย และการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวให้

มีประสิทธิภาพ

4. ส่งเสริมสุขภาพทางกายให้แข็งแรงและมีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย

และการเล่น

5. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะที่นำไปสู่กีฬาใหญ่
6. เพื่อสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เล่นด้วยกัน
7. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น
8. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านความรู้และด้านสติปัญญา
9. เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.2.3 ลักษณะของเกม

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2545: 32) กล่าวถึงลักษณะของเกมไว้ว่า

เกมที่น่ามาใช้ในการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชนหากแบ่งประเภทอย่างกว้างตามลักษณะการเล่นมี 2 ประเภทคือ

1. PASSIVE GAME หมายถึง เกมที่ผู้เล่นหรือนักเรียนไม่ต้องเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายมากนัก เป็นเกมที่นักเรียนเล่นแล้วไม่เกิดเสียงดัง

2. ACTIVE GAME หมายถึง เกมที่ผู้เล่นหรือนักเรียนต้องเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายมากนัก เป็นเกมที่นักเรียนเล่นแล้วเกิดเสียงดัง

4.2.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยเกม มีดังนี้

กรมวิชาการ (2542: 44) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยเกมดังนี้

1. เกมที่นำมาจัดกิจกรรม ควรเป็นเกมที่แฝงคุณธรรมและสอดคล้องกับบทเรียน และมุ่งใช้เกมเป็นสื่อ มิใช่มุ่งแข่งขันเพื่อเอาชนะอย่างเดียว
2. เป็นเกมที่มีวิธีการเล่นไม่ซับซ้อน และไม่ใช้เวลาเล่นนานเกินไป
3. นักเรียนมีโอกาสเล่นเกมนั้นหลายคน หรือผลัดกันเล่นได้ทั่วถึง
4. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่นอย่างชัดเจน นักเรียนเข้าใจกติกา รู้บทบาทของตนและใช้อุปกรณ์การเล่นได้ถูกต้อง
5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลและอภิปรายผลของการเล่นเกมนั้น พร้อมทั้งจัดเก็บอุปกรณ์และจัดสถานที่ให้เรียบร้อย
6. ครูสรุปและเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมที่สอนในบทเรียน

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2545: 33) กล่าวถึงหลักการดำเนินการจัดเกมประกอบการสอน ดังนี้

1. จัดเกมอย่างสนุกสนาน นักเรียนมีความสนใจและมีความสนุกสนานในการเล่น
2. เป็นการเล่นที่มุ่งให้นักเรียนได้บรรลุการเรียนรู้และการฝึกฝนทักษะต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. ใช้เวลาช่วงสั้นๆ มีคำสั่ง กติกาการเล่นชัดเจน ไม่ซับซ้อน
4. ถ้าเป็นการเล่นแบบแข่งขันควรถ่ายทอดการตรวจสอบและตัดสินให้คะแนน และไม่ควรมุ่งเน้นการเป็นผู้ชนะ
5. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง
6. หากเล่นในห้องเรียนต้องสามารถควบคุมให้อยู่ในขอบเขตได้และไม่รบกวนห้องข้างเคียง
7. หากเห็นว่าควรจะต้องใช้สถานที่นอกห้องเรียน ครูควรเตรียมสถานที่ไว้ล่วงหน้า
8. ควรใช้อุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นเองอย่างง่ายๆ แต่ใช้ได้ดี

4.3 การเล่านิทาน

4.3.1 ความหมายของการเล่านิทาน

การเล่านิทาน เป็นกิจกรรมอีกวิธีหนึ่งในการพัฒนา ซึ่งนิทานจะให้ทั้งความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เพิ่มพูนความรู้ เสริมสร้างจินตนาการ และเป็นสื่อการสอนศีลธรรมได้ดีกว่าการสอนตรงๆ โดยที่เด็กไม่เบื่อหน่าย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 158) ให้ความหมายว่า นิทานหมายถึง เรื่องที่เล่ากันมาแต่โบราณเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการพิมพ์หนังสือ

สุวิทย์ มูลคำ (2545: 212) นิทาน คือเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจจะเป็นเรื่องราวที่อิงความจริง หรือเป็นเรื่องราวที่เกิดจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้ บางเรื่องอาจมีการแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เพื่อให้เกิดความตื่นเต้น สนุกสนาน บางเรื่องก็มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นข้อคิด ข้อเตือนใจแก่ผู้ฟัง

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าต่อๆ กันมา เพื่อต้องการสอนคนในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมพร้อมทั้งสร้างความสนุกสนาน

4.3.2 วัตถุประสงค์ของการเล่านิทาน

สุวิทย์ มูลคำ (2545: 212) กล่าวไว้ว่า

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษา ได้การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้
2. เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อคิดที่ได้รับจากนิทานไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง โดยเฉพาะข้อคิดในด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนรู้

4.3.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการเล่านิทาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 197-198) กล่าวไว้ว่าข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยนิทาน

ข้อดี

1. ช่วยให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะฟังเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์พูดคุยโต้ตอบกับพ่อแม่
2. ช่วยให้เกิดจินตนาการจากเรื่องที่ได้ฟัง
3. ช่วยให้เกิดรู้จักโลกในแง่มุมต่างๆ สามารถตัดสินใจในการแสดงออกตอบสนองเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง มองโลกในแง่ดี
4. ช่วยให้เกิดคลายความเครียด เพลิดเพลิน สนุกสนาน จำเรื่องได้
5. ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
6. ช่วยชดเชยประสบการณ์ทางด้านภาษาแก่เด็กชนบทให้ทัดเทียมกับเด็กในเมือง

7. ช่วยฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี เก็บเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างมีระบบ

ข้อจำกัด

1. ผู้สอนบางคนอาจไม่ถนัดในการเล่านิทาน อาจทำให้ไม่บรรลุผลการเรียนรู้
2. นิทานบางประเภทที่ต้องใช้รูปภาพหรืออุปกรณ์ประกอบอาจจะต้องใช้งบประมาณค่อนข้างมาก

นิทานช่วยให้เด็กมีพัฒนาการในทุกๆ ด้าน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาของสังคมแก่เด็กเป็นอย่างดี

4.4 กรณีตัวอย่าง

4.4.1 ความหมายของกรณีตัวอย่าง

กรมวิชาการ (2542: 33) กล่าวถึงกรณีตัวอย่างว่า เป็นสื่อการสอนที่สร้างขึ้นง่าย มีสาระ น่าสนใจ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการพัฒนา คุณลักษณะทางจริยธรรมมาก ครูสามารถสร้างกรณีตัวอย่างได้หลายรูปแบบหลายประเภท โดยการเชื่อมโยงเอาสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมสิ่งแวดล้อม ชีวิตประจำวันที่น่าสนใจ ชวนติดตาม และยังหาข้อสรุปที่เด่นชัดไม่ได้มาปรับปรุงให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนอย่างมีกระบวนการและขั้นตอนที่เหมาะสม นักเรียนจะได้ฝึกฝนกับการเผชิญเรื่องราว ปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคลหลายประเภทหลายเหตุการณ์ในรูปแบบของกิจกรรมการสอนที่นำหลักกระบวนการกลุ่มมาใช้นักเรียนจะได้ฝึกฝนกับการคิดวิเคราะห์ แยกแยะประเด็นปัญหา มีความเห็นของตนเองเกิดขึ้น รู้จักประเมินค่าสิ่งต่างๆ และตัดสินใจได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล นอกจากนี้นักเรียนยังได้แลกเปลี่ยนความคิดประสบการณ์ ความรู้สึก เจตคติของตนเองต่อผู้อื่นด้วย ได้พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำการทำงานกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มย่อยและมติของกลุ่ม

ทิศนา แคมมณี (2547: 75) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นกระบวนการที่ ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า กรณีตัวอย่างเป็นวิธีการสอนอย่างหนึ่งที่น่าเหตุการณ์มาจากความเป็นจริง และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับเหตุการณ์นั้นๆ โดยอาศัยประสบการณ์ ความรู้สึกและเจตคติของตนเอง

4.4.2 แนวทางการสร้างกรณีตัวอย่าง

กรมวิชาการ (2542: 33-34) ได้ให้แนวทางการสร้างกรณีตัวอย่างและแนวทางการจัดการเรียนการสอนกับกรณีตัวอย่างไว้ดังนี้

1. กำหนดให้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง หรือมีส่วนใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม
2. เรื่องที่สร้างต้องเป็นเรื่องที่ยังหาข้อยุติหรือข้อสรุปไม่ได้มีประเด็นที่ต้องใช้ความคิดเห็นของบุคคลหลายๆ ฝ่าย ทางเลือกของคำตอบมีหลายแนวและเปิดกว้าง
3. สอดคล้องกับเนื้อหาทางจริยธรรมเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของนักเรียน
4. ปรับเป็นกิจกรรมที่แสดงออกและเคลื่อนไหว

5. มีสาระน่าสนใจ สนุกสนาน แทรกข้อคิดเห็นเป็นประโยชน์

6. มีคำถามหรือประเด็นที่ใช้ในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

4.4.3 ขั้นตอนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2546: 22) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. ครูต้องทบทวนความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้แก่ผู้เรียนก่อน เพื่อให้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์หรืออภิปรายกลุ่ม
2. การแบ่งกลุ่มนักเรียน ไม่ควรมากกว่ากลุ่มละ 10 คน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
3. ครูแนะนำวิธีการประชุมกลุ่ม เพื่อระดมความคิดแบบวงล้อพัฒนา และการตัดสินใจแบบประชาธิปไตยเชิงพุทธ
4. ครูแจกใบงานกรณีตัวอย่าง และให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามใบงาน โดยให้เวลาในการอภิปรายกลุ่มอย่างเพียงพอและเหมาะสม
5. ให้ผู้รายงานกลุ่มรายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน
6. ครูผู้สอนสรุปบทเรียนหรือแนวคิดที่ได้จากกรณีตัวอย่าง โดยไม่เน้นการตัดสินถูกหรือผิด แต่เน้นที่เหตุผลของแต่ละกลุ่มว่า มีน้ำหนักของเหตุผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งน้ำหนักของเหตุผลนี้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางความคิดของนักเรียน
7. เงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การสอนแบบกรณีตัวอย่างประสบความสำเร็จคือ ครูต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นกันเอง แบบกัลยาณมิตร มีการเสริมแรง เช่น การพยักหน้า ยิ้มหรือพูดชมเชย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าพูดแสดงความคิดเห็นและดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้อย่างเต็มที่ ครูไม่ควรแสดงอาการเบื่อหน่ายหรือดูถูกความคิดเห็นของนักเรียน

4.4.4 ข้อควรพิจารณาในการใช้กรณีตัวอย่าง

กรมวิชาการ (2542: 34-35) ได้ให้ข้อควรพิจารณาในการใช้กรณีตัวอย่างดังนี้

1. การสร้างกรณีตัวอย่างไม่ควรเป็นเรื่องเฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในชั้นเรียนควรหลีกเลี่ยงการนำมาใช้โดยตรง แต่ควรดัดแปลงให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างใกล้เคียงที่สุดเท่านั้น
2. ครูต้องพยายามคลี่คลายความคิดเห็นขัดแย้งที่แตกต่างกันของนักเรียนได้ โดยยึดแนวข้อสรุปที่ได้จากข้อตกลงของความคิดเห็นของกลุ่มคุณธรรมที่ต้องการเน้น และความคิดรวบยอดของการเป็นแกนสำคัญที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งหมด
3. ควรนำกิจกรรม หรือสื่อการสอนบางประเภทเข้าช่วยในการสอน บางครั้ง เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

4. จุดประสงค์สำคัญของกรณีตัวอย่างควรมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จัดสร้างความคิดเห็นของตนเองให้เกิดขึ้น มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกอย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล การสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม การรู้จักเคารพมติ หรือผลการตัดสินใจของกลุ่มร่วมกัน

5. ต้องมีเทคนิคเชื่อมโยงกรณีตัวอย่างที่นำมาใช้ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างสอดคล้องและกลมกลืนกัน เพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางและข้อเสนอแนะแก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางความประพฤติอยู่

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือการพัฒนา

5.1 ความหมายของคู่มือ

มีผู้กล่าวถึงประเภทของคู่มือไว้ดังนี้

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2533: 77) ได้ให้ความหมายของคู่มือ หมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ครูใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

มานิต มานิตเจริญ (253: 222) กล่าวว่า คู่มือ หมายถึง ตำราเรียนประจำตัวที่ทำให้เข้าใจในการปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

ปรีชา ขวัญช้างยืน; และคนอื่นๆ (2539: 127-132) ให้ความหมายของคู่มือไว้ว่า หมายถึง หนังสือที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติในสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในส่วนคู่มือครู หมายถึง หนังสือที่ใช้เป็นแนวทางเกี่ยวกับการแนะนำ วิธีการ กิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งข้อมูล แหล่งอ้างอิง ส่วนใหญ่แล้วใช้ควบคู่กับหนังสือเรียน และครูใช้ศึกษาด้วยตนเองได้

มงคล ชื่นชม (2545: 53) ได้ให้ความหมายของคู่มือไว้ว่า หมายถึง หนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้คู่มือได้ศึกษาความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติตาม ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้สามารถกระทำในสิ่งนั้นๆ ได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุด

สมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ (2546: 5) ได้ให้ความหมายของคู่มือไว้ว่า หมายถึง หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้ใช้โดยมุ่งหวังให้ผู้ใช้สามารถดำเนินการในเรื่องนั้นด้วยตนเองได้

ปราณี กรุณวงษ์ (2546: 10) ได้ให้ความหมายของคู่มือว่า คู่มือเป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่ไปกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้คู่มือนำไปศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

เวสเตอร์ (Webster.1983: 1097-1098) ให้ความหมายของคู่มือการสอนว่า คู่มือการสอนคือหนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชาและใช้หลักการสอนระหว่างครูกับนักเรียน

จากเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปความหมายของคู่มือได้ว่า คู่มือ หมายถึง หนังสือหรือเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตามในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

5.2 ประเภทของคู่มือ

มีผู้กล่าวถึงประเภทของคู่มือไว้ดังนี้

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2535: 77) ได้แบ่งคู่มือออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. คู่มือการสอน หรือคู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียนที่เราต้องการอธิบายเพื่อให้ได้หนังสือนั้นได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียนมีลักษณะกึ่งแผนการสอนกึ่งคู่มือนักเรียน

ปรีชา ขวัญช้างยืน; และคนอื่นๆ (2539: 127-132) ได้แบ่งคู่มือออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. คู่มือครู เป็นหนังสือที่ให้แนวทาง คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ วิธีการกิจกรรม สื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่างๆ แก่ครู และส่วนใหญ่จะใช้คู่กับตำราเรียน

2. คู่มือผู้เรียน แบบฝึกหัดหนังสือใช้ควบคู่กับตำราเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหา คำถาม ที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบและการทดสอบ และสามารถใช้ควบคู่ไปกับหนังสืออื่นๆ ที่ทำหน้าที่แทนครูหรือตำรา เช่น แบบเรียนสำเร็จรูป วีดิทัศน์ เป็นต้น

3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้อ่านเพื่อให้ผู้อ่านศึกษาด้วยตนเองและทำด้วยความตนเองในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม

ปราณี กรุณวงษ์ (2546: 11) ได้สรุปประเภทของคู่มือไว้ว่าแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางเทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับวิชาใดวิชาหนึ่งหรือระดับชั้นเรียนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น ๆ

2. คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไป เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางเทคนิควิธีดำเนินการกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. คู่มือโดยตรง เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่าประเภทของคู่มือแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร หมายถึง คู่มือที่ใช้เป็นแนวทางในการใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับวิชาเรียนหรือระดับชั้นเรียนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ

2. คู่มือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนทั่วไป หมายถึง คู่มือที่เสนอแนวทางและเทคนิควิธีดำเนินการต่างๆ ในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น คู่มือโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน เป็นต้น

5.3 องค์ประกอบของคู่มือ

มีผู้กล่าวถึงเรื่ององค์ประกอบของคู่มือการปฏิบัติงานไว้ดังนี้

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคนอื่นๆ (2535: 89) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของคู่มือโดยทั่วไปประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่

1. คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็นต่างๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ
2. เนื้อหาสาระและกระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการ
3. ความรู้เสริมหรือแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านใช้ในการฝึกฝน
4. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่างๆ

ปรีชา ขวัญช้างยืน และคนอื่นๆ (2539: 127-132) ได้กล่าวไว้ว่าองค์ประกอบของคู่มือโดยทั่วไปมี 8 ส่วน ได้แก่

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
 - 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
 - 1.3 วิธีการการใช้คู่มือ
 - 1.4 คำแนะนำในการใช้คู่มือ
 2. เนื้อหาสาระที่จะสอนโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบ และอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจกระจ่าง
 3. การเตรียมการสอน ประกอบรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น
 - 3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ
- ข้อสอบ คำเฉลย
- 3.3 การติดต่อ และประสานงานที่จำเป็น
 4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญของคู่มือมีข้อมูลและรายละเอียดดังนี้
 - 4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอน และวิธีดำเนินการสอน
 - 4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้ผู้สอนบรรลุผล
 - 4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกหัดและสิ่งต่างๆ ที่ใช้

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ ซึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน

5. การวัดและประเมินผล คู่มือที่ดีนั้นต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับคำสอนอย่างครบถ้วน การวัดและประเมินผลการสอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอน ดังนั้นคู่มือต้องระบุนายละเอียด เช่น เครื่องมือวัดผล วิธีวัดผล เกณฑ์ประเมิน

6. ความรู้เสริม คู่มือครูที่ดีนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญ คาดคะเนได้ว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในเรื่องใด จะจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครูอันทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหา ผู้เขียนคู่มือต้องมีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียน ซึ่งช่วยให้รู้ว่าการดำเนินการเรื่องนั้นๆ มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้างและจุดอ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง การมีประสบการณ์จะช่วยให้ผู้อ่านกระทำการสิ่งนั้นๆ ได้ราบรื่น ไม่เกิดอุปสรรคและปัญหานับว่าเป็นจุดเด่นของคู่มือ การทำหน้าที่ผู้เขียนที่ดีจะต้องแนะนำและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่างๆ หนังสือที่ดีควรมีแหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

เอกุณิ ไกรมาก (2541: 54) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของคู่มือควรประกอบไปด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คำชี้แจงใช้คู่มือ
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
 - 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
 - 1.3 วิธีการใช้
 - 1.4 คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่จะสอน ปกติเนื้อหาสาระที่จะสอนควรมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่อ่าน
3. การเตรียมการสอน ประกอบไปด้วยรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็น
 - 3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ
ข้อสอบ พร้อมเฉลย
 - 3.3 การติดต่อ และประสานงานที่จำเป็น
4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญของคู่มือและคู่มือต้องให้ข้อมูลรายละเอียดดังนี้
 - 4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการสอน
 - 4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอน ที่ช่วยให้ผู้สอนบรรลุผล
 - 4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกหัด และสิ่งต่างๆ ที่ใช้

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ

5. การวัดผลและประเมินผล คู่มือที่ดีควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับคำสอนอย่างครบถ้วน การวัดและประเมินผลการสอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอน อีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่างๆ ดังนี้

5.1 เครื่องมือวัด

5.2 วิธีวัดผล

5.3 เกณฑ์การประเมินผล

6. ความรู้เสริมคู่มือครูที่ดีนั้นต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้และสามารถคาดคะเนได้ว่า ผู้ใช้มักประสบปัญหาเรื่องใดและจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ครูอื่น ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญห ผู้เขียนคู่มือควรจะเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมากพอสมควร ผู้เขียนคู่มือครูที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นได้กับผู้อ่านในขณะที่ใช้คู่มือจึงถือว่าเป็นผู้ทำหน้าที่ของผู้เขียนหนังสือที่ดี

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่างๆ หนังสือที่ดีไม่ควรขาดการให้แหล่งข้อมูลหรืออ้างอิง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ดักลาส (Douglass. 1965: 162) อธิบายว่า คู่มือควรประกอบด้วย

1. เนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน
2. การเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา
3. การเสนอเนื้อหาและวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับรายวิชา
4. การนำหลักการและข้อเท็จจริงของเนื้อหาวิชาไปใช้
5. การนำเสนอแหล่งความรู้อื่น

จากการศึกษาเอกสารต่างๆ สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคู่มือประกอบด้วย

1. คำชี้แจงการเตรียมการต่างๆ
2. เนื้อหาและขั้นตอนในการปฏิบัติงาน
3. คำแนะนำในเรื่องการวัดและประเมินผล
4. แหล่งอ้างอิงที่สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้

5.4 ลักษณะของคู่มือ

ปรีชา ช้างขวัญยืน และคนอื่นๆ (2539: 159 - 160) กล่าวถึงลักษณะของคู่มือไว้ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง
3. ควรมีส่วนนำที่จูงใจผู้ใช้ว่า คู่มือนี้จะช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร
4. ควรมีส่วนให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้

5. ควรให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และ
สิ่งจำเป็นในการดำเนินงาน

6. ควรที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการในการกระทำสิ่งใด
สิ่งหนึ่ง

7. เนื้อหาสาระที่ให้นั้นควรมีความถูกต้อง สามารถช่วยให้ผู้ใช้คู่มือทำสิ่งนั้นได้
สำเร็จ

8. ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้เครื่องมือไม่สับสน เช่น การจัดรูปเล่ม
ขนาดการเลือกตัวอักษร การเน้นข้อความบางตอน เป็นต้น

9. ควรใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจจะเป็นบรรณานุกรม รายชื่อชมรม
รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบัน รายชื่อบุคคล

มาเรียม นิลพันธ์ (2542: 17-18) ได้กำหนดลักษณะคู่มือที่ดี เป็น 3 ด้าน ตามความ
เหมาะสม คือ

1. ด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดในคู่มือควรตรงกับเรื่องที่ศึกษาและไม่ยาก
เกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจจะหยิบอ่าน

1.2 การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้ที่จะศึกษา

1.3 เนื้อหาควรมีความเหมาะสมที่จะนำไปอ้างอิงได้

1.4 ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่องเพื่อจะได้ทำความเข้าใจง่าย

1.5 ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2. ด้านรูปแบบ

2.1 ตัวอักษรที่ใช้ควรมีตัวโตและมีรูปแบบที่ชัดเจน อ่านง่ายเหมาะสมกับ
ผู้ใช้คู่มือ

2.2 ควรมีภาพหรือตัวอย่างประกอบเนื้อหา

2.3 ลักษณะการจัดรูปเล่มควรทำให้น่าสนใจ

2.4 การใช้ภาษาควรให้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ

2.5 ระบบการนำเสนอควรเป็นระบบจากง่ายไปหายากหรือเป็นเรื่อง ๆ ให้
ชัดเจน

3. ด้านการนำไปใช้

3.1 ควรระบุขั้นตอน วิธีการใช้คู่มือให้ชัดเจน

3.2 มีแผนภูมิตารางตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

3.3 มีข้อมูลเพื่อสามารถใช้เพื่อประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว

3.4 บอกสิทธิประโยชน์ และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

เอกวุฒิ ไกรมาก (2541: 57) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของคู่มือไว้ดังนี้

1. สามารถเข้าใจเนื้อหาข้อบ่งชี้หรือสิ่งที่จะสอนได้อย่างกระจ่างชัด เช่น มองเห็นโครงสร้างของการสอนทั้งหมด
2. ช่วยให้สามารถดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนต่างๆ ได้ดี โดยสามารถดัดแปลงและยืดหยุ่นได้เอง ไม่เป็นแนวทางบังคับ ต้องเสนอแนวทางโดยสามารถปฏิบัติงานคล่องขึ้น
3. กิจกรรมที่เสนอแนะหรือกำหนดไว้ ควรมีการทดลองใช้กับเด็กวัยนั้นๆ เด็กสนใจปฏิบัติได้จึงควรใช้และเลือกได้บ้าง

6. การหาประสิทธิภาพของคู่มือ

การหาประสิทธิภาพของคู่มือ หมายถึง การตรวจสอบพัฒนา เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นการนำคู่มือไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อปรับปรุงและนำไปทดลองใช้จริง (Trial Run) โดยนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ต่อไป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 27)

การทดลองใช้ หมายถึง การนำคู่มือที่สร้างขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) แล้วนำไปทดลองใช้ตามขั้นตอนเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของคู่มือให้เท่าเกณฑ์ที่กำหนด

การทดลองใช้จริง หมายถึง การนำคู่มือที่ทดลองใช้และปรับปรุงแล้วมาดำเนินการจริงเป็นเวลาตามที่กำหนด ในประเภทงานแต่ละชนิดตามแผนที่กำหนดไว้

ความจำเป็นที่ต้องหาประสิทธิภาพในการผลิตหรือสร้างงานทุกประเภท จะต้องมีการตรวจสอบงาน เพื่อการประกันว่ามีประสิทธิภาพจริงตามที่มุ่งหวัง ซึ่งการหาประสิทธิภาพของคู่มือมีความจำเป็น 3 ประการ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 30) คือ

1. สำหรับหน่วยงานที่ผลิตคู่มือเป็นการประกันคุณภาพของคู่มือว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะผลิตหรือสร้างให้มากขึ้น ถ้าไม่มีประสิทธิภาพถึงผลิตออกมาก็ไม่คุ้มค่าและไม่มีประโยชน์
2. สำหรับผู้ใช้คู่มือ คู่มือจะทำหน้าที่ชี้แนะให้ผู้มีแนวทางในการดำเนินกิจกรรมได้ด้วยความมั่นใจ คู่มือนั้นจะมีประสิทธิภาพในการให้ผู้เกิดการเรียนรู้จริง การหาประสิทธิภาพตามลำดับจะช่วยให้คู่มือที่มีคุณค่าทางการใช้จริงตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. สำหรับผู้สร้างคู่มือ การทดสอบหาประสิทธิภาพจะทำให้ผู้สร้างมั่นใจได้ว่าหัวข้อที่บรรจุในคู่มือมีความเหมาะสมอันจะช่วยให้ผู้สร้างมีความชำนาญขึ้น เป็นการประหยัดแรงงานและเวลาในการเตรียมตัว

กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของคู่มือที่ผู้ใช้สามารถนำไปดำเนินกิจกรรม เป็นระดับที่ผู้สร้างกำหนดเป็นเกณฑ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 44) ประสิทธิภาพของคู่มือ จะกำหนดเกณฑ์ที่ผู้สร้างคาดหวังว่า ผู้ใช้สามารถดำเนินการได้ตามหัวข้อต่างๆ โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรมของ

ผู้ใช้ทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการดำเนินการทำกิจกรรมหลังการใช้คู่มือของผู้ใช้ทั้งหมด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 51)

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพอาจทำได้โดยการประเมินผลของพฤติกรรมของผู้ใช้คู่มือ 2 ประเภท คือ การประเมินความสามารถในด้านกระบวนการ และการประเมินความสามารถหลังการใช้คู่มือ โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

การยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพ เมื่อทดลองใช้คู่มือแล้วให้เทียบค่า E_1/E_2 เกณฑ์ที่จะยอมรับประสิทธิภาพได้หรือไม่ให้ถือว่าค่าแปรปรวน 5–25 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือ ประสิทธิภาพของคู่มือไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ แต่ปกติจะกำหนดไว้ 25 เปอร์เซ็นต์ ประสิทธิภาพของคู่มือจำแนกเป็น 3 ระดับ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 142) คือ

สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของคู่มือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าเป็น 2.5 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

เท่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของคู่มือเท่าเกณฑ์หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่มีค่าไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป

ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของคู่มือต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่มีค่าไม่เกิน 2.5 เปอร์เซ็นต์ถือว่ายังมีประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525: 494 - 497) ได้กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพชุดการสอน หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อนำมาปรับปรุงและนำไปทดลองจริง ประสิทธิภาพของชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยถือว่าชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 หมายความว่า จำนวนนักเรียนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

1. การกำหนดประสิทธิภาพหมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับเกณฑ์แล้ว ชุดการสอนนั้นก็มีความคุ้มค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนได้ การที่กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพึงพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75, 60/60 เป็นต้น

2. การยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพ เมื่อทดลองโดยใช้ชุดการสอน ก็สามารถหาประสิทธิภาพของชุดการสอนได้แล้วนำประสิทธิภาพของชุดการสอนที่หาได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าเราจะยอมรับประสิทธิภาพถือความแปรปรวน 2.50 – 5 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือประสิทธิภาพของชุดการสอนไม่ควรต่ำกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ เช่น เราตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 90/90 เมื่อนำชุดการสอนไปทดลองพบว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 87.5/87.5 เปอร์เซ็นต์ เรายอมรับได้ว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ

3. การทดลองประสิทธิภาพ เมื่อผลิตชุดการสอนขึ้นมาแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1 : 1) คือการทดลองกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง ปานกลาง ต่ำ นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น ปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองจะมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์

3.2 การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1 : 10) คือการทดลองกับผู้เรียน 6 -10 คน โดยใช้ผู้เรียนที่มีระดับสติปัญญาสูง ปานกลาง ต่ำ นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น

3.3 การทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) คือการทดลองกับผู้เรียนทั้งชั้นจำนวน 30 – 100 คน นำผลที่ได้ไปคำนวณหาประสิทธิภาพ หากต่ำกว่าเกณฑ์มากเกินไปที่กำหนดไว้ ต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนใหม่ตามหลักความจริง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านบึงไต้โนนรัง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมเป็นนักเรียนทั้งหมดจำนวน 207 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากหมายเลขห้องเรียน ดังนี้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ห้อง 4/2 มีนักเรียน 34 คน นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ห้อง 5/1 มีนักเรียน 25 คนและนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ห้อง 6/1 มีนักเรียน 34 คน รวมทั้งหมดจำนวน 93 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและขอบเขตของเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

1.2 สร้างแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 38 ข้อ จำแนกเป็นความสามัคคีในชั้นเรียน 20 ข้อ และความสามัคคีในโรงเรียน 18 ข้อ ให้ครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการและความมุ่งหมายของผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

1.3 นำแบบสอบถามความสามัคคีที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ประไพพร แก่นาคำ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ให้ถูกต้องในข้อคำถาม และนิยามปฏิบัติการ ตลอดจนภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 เลือกแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ข้อที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แล้วนำมาแก้ไขในเรื่องความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ข้อความให้กระชับและแก้ไขความซ้ำซ้อนของข้อความคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิได้แบบสอบถามจำนวน 36 ข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.6 - 1

1.5 นำแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านกุดตะกาบ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ได้แก่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ห้อง 4/1 จำนวน 34 คน ระดับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ห้อง 5/1 จำนวน 25 คนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ห้อง 6/2 จำนวน 34 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ใช้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.26 ถึง 0.61 และค่าความเชื่อมั่นคงที่ภายในของแบบสอบถาม ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

ตัวอย่างแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องทำงานกลุ่ม					
2	ข้าพเจ้าเต็มใจเต็มใจทำงานกลุ่มที่ครูจัดกลุ่มให้					
3	ข้าพเจ้ายินดีที่จะทำงานร่วมกับนักเรียนคนอื่น					
4	ข้าพเจ้าไม่โกรธเพื่อนเมื่อเพื่อนในกลุ่มทำงานผิดพลาด					

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงบวกนักเรียนที่ตอบจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน จริงให้

4 คะแนน จริงปานกลางให้ 3 คะแนน จริงน้อยให้ 2 คะแนน จริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงลบนักเรียนที่ตอบจริงมากที่สุดให้ 1 คะแนน จริงให้

2 คะแนน จริงปานกลางให้ 3 คะแนน จริงน้อยให้ 4 คะแนน จริงน้อยที่สุดให้ 5 คะแนน

เกณฑ์ในการจัดระดับความสามัคคี

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง นักเรียนที่มีความสามัคคีในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง นักเรียนที่มีความสามัคคีในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง นักเรียนที่มีความสามัคคีในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง นักเรียนที่มีความสามัคคีในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง นักเรียนที่มีความสามัคคีในระดับน้อยที่สุด

2. โปรแกรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย

2.1. กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคีเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.1.2 ศึกษาความหมาย คำจำกัดความ และลักษณะของความสามัคคีจากเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อยืนยันศัพท์เฉพาะในแต่ละด้าน

2.1.3 กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะพัฒนาให้ครอบคลุมความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ตามที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งมีดังนี้

ความสามัคคีในชั้นเรียน ได้แก่

ครั้งที่ 1 มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน ใช้เวลา 45 นาที

ครั้งที่ 2 ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับ

เนื้อหาในบทเรียน

ใช้เวลา 45 นาที

ครั้งที่ 3 ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน

ใช้เวลา 45 นาที

ความสามัคคีในโรงเรียน ได้แก่

ครั้งที่ 1 สนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนชั้นอื่นๆ

ในโรงเรียน

ใช้เวลา 45 นาที

ครั้งที่ 2 ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ใช้เวลา 45 นาที

ครั้งที่ 3 ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

ใช้เวลา 45 นาที

2.1.4 สร้างกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เกม การเล่านิทานและกรณีตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรมเพื่อใช้ก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละกิจกรรมมีหัวข้อดังนี้

1. เรื่องที่จะพัฒนา

2. จุดมุ่งหมาย

3. แนวคิด

4. กิจกรรมที่ใช้

5. เทคนิคที่ใช้

6. เวลา

7. สื่อการเรียนรู้

8. ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

8.1 ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

8.2 ขั้นดำเนินการพัฒนา

8.3 ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

8.4 ขั้นการประเมินผล

9. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

10. แบบประเมินกิจกรรม

2.1.5 นำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ประไพพร แก่นาคำ ตรวจสอบกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีให้สอดคล้องกับเรื่องที่จะพัฒนาจุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดกิจกรรม เนื้อหาและวิธีการ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.1.6 นำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านกุดตะกาบ อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร ได้แก่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ห้อง 4/1 นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ห้อง 5/1 และนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ห้อง 6/2

2.2 แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

แบบฝึกหัดประจำกิจกรรมในคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ แต่ละข้อมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก มีจำนวน 6 แบบฝึกหัด แต่ละแบบฝึกหัดมี 10 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการทำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม

ตัวอย่างแบบฝึกหัดในคู่มือความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบฝึกหัดเรื่องมีความรักใคร่ปรองดองในชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย x ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนคิดว่านิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความสามัคคีอย่างไร

- ก. ทำหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบให้ได้มากที่สุด
- ข. ร่วมกันทำงานคนละนิดงานก็จะสำเร็จ
- ค. ทำงานโดยไม่สนใจใครงานก็จะสำเร็จได้
- ง. ร่วมกันทำงานแต่หากผิดพลาดตนเองไม่รับผิดชอบ

2. นักเรียนคิดว่าชั้นเรียนของตนเองจะมีความสุข ควรปฏิบัติตนต่อกันอย่างไร

- ก. รักใคร่ปรองดองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ข. แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน
- ค. ต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจเพื่อน ๆ คนอื่น
- ง. แบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างกลุ่มที่เรียนเก่งกับไม่เก่ง

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้

คำตอบถูกให้	1	คะแนน
คำตอบผิดให้	0	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์แปลผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้

คะแนน	การแปลผล
9 – 10 หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีในชั้นเรียนและความสามัคคีในโรงเรียนในระดับมากที่สุด
7 – 8 หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีในชั้นเรียนและความสามัคคีในโรงเรียนในระดับมาก
5 – 6 หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีในชั้นเรียนและความสามัคคีในโรงเรียนในระดับปานกลาง
3 – 4 หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีในชั้นเรียนและความสามัคคีในโรงเรียนในระดับน้อย
1 – 2 หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีในชั้นเรียนและความสามัคคีในโรงเรียนในระดับน้อยที่สุด

2.3 แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินกิจกรรม และการประเมินสื่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 6 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ โดยยึดหลักการในการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของ เอกชน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักงานการศึกษาและมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 8-9) และยึดเนื้อหาในกิจกรรม พัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม

2.3.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นจำนวน 6 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ ให้ผศ.ดร.นันทนา วงษ์อินทร์แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านคือ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์ประไพพร แก่นาคำ ตรวจสอบข้อคำถามที่สร้างขึ้น ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในกิจกรรมพัฒนา ความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละ กิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ลักษณะของแบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เป็นข้อความ เกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนา จุดมุ่งหมาย สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการ เรียนรู้และการวัดและการประเมินผล เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละ กิจกรรม โดยมีจำนวน 6 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม

ตัวอย่างแบบประเมินคู่มือความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบประเมินคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ข้อที่	การทำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	หลังทำกิจกรรมนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสามัคคีเรื่องมีความรักใคร่ปรองดองในชั้น เรียน					
2	เนื้อหาในกิจกรรมเหมาะสมกับการพัฒนานักเรียน ให้มีความรักใคร่ปรองดองในชั้นเรียน					

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินคู่มือความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในระดับน้อยที่สุด

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองโดยใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 18 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 วัน ผู้ทำการวิจัยทำการทดลองทุกวัน วันละ 3 ครั้ง โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 เวลา 09.00 - 09.50 น. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 เวลา 10.00 - 10.50 น. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 /1 เวลา 11.00 - 11.50 น.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านบงใต้ โนนรัง อำเภอสว่างแดนดิน จ.สกลนคร พิจารณาขออนุญาต และให้ความร่วมมือในการนัดหมายวันเวลาในการดำเนินกิจกรรม การทดลองใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เตรียมสื่อการเรียนการสอน แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และวางแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า

3. ผู้วิจัยนำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปดำเนินการใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านบงใต้ โนนรัง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 93 คน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 60) ดังแสดงในตารางดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

T₁ แทน การทดลองก่อนการทดลอง

T₂ แทน การทดลองหลังการทดลอง

X แทน การใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ผู้วิจัยนำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 18 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 วัน ทำการทดลองทุกวันๆ ละ 3 ครั้ง โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 เวลา 09.00 - 09.50 น. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 เวลา 10.00 - 10.50 น. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 /1 เวลา 11.00-11.50 น. ซึ่งขั้นตอนในการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ดังนี้

1. ดำเนินการใช้แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2. ดำเนินการการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 /1

2.1 ขั้นก่อนการพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีมากน้อยเพียงใด

2.2 ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสามัคคี

2.3 ขั้นดำเนินการพัฒนา ผู้วิจัยชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามกฎกติกา ข้อตกลงและให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

2.4 ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียนเกี่ยวกับข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

2.5 ขั้นการประเมินกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีมากน้อยเพียงใดและให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้คู่มือการพัฒนาความสามัคคีอยู่ในระดับใด

3. เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการใช้กิจกรรมทุกกิจกรรม ดำเนินการใช้แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง หลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชุดเดิม

ตาราง 3 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง

วัน/เดือน/ปี	เวลา	สถานที่	เรื่องที่จะพัฒนา	กิจกรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4				
3 /ก.ค./49	09.00 - 09.50 น.	ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2	มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน	เราคือเพื่อนกัน
4/ก.ค./49		และอาคารอเนกประสงค์	ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน	ช่วยกันคิดดีกว่า
5/ก.ค./49			ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน	พายเรือ
6/ก.ค./49			สนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน	ร่วมแรงร่วมใจ
7/ก.ค./49			ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	พอมดดินแดนมหัศจรรย์
10/ก.ค./49			ร่วมมือปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน	ถอดรหัสโรงเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5				
3/ก.ค./49	10.00 - 10.50 น.	-ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1	มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน	เพื่อนรัก
4/ก.ค./49		และอาคารอเนกประสงค์	ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน	ร่วมด้วยช่วยกัน
5/ก.ค./49			ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน	ฝั่งสร้างรัง
6/ก.ค./49			สนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน	ร่วมใจสานฝัน
7/ก.ค./49			ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	สามัคคีจอมปลอม
10/ก.ค./49			ร่วมมือปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน	เรารักโรงเรียน

ตาราง 3 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
3/ก.ค./49	11.00- 11.50 น.	-ห้องเรียนชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 6/1	มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนใน ชั้นเรียน	รวมกันเป็นหนึ่ง
4/ก.ค./49		และอาคาร อเนกประสงค์	ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน	พลังสามัคคี
5/ก.ค./49			ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน	สายใยรวมใจ
6/ก.ค./49			สนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนชั้น อื่นๆ ในโรงเรียน	รวมพลังเป็นหนึ่ง เดียว
7/ก.ค./49			ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	รวมกันเราอยู่แยก หมู่เราตาย
10/ก.ค./49			ร่วมมือปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน	สามัคคี ประเทศไทย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกกิจกรรมและจำแนกเป็นรายกิจกรรมตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพจาก E_1 / E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาในระดับชั้นเดียวกัน โดยใช้สูตรการทดสอบค่าที (t- test for dependent samples)
3. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในระดับชั้นเดียวกัน โดยใช้สูตรการทดสอบค่าที (t- test for dependent samples)
4. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 สถิติพื้นฐาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2543: 137)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 143) โดยใช้สูตรดังนี้

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคำถามแบบวัดความสามัคคีของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้สูตรดังนี้ (ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. 2542: 235)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2540: 85-86)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบฝึกหัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.3 หาประสิทธิภาพแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียนความสามัคคี โดยใช้สูตรดังนี้ (เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528: 295)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{n}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในกิจกรรมคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

$\sum x$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

A แทน คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

n แทน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน) หลังจากการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
	B	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี โดยใช้การทดสอบค่า t-test for dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540: 248) โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum d^2}{\sqrt{\frac{n \sum d^2 - (\sum d)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	df	แทน	n-1
	d	แทน	ค่าความแตกต่างของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบถามความสามัคคีหลังการใช้และก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
	$\sum d^2$	แทน	ผลรวมของ d แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum d)^2$	แทน	ผลรวมของ d ทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์กิจกรรมจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในกิจกรรมคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในกิจกรรมคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
$\sum d$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum d^2$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพจาก E_1 / E_2
- เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี โดยใช้สูตรการทดสอบค่า t (t-test for dependent samples)

3. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทำแบบฝึกหัดท้ายกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้สูตรการทดสอบค่า t (t-test for dependent samples)
4. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น ซึ่งปรากฏผล ดังแสดงในตาราง 4, 5 และ 6

ตาราง 4 แสดงประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวม
ทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (n = 34)

ชื่อกิจกรรม	$\sum x_1$	A	E_1	$\sum F_1$	B	E_2	$E_1 / E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4							
1. มีความรักใคร่ปรองดอง กับเพื่อนในชั้นเรียน (เราคือเพื่อนกัน)	182	10	53.53	263	10	77.35	69.20
2. ร่วมแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาในบทเรียน (ช่วยกันคิดดีกว่า)	198	10	58.24	278	10	81.76	71.22
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ ห้องเรียน (เกมพ่ายเรือ)	164	10	48.24	232	10	68.24	70.69
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นเรียนอื่นๆ ใน โรงเรียน (ร่วมแรงร่วมใจ)	181	10	53.24	279	10	82.06	64.87
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน (พอมดแดนมหัศจรรย์)	184	10	54.12	269	10	79.12	68.40
6. ร่วมมือปฏิบัติตาม กฎระเบียบของโรงเรียน (ถอดรหัสโรงเรียน)	209	10	61.47	285	10	83.82	73.33
รวม	1118	10	328.82	1606	10	472.35	69.61

จากตาราง 4 พบว่าประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ละกิจกรรมมีค่าประสิทธิภาพ ระหว่าง 64.87 - 73.33 และมีค่า
ประสิทธิภาพทั้งชุดเท่ากับ 69.61 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน 60/60

ตาราง 5 แสดงประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวม
ทุกกิจกรรมและจำแนกรายกิจกรรม ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (n = 25)

ชื่อกิจกรรม	$\sum x_1$	A	E_1	$\sum F_1$	B	E_2	$E_1 / E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5							
1. มีความรักใคร่ปรองดอง กับเพื่อนในชั้นเรียน (เพื่อนรัก)	126	10	50.40	188	10	75.20	67.02
2. ร่วมแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาในบทเรียน (ร่วมด้วยช่วยกัน)	116	10	46.40	173	10	69.20	67.05
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ ห้องเรียน (ฝึกสร้างรัง)	136	10	54.40	200	10	80.00	68.00
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นเรียนอื่นๆ ใน โรงเรียน (ร่วมใจสานฝัน)	151	10	60.40	211	10	84.40	71.56
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน (สามัคคีจอมปลอม)	153	10	61.20	202	10	80.80	75.74
6. ร่วมมือปฏิบัติตาม กฎระเบียบของโรงเรียน (เรารักโรงเรียน)	138	10	55.20	211	10	84.40	65.40
รวม	820	10	328	1187	10	474	69.20

จากตาราง 5 พบว่าประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แต่ละกิจกรรมมีค่าประสิทธิภาพ ระหว่าง 69.20 – 84.40 และมีค่า
ประสิทธิภาพทั้งหมดเท่ากับ 69.20 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน 60/60

ตาราง 6 แสดงประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวม
ทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n = 34)

ชื่อกิจกรรม	$\sum x_1$	A	E_1	$\sum F_1$	B	E_2	$E_1 / E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5							
1. มีความรักใคร่ปรองดองกับ เพื่อนในชั้นเรียน (รวมกันเป็นหนึ่ง)	243	10	71.47	322	10	94.71	75.47
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและ ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาใน บทเรียน (พลังสามัคคี)	254	10	74.71	323	10	95.00	78.64
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ ห้องเรียน (สายใยรวมใจ)	218	10	64.12	311	10	91.47	70.10
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นเรียนอื่นๆ ใน โรงเรียน (รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว)	229	10	67.35	329	10	96.76	69.60
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน (รวมกันเราอยู่แยกหมู่เรา ตาย)	220	10	64.71	334	10	98.24	65.87
6. ร่วมมือปฏิบัติตาม กฎระเบียบของโรงเรียน (สามัคคีประเทศไทย)	218	10	64.12	321	10	94.41	67.91
รวม	1382	10	406.47	1940	10	570.59	71.24

จากตาราง 6 พบว่าประสิทธิภาพของกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ละกิจกรรมมีค่าประสิทธิภาพ ระหว่าง 65.87 – 78.64 และมีค่าประสิทธิภาพทั้งหมดเท่ากับ 71.24 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน 60/60

2. เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีซึ่งปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7, 8, 9 และ 10

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

ความสามัคคี	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4						
1. ความสามัคคีในชั้นเรียน	55.15	8.870	ปานกลาง	68.65	5.285	มาก
2. ความสามัคคีในโรงเรียน	58.94	8.577	มาก	73.15	6.301	มากที่สุด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5						
1. ความสามัคคีในชั้นเรียน	56.36	11.401	มาก	70.44	9.247	มาก
2. ความสามัคคีในโรงเรียน	59.16	12.365	มาก	71.76	9.257	มาก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6						
1. ความสามัคคีในชั้นเรียน	66.35	7.603	มาก	76.85	77.79	มากที่สุด
2. ความสามัคคีในโรงเรียน	66.24	7.977	มาก	70.29	6.905	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แล้ว นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ส่วนใหญ่แล้วคะแนนความสามัคคีเพิ่มขึ้นทุกด้าน และระดับความสามัคคีเปลี่ยนจากระดับปานกลางและมาก เป็นระดับมากและมากที่สุด

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี (n = 34)

ความสามัคคี	การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
1. ความสามัคคีในชั้นเรียน	ก่อน	55.15	8.870	1875			
	หลัง	68.65	5.285	2334	459	8841	8.793**
2. ความสามัคคีในโรงเรียน	ก่อน	58.94	8.577	2004			
	หลัง	73.15	6.301	2487	483	10167	8.276**
รวม	ก่อน	114.09	16.649	3879			
	หลัง	141.79	10.461	4821	492	36012	9.321**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี (n = 26)

ความสามัคคี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
1. ความสามัคคีในชั้นเรียน	ก่อน	56.36	11.401	1409			
	หลัง	70.44	9.247	1761	352	8816	5.551**
2. ความสามัคคีในโรงเรียน	ก่อน	59.16	12.365	1479			
	หลัง	71.76	9.257	1794	315	8877	4.405**
รวม	ก่อน	115.52	23.114	2888			
	หลัง	142.20	17.507	3555	667	34249	5.095**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี (n = 34)

ความสามัคคี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$\sum d^2$	t
1. ความสามัคคีในชั้นเรียน	ก่อน	66.35	7.603	2256			
	หลัง	76.85	7.029	2613	357	6471	6.741**
2. ความสามัคคีในโรงเรียน	ก่อน	66.24	7.977	2004			
	หลัง	77.79	6.905	2645	393	6835	8.087**
รวม	ก่อน	132.59	14.742	4508			
	หลัง	154.65	13.006	5228	750	25334	7.881**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นปีที่ 2 เพื่อศึกษาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมาย ไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้สอนวิชาจริยธรรม ครูแนะแนว ครูประจำชั้น รวมถึงผู้ปกครองหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนในด้านความสามัคคี โดยเลือกใช้วิธีในการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัยและพัฒนาของผู้เรียนและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้านอื่นๆ ของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านบงไต้โนนรัง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โดยมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมเป็นนักเรียนทั้งหมดจำนวน 207 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากหมายเลขห้องเรียน ดังนั้นระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ห้อง 4/2 มีนักเรียน 34 คน นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ห้อง 5/1

มีนักเรียน 25 คนและนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ห้อง 6/1 มีนักเรียน 34 คน รวมทั้งหมดจำนวน 93 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

หลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนมีคะแนนความสามัคคีเพิ่มขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

การดำเนินการทดลอง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ดำเนินการใช้แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. ดำเนินการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ขั้นก่อนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เพื่อให้ทราบว่
นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีมากน้อยเพียงใด
 - 2.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสามัคคี
 - 2.3 ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกิจกรรม และให้นักเรียน
ปฏิบัติกิจกรรม
 - 2.4 ขั้นสรุปกิจกรรม ผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียน เกี่ยวกับข้อคิดและประโยชน์ที่ได้
จากการทำกิจกรรม
 - 2.5 ขั้นหลังกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่า
นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคี
 - 2.6 ขั้นประเมินกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินกิจกรรม

3. เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการใช้กิจกรรมดำเนินการใช้แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง หลังใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามชุดเดิม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละชุด จำนวน 18 ชุด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพจาก E_1/E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี โดยใช้สูตรการทดสอบค่า t (t-test for dependent samples)
3. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทำแบบฝึกหัดท้ายกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้สูตรการทดสอบค่า t (t-test for dependent samples)
4. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (ดูภาคผนวก)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ระหว่าง 69.61 – 71.24 โดยทุกกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 พบว่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 69.61, 69.20 และ 71.24 ตามลำดับ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการวิจัยการสร้างคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 18 ชุด ตามเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพจาก E_1/E_2 เกณฑ์

มาตรฐาน 60/60 พบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาความสามัคคี ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ของช่วงชั้นที่ 2 มีค่าอยู่ระหว่าง 69.61- 71.24 โดยทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 18 กิจกรรม ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวได้มีการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามัคคี โดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสนทนา พูดคุยโต้ตอบและแสดงความคิดเห็น ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่ง สอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2546: 186) กล่าวว่า ผู้สอนควรจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ยิน ได้ฟังการบอกหรือให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่เขามีอยู่และจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบกับปัญหาที่ขัดแย้งกับระดับความคิดของผู้เรียนเอง เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดให้ผู้เรียนมีความคล้อยตามไปในทิศทางที่ปรารถนา การพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จึงมุ่งกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน เช่น เล่นนิทาน เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ เป็นต้น ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากนิทานที่ได้ฟังร่วมแสดงบทบาทสมมติ ร่วมเล่นเกม รวมถึงวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้นักเรียนมีความสนใจและสนุกสนานกับกิจกรรมที่จัดขึ้น และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม อันนำไปสู่ความสามัคคีในที่สุด

2. เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกหัดกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี โดยใช้สถิติ t-test แบบDependent พบว่า ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการพัฒนาความสามัคคี จึงเห็นได้ว่าการส่งเสริมและการปลูกฝังความสามัคคี ถ้าหากกระทำตั้งแต่วัยเด็กจะทำให้สามารถพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ เพื่อให้เด็กมีการพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมได้อย่างรวดเร็วและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จึงมุ่งกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน เช่น เล่นนิทาน เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัยในครั้งนี้ กิจกรรมต่าง ๆ จะเกิดผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2542: 30-31) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติจะให้ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ยาวนานและลึกซึ้งและมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียนในการปรับตัวและการแก้ไขปัญหาต่างๆ และกรมวิชาการ (2542: 33) กล่าวถึงกรณีตัวอย่างว่า เป็นสื่อการสอนที่สร้างขึ้นง่าย มีสาระน่าสนใจ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมมาก โดยเชื่อมโยงเอาสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมสิ่งแวดล้อม และนอกจากนี้กรมวิชาการ(2542: 37-38) ยังกล่าวว่า การสอนโดยใช้เกมเป็นสื่อช่วยให้นักเรียนมีความสัมพันธ์สนิทสนมกัน นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ความคิด และคุณธรรมในจิตใจของตน และสุวิทย์ มูลคำ(2542: 212) กล่าวไว้ว่าการเล่นนิทานเพื่อให้ผู้เรียนนำข้อคิดที่ได้รับจากนิทานไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง โดยเฉพาะข้อคิดในด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการทำ กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีความแตกต่างกัน เพราะหลังการทดลองทำ กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ดังกล่าว พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีความ สามัคคีสูงขึ้น โดยการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการจัดทำกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีประกอบด้วยกิจกรรม ประกอบการเรียนการสอนต่างๆ ได้แก่ บทบาทสมมติ การเล่านิทาน การเล่นเกม กรณีตัวอย่าง ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากนิทานที่ได้ฟัง ร่วมเล่นเกม ร่วมแสดงบทบาท สมมติ รวมถึงวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี แชมมณี (2546: 40-41) กล่าวว่าการจัดกิจกรรมที่มีสื่อการเรียนการสอนหลากหลายจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาความสามัคคีได้และยังทำให้นักเรียนมีความสนใจและสนุกกับกิจกรรมที่จัดขึ้น และเข้าใจถึง จุดมุ่งหมายของการดำเนินกิจกรรม อันนำไปสู่การพัฒนาความสามัคคีให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สำหรับผู้ที่นำคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไปใช้ ควรศึกษา ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในคู่มือก่อนนำไปใช้และในการจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงเวลาอาจมีการยืดหยุ่น ได้ประมาณ 5 -10 นาที
2. การใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้ใช้สามารถปรับเปลี่ยน เนื้อหา ขั้นตอนการสอนและกิจกรรมให้เข้ากับกลุ่มนักเรียนและสถานการณ์ได้ตามความเหมาะสม
3. ในการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้สอนควรดูแลนักเรียน อย่างใกล้ชิดทุกกลุ่ม และให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกล้า แสดงออกอย่างเหมาะสม และครูควรกระตุ้นนักเรียนในการนำไปปฏิบัติจริงให้มากๆ
4. ในการใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้สอนควรติดตามดู พฤติกรรมของนักเรียนหลังการใช้คู่มือไปแล้ว เพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงความประพฤติของ นักเรียนว่ามีความเหมาะสมและเปลี่ยนไปจากเดิมเพียงใด หากทำดีแล้วควรมีการเสริมแรง ทางบวกโดยให้คำชมหรือให้เพื่อนๆ แสดงความยินดีโดยการปรบมือ
5. สำหรับผู้ที่สนใจจะนำคู่มือพัฒนาความสามัคคีไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น แพทย์ พยาบาล ผู้ปกครอง ก็สามารถที่จะปรับเปลี่ยนเนื้อหาและกิจกรรมให้เข้ากับกลุ่มที่ใช้ได้ ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาคู่มือการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ให้มีเนื้อหาเหมาะสมกับนักเรียนใน ระดับอื่นๆ บ้าง ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ควรศึกษาเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบอื่นๆ ได้แก่ ชุดการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน สอนแบบโครงงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและเกิดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

3. ควรจัดให้มีคู่มือพัฒนาจริยธรรมด้านอื่นๆ ให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับ ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนอดกลั้น ความซื่อสัตย์ โดยอาจจะสร้างคู่มือพัฒนาคุณธรรมที่ใกล้เคียงกันและสามารถพัฒนาพร้อมกันได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2535). *หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544). *คู่มือสาระและมาตรฐานการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ .
- (2544). *สาระและมาตรฐานการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- (2544). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กองบรรณาธิการ สำนักการศึกษา. (2546). *การดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งพัฒนา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ขัตติยา กรรณสูตร; และคณะคนอื่นๆ. (2547). *รายงานการวิจัยคุณธรรม พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของคนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ(ป.ป.ช.).
- คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยม. (2536). *การปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน*. กรุงเทพฯ : สำนักการศึกษา.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์. (2546). *การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จุฑาทิพย์ ธีรภาค. (2539). *วิเคราะห์จริยธรรมในหนังสืออ่านนอกเวลา ระดับมัธยมศึกษา*. ปริญญาโท กศ.ม(ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2537). *การทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2532). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2525). *การประเมินผลสื่อการเรียนการสอน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอน ระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 11-15*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามเจริญพานิช.
- ชูศรี สนิทประชากร. (2535). *วิธีสอนในระดับประถมศึกษาตามแนวหลักสูตรใหม่*. กรุงเทพฯ: วัชรการพิมพ์.

- ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์. (2542). *การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2539). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*. รายงานการวิจัย. (ฉบับที่ 21). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เดโช สวานนท์. (2534). *จิตวิทยาสำหรับครูและผู้ปกครอง*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทศพร มณีศรีขำ. (2524). *การพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศนา แหม่มณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: เสริมสิน.
- ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์. (2532). *ผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนารีอนุกุล จังหวัดอุบลราชธานี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปวิภรณ์ ศรีเพชรพัฒน์. (2539). *การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บัณฑิต พัดเย็น. (2527). *การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญสม โพธิ์เงิน. (2537). *คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสำนักงานงานประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญสม เจริญใจ. (2530). *ทศพิธราชธรรมคำฉันท์*. กรุงเทพฯ: กองทุนไตรรัตน์นภาพเพื่อการศึกษา.

- บุรชัย ศิริมหาสาคร. (2546). เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- ปนัดดา ยิ้มสกุล. (2538). ผลของการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย จ. ฉะเชิงเทรา. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- ประกาศศรี สีหอำไพ. (2540). พื้นฐานทางการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยุทธ์ สุวรรณโกตา. (2530). คุณธรรมและจริยธรรมวัยประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณี กรุณวงศ์. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโมเดลซิปปาเพื่อพัฒนาความสามัคคีระดับประถมศึกษาของโรงเรียนวัดแสงสรรค์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ขวัญช้างยืน. (2539). วัฒนธรรมไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). พจนานุกรม ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง แมส โปรดักส์.
- พระพุทธทาสภิกขุ. (2535). พระพุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ: โครงการหนังสือพุทธศาสนาสำหรับคนหนุ่มสาว.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2530). จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มงคล ชื่นชม. (2545). คู่มือการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มานิต มานิตเจริญ. (2540). พจนานุกรมไทย. กรุงเทพฯ: แพร่วิทยา.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2547). การติดตามและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- แรมสมร อยู่สถาพร. (2541). เทคนิคและวิธีการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ แสงสุข; และคนอื่นๆ. (2544). ความรู้คู่คุณธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). สถิติทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรวรรณินี ราชสงฆ์. (2541). การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดพัทลุง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร วาณี ฐานางส์สานติ. (2532). สื่อการเรียน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2533). คู่มือแนะแนวตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
- วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์. (2527). ศึกษาค่านิยมที่ปรากฏในหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศึกษา วิทยาลัยสงขลา.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. (2535). ครูตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริกาญจน์ โกสุม. (2530). สอนเด็กให้คิดเป็น. กรุงเทพฯ: ทิพย์พับบลิเคชั่น.
- สมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมบัติ ชูชีพชัย. (2527). “ความสามัคคี” มีตรศร. 26(11): 16-17, มิถุนายน.
- สมศักดิ์ เกียรติยานุสรณ์. (2534). ปัญหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมที่เหมาะสมของนักเรียนนักศึกษา. กรุงเทพฯ: กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุชา จันทน์เอม. (2536). จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทิน บุญชูวงศ์. (2530). หลักการสอนตรงตามหลักสูตร สภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุรรัตน์ พันธุ์ดี. (2539). การศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ใช้อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ ตรีชน. (2530). ผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมุกดาหาร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ. (2546). 20 วิธีการจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์

- สุวิทย์ มูลคำ; และอรรถัย มูลคำ. (2545). 20 วิธีการจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ภาพพิมพ์
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2535). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุกุล มโนชัย. (2536). การเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในวิชาจริยศึกษาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมเกมกับการสอนโดยใช้กิจกรรมตาม แผนการสอนของกรมวิชาการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา ลักษณะาวสันต์. (2535). การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคีในช่วงชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาภา ถนัดช่วง. (2531). การพัฒนากระบวนการคิดคุณภาวะทางอารมณ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อาภา โลจายะ. (2535). พฤติกรรมจริยธรรมของพยาบาลสภาวิชาชีพตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เอกวุฒิ ไกรมาก. (2541). การสร้างคู่มือครูในการจัดหาและใช้ประโยชน์วิทยากรท้องถิ่นสอนวิชา ข่างอุตสาหกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Douglass, Harl R. (1965). *The High School Curriculum*. New York: The Ronald Press.
- Good, Carter.V. (1973). *Dictionary of Education*. p.641. New York: McGraw-Hill.
- Kohlberg, Lowrence. (1980). “ Moral Stage and Moralization the Cognitive Development Approach, “ in *Moral Development and Behavior*. p.10-13. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Webster, Noah. (1983). *Webster ’s New Twentieth Century Dictionary of The English Language Unabridged, 2nd ed*. New York: Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจคุณภาพคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2**

1. อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง
อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ประไพพร แก่นนาคำ
อาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านบงไต้โนนรัง จังหวัดสกลนคร

ภาคผนวก ข

ตารางโปรแกรมการพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ตารางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้น	ครั้งที่	เรื่องที่จะพัฒนา	จุดมุ่งหมาย	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค
ประถมศึกษา ปีที่ 4	1	1. มีความรักใคร่ ปรองดองกับเพื่อน ในชั้นเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการมีความ รักใคร่ปรองดองกับเพื่อนใน ชั้นเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการ แสดงออกถึงความรักใคร่ ปรองดองกับเพื่อนในชั้น เรียน	เราคือเพื่อนกัน	บทบาท สมมติ
	2	2. ร่วมแสดงความ คิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาในบทเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ประโยชน์ของการมีความ สามัคคีโดยร่วมกันแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ในบทเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนฝึกการมี ความสามัคคีในชั้นเรียน โดยรับฟังความคิดเห็นของ คนส่วนใหญ่ ในชั้นเรียน	ช่วยกันคิด ดีกว่า	กรณี ตัวอย่าง
	3	3. ร่วมทำกิจกรรม ต่างๆ ของห้องเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการช่วยกัน ทำงานที่เป็นงานกลุ่ม ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทำ กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อน ในชั้นเรียนอย่างพร้อม เพรียงกัน	เกมพายเรือ	เกม

ชั้น	ครั้งที่	เรื่องที่จะพัฒนา	จุดมุ่งหมาย	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค
ประถมศึกษา ปีที่ 4	4	4. สนับสนุนกิจกรรม ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของความ สามัคคีกันโดยร่วมกันทำ ประโยชน์ให้โรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับ นักเรียนชั้นอื่นในโรงเรียน	ร่วมแรงร่วมใจ	กรณี ตัวอย่าง
	5	5. ร่วมกันทำ กิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการ ช่วยเหลือกันทำงานที่เป็น กลุ่มร่วมกับเพื่อนใน โรงเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึก ความสามัคคีโดยช่วยเพื่อน ทำกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียนด้วยความเต็มใจ	พอมดดินแดน มหัศจรรย์	เล่านิทาน
	6	6. ร่วมมือปฏิบัติตาม กฎระเบียบของ โรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของความ สามัคคีในโรงเรียนโดย ร่วมมือปฏิบัติตาม กฎระเบียบของโรงเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึก ความสามัคคีโดยการร่วมมือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ โรงเรียน	ถอดรหัส โรงเรียน	เกม

ชั้น	ครั้งที่	เรื่องที่จะพัฒนา	จุดมุ่งหมาย	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค
ประถมศึกษา ปีที่ 5	1	1. มีความรักใคร่ ปรองดองกับเพื่อนใน ชั้นเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการมีความ รักใคร่ปรองดองกับเพื่อนใน ชั้นเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการ แสดงออกถึงความรักใคร่ ปรองดองกับเพื่อนในชั้น เรียน	เพื่อนรัก	บทบาท สมมติ
	2	2. ร่วมแสดงความคิด เห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาในบทเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ประโยชน์ของการมีความ สามัคคีโดยร่วมกันแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ในบทเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนฝึกการมี ความสามัคคีในชั้นเรียนโดย รับฟังความคิดเห็นของคน ส่วนใหญ่ ในชั้นเรียน	ร่วมด้วยช่วยกัน	กรณี ตัวอย่าง
	3	3. ร่วมทำกิจกรรม ต่างๆ ของห้องเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการช่วยกัน ทำงานที่เป็นงานกลุ่ม ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทำ กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อน ในชั้นเรียนอย่างพร้อม เพรียงกัน	ฝั่งสร้างรัง	เกม

ชั้น	ครั้งที่	เรื่องที่จะพัฒนา	จุดมุ่งหมาย	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค
ประถมศึกษา ปีที่ 5	4	4. สนับสนุนกิจกรรม ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของความ สามัคคีกันโดยร่วมกันทำ ประโยชน์ให้โรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับ นักเรียนชั้นอื่นในโรงเรียน	ร่วมใจสานฝัน	กรณี ตัวอย่าง
	5	5. ร่วมกันทำ กิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการ ช่วยเหลือกันทำงานที่เป็น กลุ่มร่วมกับเพื่อนใน โรงเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึก ความสามัคคีโดยช่วยเพื่อน ทำกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียนด้วยความเต็มใจ	สามัคคี จอมปลอม	เล่านิทาน
	6	6. ร่วมมือปฏิบัติตาม กฎระเบียบของ โรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของความ สามัคคีในโรงเรียนโดย ร่วมมือปฏิบัติตาม กฎระเบียบของโรงเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึก ความสามัคคีโดยร่วมมือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของ โรงเรียน	เรารักโรงเรียน	เกม

ชั้น	ครั้งที่	เรื่องที่จะพัฒนา	จุดมุ่งหมาย	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค
ประถมศึกษา ปีที่ 6	1	1. มีความรักใคร่ ปรองดองกับเพื่อนใน ชั้นเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการมีความ รักใคร่ปรองดองกับเพื่อนใน ชั้นเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการ แสดงออกถึงความรักใคร่ ปรองดองกับเพื่อนในชั้น เรียน	รวมกันเป็นหนึ่ง	กรณี ตัวอย่าง
	2	2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาในบทเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ประโยชน์ของการมีความ สามัคคีโดยรวมกันแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ในบทเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนฝึกการมี ความสามัคคีในชั้นเรียน โดยรับฟังความคิดเห็นของ คนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน	พลังสามัคคี	กรณี ตัวอย่าง
	3	3. ร่วมทำกิจกรรม ต่างๆ ของห้องเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็น ความสำคัญของการช่วยกัน ทำงานที่เป็นงานกลุ่ม ร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทำ กิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อน ในชั้นเรียนอย่างพร้อม เพรียงกัน	สายใยรวมใจ	เกม

ชั้น	ครั้งที่	เรื่องที่จะพัฒนา	จุดมุ่งหมาย	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค
ประถมศึกษาปีที่ 6	4	4. สนับสนุนกิจกรรมของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีกันโดยร่วมกันทำประโยชน์ให้โรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับนักเรียนชั้นอื่นในโรงเรียน	รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว	กรณีตัวอย่าง
	5	5. ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันทำงานที่เป็นงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความสามัคคีโดยช่วยเพื่อนทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจ	รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย	เล่านิทาน
	6	6. ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีในโรงเรียนโดยร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความสามัคคีโดยการร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	สามัคคีประเทศไทย	เกม

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามความสามัคคี
คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามวัดความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีจำนวน 36 ข้อ เวลา 15 นาที ให้นักเรียนตอบอย่างรวดเร็ว โดยทำทุกข้อลงในกระดาษคำตอบ
2. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึก หรือการกระทำบางอย่างของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในชั้นเรียนและในโรงเรียน คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด ดังนั้นนักเรียนตอบได้อย่างสบายใจ เพราะไม่มีผลใดๆ ต่อการเรียนของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบด้วยความซื่อสัตย์มากที่สุด ผลจากข้อมูลที่ได้ในครั้งนี้จะนำไปเพื่อการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไป
3. ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเกี่ยวกับพฤติกรรมความสามัคคีของนักเรียน

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
	ความสามัคคีในชั้นเรียน					
1	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนในชั้นเรียนทำงานด้วยความเต็มใจเสมอ					
2	ข้าพเจ้าทำงานกลุ่มที่ครูจัดกลุ่มให้อย่างเต็มความสามารถ					
3	ข้าพเจ้าให้กำลังใจ เมื่อเพื่อนในกลุ่มทำงานผิดพลาด					
4	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดที่ต้องทำงานกับคนที่ข้าพเจ้าไม่ชอบ					
5	ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน					
6	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนมอบให้แต่ละชั้นรับผิดชอบ					
7	ข้าพเจ้าจะไม่ร่วมกิจกรรมของห้องเรียน ถ้าผิดกลุ่มไม่ตรงกับ ความคิดของข้าพเจ้า					
8	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่กับกิจกรรมของห้องเรียน					
9	ข้าพเจ้าร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาใน บทเรียนเมื่อครูถาม					
10	ข้าพเจ้าร่วมแสดงความคิดเห็น เมื่อมีการอภิปรายเกี่ยวกับกิจกรรม ต่างๆ ในชั้นเรียน					
11	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามข้อตกลงของชั้นเรียน					
12	ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญกับเรื่องที่ประชุมในชั้นเรียนเห็นพ้อง ต้องกัน					
13	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่กลุ่มมอบหมาย ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่เห็น ด้วยก็ตาม					
14	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชั้นเรียนทุกครั้ง					
15	ข้าพเจ้าจะให้ความสำคัญกับงานกลุ่มในชั้นเรียนมากกว่างานส่วนตัว					
16	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชั้นเรียนของข้าพเจ้าได้รับมอบหมาย ให้รับผิดชอบ					
17	ข้าพเจ้าร่วมแสดงความยินดีกับเพื่อนในชั้นเรียนที่กิจกรรมประสบ ความสำเร็จ					
18	เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนทะเลาะกัน ข้าพเจ้าจะไกล่เกลี่ยให้เพื่อนเข้าใจ ซึ่งกันและกัน					
19	บางเรื่องที่ข้าพเจ้าช่วยกลุ่มเพื่อนไม่ได้ข้าพเจ้าก็จะให้กำลังใจ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
	ความสามัคคีในโรงเรียน					
20	ข้าพเจ้ายินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เมื่อทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือ					
21	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจ					
22	ข้าพเจ้ายินดีที่จะให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
23	ข้าพเจ้ายินดีที่จะทำงานร่วมกับนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียน					
24	ข้าพเจ้ายินดีที่จะร่วมแสดงบนเวทีเมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ					
25	เมื่อทางโรงเรียนมีการประชุมนักเรียน ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง					
26	ข้าพเจ้าจะช่วยโรงเรียนเตรียมสถานที่จัดงานกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นร่วมกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน					
27	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียนทำงาน ถึงแม้จะเป็นการแข่งขันกีฬาระหว่างห้อง					
28	ข้าพเจ้าพร้อมที่จะเสนอตัวเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาของโรงเรียนร่วมกับเพื่อน					
29	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนร่วมกับเพื่อนจนงานสำเร็จ					
30	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือไม่ทำลาย ชีตเขียนโต๊ะเก้าอี้หรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่เป็นสมบัติของโรงเรียน					
31	ข้าพเจ้าร่วมอนุรักษ์และประหยัดพลังงานกับทางโรงเรียน เช่น ปิดน้ำปิดไฟเมื่อไม่ใช้แล้ว เก็บกระดาษที่ใช้แล้วไปนำกลับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นต้น					
32	ข้าพเจ้าร่วมกับเพื่อนทำความสะอาดและเก็บขยะในบริเวณโรงเรียนเมื่อโรงเรียนขอความร่วมมือ					
33	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ประโยชน์ต่อโรงเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
34	ข้าพเจ้าแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนด					
35	ข้าพเจ้ามาเรียนทันเวลาและร่วมเคารพธงชาติกับเพื่อนๆในโรงเรียน					
36	ข้าพเจ้าขออนุญาตเข้าและออกนอกบริเวณโรงเรียนตามกฎระเบียบของโรงเรียน					

คู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม

1. ต้องศึกษาเนื้อหา กิจกรรมการพัฒนา และศึกษาคู่มือพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 อย่างละเอียด โดยคำนึงถึงเทคนิควิธีการสอนที่สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียน มากที่สุดเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการพัฒนา
2. เตรียมอุปกรณ์ ศึกษาเนื้อหา วิธีการดำเนินกิจกรรมและเทคนิคต่างๆ ทุกครั้งก่อนจัด กิจกรรม
3. จัดเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการพัฒนา
4. ให้นักเรียนทุกคนได้รับทราบข้อปฏิบัติในการร่วมกิจกรรม
5. จัดกิจกรรมการพัฒนาให้เป็นไปตามลำดับขั้น
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงแสดงความคิดเห็นตาม หรือ แสดงความคิดเห็นในกรณีไม่เห็นด้วยพร้อมเหตุผลประกอบ
7. ไม่ด่วนตัดสินคำตอบของนักเรียนว่าถูกหรือผิดแต่พยายามให้แสดงความคิดเห็นด้วย เหตุผลของเขา
8. ใช้อารมณ์ขัน หรือแสดงท่าทีด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตร ทั้งคำพูด น้ำเสียงและ ท่าทาง
9. สังเกตและบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มขณะจัดกิจกรรมทั้ง พฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึก
10. กล่าวแสดงความรู้สึกชื่นชมพร้อมทั้งเหตุผลเมื่อนักเรียนกระทำพฤติกรรมเป้าหมายหรือ ตอบคำถามได้ถูกต้อง
11. ถ้านักเรียนค้นหาคำตอบไม่ได้ หรือแก้ปัญหาบางอย่างไม่ได้ครูอาจยกตัวอย่างคำตอบ ของตนนำทางได้

ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม

การพัฒนาความสามัคคี โดยใช้คู่มือพัฒนาความสามัคคี นักเรียนควรปฏิบัติตนในการร่วมกิจกรรม ดังนี้

1. นักเรียนต้องตั้งใจทำกิจกรรมตามความสามารถ
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
3. นักเรียนสามารถพูดได้ครั้งละ 1 คน
4. ขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็น ถ้านักเรียนจะแสดงความคิดเห็นในทางตรงข้ามต้องให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นเสร็จก่อน
5. นักเรียนไม่ใช่คำพูดถูกตนเองและรู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเอง
6. นักเรียนไม่พูดสอดแทรก ขัดจังหวะขณะที่ครูเพื่อนพูด หรือแสดงความคิดเห็นยังไม่เสร็จ
7. นักเรียนไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของเพื่อนๆ
8. นักเรียนแสดงออกด้วยความจริงใจ
9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคี แบบสอบถามก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคี และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีด้วยความตั้งใจ หากมีข้อสงสัยให้สอบถาม

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 1	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงออกถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
แนวคิด	การอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน หากสมาชิกในชั้นเรียนมีความรักใคร่ปรองดอง เห็นอกเห็นใจกันและให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ย่อมนำมาซึ่งความสามัคคีและความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ
กิจกรรมที่ใช้	เราคือเพื่อนกัน
เทคนิคที่ใช้	บทบาทสมมติ
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. บทบาทสมมติเรื่องเราคือเพื่อนกัน 2. แผ่นป้ายเนื้อเพลง 3. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง “ยินดีที่รู้จัก” ซึ่งครูต้องร้องนำแล้วให้นักเรียนร้องตามทีละท่อนจากแผ่นป้ายเนื้อเพลง เมื่อนักเรียนร้องได้แล้วจึงให้นักเรียนร้องพร้อมกัน 2 เที้ยว และปรบมือประกอบจังหวะด้วย มีเนื้อเพลงดังนี้ ยินดีที่รู้จัก เพื่อนที่รักขอเชิญร่วมจิต เรารักกัน จันทมิตร รักสนิทเหมือนพี่น้องกัน ยินดีที่รู้จัก เพื่อนที่รักขอร่วมใจมั่น ขอให้ผูกสัมพันธ์ เพื่อรักกันให้นานเถิดเถย

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับชีวิตประจำวันภายในชั้นเรียนว่าสมาชิกในชั้นเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร นักเรียนต้องการให้เพื่อนในชั้นเรียนปฏิบัติต่อดนอย่างไร จึงจะเกิดความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความสงบสุขและสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในชั้นเรียนได้

2.2 ครูนำเทคนิคบทบาทสมมติเรื่อง “เราคือเพื่อนกัน” โดยเล่าเหตุการณ์ในบทบาทสมมติให้นักเรียนฟังจนเข้าใจ จากนั้นจึงขออาสาสมัครจากนักเรียนในการแสดงเป็นตัวละครแต่ละ

ตัวในบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์ เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบแล้ว ครูถามความคิดเห็นจากนักเรียนทั้งที่เป็นผู้แสดงและเป็นผู้สังเกตการณ์ในประเด็นต่อไปนี้

1. ผู้แสดง : เพราะอะไรนักเรียนจึงเลือกแสดงออกมาแบบนั้น
2. ผู้สังเกตการณ์ : นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่เพื่อนแสดงอย่างไร และ ถ้านักเรียนเป็นตัวละครในบทบาทสมมติจะเลือกทำอะไร เพราะอะไรจึงทำเช่นนั้น
3. ผลดีและผลเสียของการกระทำต่างๆ เป็นอย่างไร

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เราคือเพื่อนกัน” พร้อมทั้งยกตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความสามัคคีในชั้นเรียน

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

บทบาทยุทธศาสตร์เรื่อง “เราคือเพื่อนกัน”

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 /1 ตกลงกันว่าจะไปทัศนศึกษาที่ท้องฟ้าจำลอง และมีความเห็นว่า ควรจะมีการเก็บเงินคนละ 100 บาท เพื่อเป็นค่ารถ ค่าอาหารและค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเดินทาง ทุกคนต่างพร้อมใจที่จะจ่ายเงินและดีใจมากที่จะได้ไปทัศนศึกษาในครั้งนี้ มีแต่ดารณีเท่านั้นที่ไม่จ่ายเงินและคิดว่าจะไม่ไปทัศนศึกษาไปกับเพื่อนๆ เนื่องจากฐานะทางบ้านของเธอยากจน ซึ่งเพื่อนๆ ในห้องต่างก็รู้และเข้าใจ

พรชัยในฐานะหัวหน้าห้องจึงได้นัดประชุมเพื่อนๆ ในชั้นเรียนว่าจะช่วยเหลือดารณีอย่างไร เพื่อนๆ ส่วนใหญ่ในห้องแสดงความคิดเห็นว่า ควรจะออกเงินค่าใช้จ่ายให้กับดารณี เนื่องจากดารณี เป็นเพื่อนของเรา เมื่อเพื่อนเดือดร้อนก็ควรจะช่วยเหลือแต่ขวัญใจกับดาราและเพื่อนอีกหลายคนไม่เห็นด้วย พรชัยจึงไปปรึกษาครูสราจิตซึ่งเป็นครูประจำชั้นและลงความเห็นว่าจะไปเยี่ยมบ้านของดารณี เมื่อทุกคนไปถึงบ้านของดารณีจึงพบว่า บ้านของดารณีเป็นบ้านไม้เก่าๆ มีสภาพทรุดโทรมมาก ดารณีนั่งทำขนมอยู่กับยาย แม่ของดารณีนอนป่วยอยู่ในห้อง ทำให้เพื่อนๆ ทุกคนในห้องรู้สึกสงสารดารณีมาก โดยเฉพาะขวัญใจและดารา ทำให้เพื่อนๆ ทุกคนในห้องสามารถตกลงกันได้ว่าจะออกเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้กับดารณี ดารณีดีใจจนน้ำตาไหลและขอบใจเพื่อนๆ ทุกคนในห้องที่มีน้ำใจต่อเธอ

จากวันนั้นเป็นต้นมา ดารณีก็กลายเป็นคนที่มีเรี่ยวแรง สามารถปรับตัวได้กับเพื่อนๆ ทุกคน ทำให้ทุกคนในห้องต่างมีความสุข ตอนนี้สมาชิกทุกคนในห้องต่างรู้แล้วว่าการมีความรักใคร่ปรองดองกัน เป็นสิ่งสำคัญมากในการอยู่ร่วมกัน

บทบาทของพรชัย

พรชัยเป็นหัวหน้าห้องได้นัดประชุมเพื่อนๆ ในชั้นเรียนว่าจะช่วยเหลือดารณีอย่างไรในการไปทัศนศึกษาในครั้งนี้ เมื่อเพื่อนๆ มีความคิดเห็นไม่ตรงกันหาข้อสรุปไม่ได้จึงนำเรื่องไปปรึกษาครูประจำชั้น

บทบาทของดารณี

ดารณีเป็นสมาชิกคนหนึ่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 อยากจะไปทัศนศึกษาไปกับเพื่อนๆ แต่ดารณีก็ไม่มีเงินจ่ายและคิดว่าจะไม่ไปทัศนศึกษาไปกับเพื่อนๆ เนื่องจากฐานะทางบ้านของตนเองยากจน ซึ่งเพื่อนๆ ในห้องต่างก็รู้และเข้าใจ

บทบาทของขวัญใจ

ขวัญใจเป็นสมาชิกคนหนึ่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 ซึ่งมีความคิดเห็นที่ไม่ควรช่วยเหลือดารณีและชักชวนเพื่อนคนอื่นให้เห็นด้วยกับตนเอง

บทบาทของดารา

ดาราเป็นสมาชิกคนหนึ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 และเป็นเพื่อนสนิทของขวัญใจ ซึ่งเห็นด้วยกับความคิดของขวัญใจ จึงร่วมมือกันชักชวนเพื่อนคนอื่นไม่ให้ช่วยเหลือดารณี

บทบาทของครูสาริต

ครูสาริตเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 เมื่อนักเรียนมีปัญหาความคิดเห็นไม่ตรงกัน ครูจึงช่วยนักเรียนแก้ปัญหาโดยพานักเรียนไปดูสภาพครอบครัวของดารณีเพื่อให้ทุกคนเข้าใจและเต็มใจที่จะช่วยเหลือดารณี เพราะเป็นเพื่อนกันควรรักและช่วยเหลือซึ่งกันเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่องมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. สมาชิกในชั้นเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร จึงจะเกิดความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
 - ก. แบ่งพรรคแบ่งพวก เมื่อไม่พอใจก็ทะเลาะกัน
 - ข. แบ่งกลุ่มคนเรียนเก่งและเรียนอ่อน คอยช่วยเหลือเฉพาะคนที่อยากช่วย
 - ค. ให้หัวหน้าห้องเป็นคนจัดการทุกเรื่องในการทำกิจกรรมต่างๆ ส่วนคนอื่นคอยทำตาม
 - ง. สมาชิกทุกคนช่วยเหลือซึ่งกันและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ
2. หากนักเรียนต้องไปทัศนศึกษาร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่ฐานะทางบ้านยากจน ทำให้ไม่สามารถไปกับเพื่อนได้ หัวหน้าห้องจึงขอความร่วมมือกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนให้ช่วยกันออกเงินให้ นักเรียนเพื่อที่จะได้ไปด้วยกัน หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งชั้นเรียนนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่เห็นด้วยบอกเพื่อนว่าไม่มีเหมือนกัน
 - ข. ยินดีช่วยเพื่อนด้วยความเต็มใจให้เท่าที่ตนเองจะให้ได้
 - ค. อยู่เฉย ๆ ไม่สนใจว่าเพื่อนจะเป็นอย่างไร
 - ง. ตัวเองไม่ช่วยแต่ชักชวนให้เพื่อนคนอื่นช่วยเหลือแทน
3. เมื่อเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียนมีมติที่จะออกค่าใช้จ่ายในการไปทัศนศึกษาให้ดำเนินเพราะฐานะยากจน แต่มีเพื่อนบางคนไม่เห็นด้วย หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. พุดจาสนับสนุนให้เพื่อนทะเลาะกัน
 - ข. นำเรื่องที่เพื่อนไม่พอใจไปฟ้องคุณครู
 - ค. อยู่เฉย ๆ ไม่สนใจและไม่ช่วย
 - ง. ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่เพราะอยู่ห้องเดียวกันควรรักและสามัคคีกัน
4. ครูประจำชั้นให้นักเรียนในชั้นช่วยกันจัดโต๊ะในชั้นเรียนใหม่ หัวหน้าห้องจึงขอความร่วมมือจากเพื่อนๆ ว่าให้ช่วยกันทำหลังเลิกเรียน หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งชั้นเรียนนักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ยินดีช่วยเพื่อนในชั้นเรียนทำงานด้วยความเต็มใจ
 - ข. ไม่ช่วยเพื่อนเพราะเป็นเวลาเลิกเรียนแล้ว
 - ค. อยู่เฉย ๆ ไม่สนใจ ใครจะทำอะไรก็ตาม
 - ง. ช่วยเพื่อนสักพักแล้วหนีกลับบ้าน
5. นักเรียนคิดว่าทำไมห้องเรียนของนักเรียนจึงต้องมีความรักใคร่ปรองดองระหว่างเพื่อนๆ ในชั้นเรียน

- ก. เพื่อให้ครูประจำชั้นรักและชื่นชม
 - ข. เพื่อให้เกิดความสงบสุขและสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในชั้นเรียนได้อย่างราบรื่น
 - ค. เพื่อให้เกิดความภูมิใจที่ได้อยู่ห้องเรียนนั้น
 - ง. เพื่อจะได้มีเพื่อนเยอะๆ ทำให้ไม่น่าเบื่อเวลาอยู่ในชั้นเรียน
6. เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนบางคนมีความคิดไม่ตรงกับเพื่อนๆ ส่วนใหญ่ จึงไม่พอใจเพื่อนๆ ในชั้นเรียนมากในฐานะที่นักเรียนเป็นคนหนึ่งในห้อง นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่พูดกับเพื่อนกลุ่มนั้นเลย
 - ข. เฉยๆ ไม่สนใจ ไม่รู้สึกอะไร
 - ค. นำเรื่องไปบอกคุณครูให้คุณครูลงโทษเพื่อนกลุ่มนั้น
 - ง. พยายามอธิบายให้เพื่อนกลุ่มนั้นเข้าใจและยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ในชั้น
7. หากมีเพื่อนในชั้นเรียนมาขอความช่วยเหลือจากนักเรียนให้ช่วยทำงานในชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่ยอมช่วย บอกเพื่อนว่าทำไม่เป็น
 - ข. ไม่ยอมช่วย บอกเพื่อนว่าไม่ว่าง
 - ค. ยอมช่วย แต่ก็พูดด้วยน้ำเสียงไม่พอใจ
 - ง. ยอมช่วยด้วยความเต็มใจ
8. การแสดงออกอย่างไรที่แสดงถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
- ก. เมื่อเพื่อนเดือดร้อนไม่ยอมช่วยเหลือเพราะไม่จำเป็น
 - ข. เมื่อมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก็ต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มของตนเท่านั้น
 - ค. ร่วมมือกับเพื่อนๆ ทุกครั้งที่มีการทำงานร่วมกัน
 - ง. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนเท่าที่ครูจัดให้เท่านั้น
9. นักเรียนคิดว่าชั้นเรียนของตนเองจะมีความสุข ควรปฏิบัติตนต่อกันอย่างไร
- ก. รักใคร่ปรองดองกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ข. แข่งแย้งชิงดีชิงเด่นกัน
 - ค. อยู่ใครอยู่มัน ไม่สนใจเพื่อนๆ คนอื่น
 - ง. แบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างกลุ่มที่เก่งกับไม่เก่ง
10. เพราะเหตุใดในห้องเรียนของนักเรียนจึงไม่ค่อยมีความสุข และไม่สามารถทำงานร่วมกันได้
- ก. เพราะมีคนเห็นแก่ตัวหลายคน
 - ข. เพราะไม่ค่อยมีความรักและสามัคคีกัน
 - ค. เพราะไม่ค่อยมีคนที่เสียสละให้ส่วนร่วม
 - ง. ถูกทุกข้อ

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคี เรื่องมีความรักใคร่ปรองดองในชั้นเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความ สามัคคีโดยการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความ สามัคคีโดยการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงความรักใคร่ ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจน และเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ทำให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 2	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการมีความสามัคคีโดยรวมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการมีความสามัคคีในชั้นเรียนโดยรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
แนวคิด	ในชั้นเรียนหากสมาชิกทุกคนในชั้นเรียนมีความรักใคร่กลมเกลียว เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องทำร่วมกันแล้วมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างแน่นอน และเป็นการส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนส่งผลให้ชั้นเรียนนั้นน่าอยู่และมีความสุข
กิจกรรมที่ใช้	ช่วยกันคิดดีกว่า
เทคนิคที่ใช้	กรณีตัวอย่าง
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่องช่วยกันคิดดีกว่าและคำถามอภิปราย 2. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนในการทำกิจกรรม	1. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูใช้กิจกรรมโตเรมอนที่รักกระตุ้นให้นักเรียนเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมและเป็นการฝึกสมาธิในการฟัง โดยครูจะมีคำสั่งต่างๆ ที่ให้นักเรียนทำพร้อมกันถ้าคำสั่งนั้นขึ้นต้นว่า โตเรมอนสั่งให้..... แต่ถ้าคำสั่งใดเป็นคำสั่งที่ครูสั่งเองนักเรียนเช่น ยกมือซ้าย นักเรียนไม่ต้องทำแล้วหากนักเรียนคนใดทำผิดให้นักเรียนคนนั้นออกมาเป็นคนสั่ง เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมด้วย 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน โดยใช้คำถามนำเพื่อโยงเข้าสู่จุดมุ่งหมายว่า ในขณะที่เรียนวิชาต่างๆ ในชั้นเรียนแล้วครูถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนนั้นๆ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

2.2 จากนั้นครูชี้แนวทางให้เห็นถึงความสำคัญของความสามัคคีในชั้นเรียนและสามารถพัฒนาได้ เพื่อให้สมาชิกในชั้นเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยครูนำเทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายเรื่อง “ช่วยกันคิดดีกว่า” มาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

2.3 ครูให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่มกลุ่มละ 6 คน แล้วแจกใบงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ในกรณีตัวอย่างทั้ง 2 กรณีให้นักเรียนร่วมกันอ่าน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างโดยมีคำถามท้ายใบงาน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ช่วยกันคิดดีกว่า” รวมทั้งสรุปข้อคิดที่ได้จากกรณีตัวอย่างนี้ โดยให้นักเรียนแสดงความรู้สึกว่าเมื่อนักเรียนตอบคำถามแล้วตอบถูก นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อนักเรียนตอบคำถามแล้วตอบไม่ถูกนักเรียนรู้สึกอย่างไร และเมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามของคุณครูในห้องเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไร พร้อมทั้งยกตัวอย่างกับการนำไปใช้ในการสร้างความสามัคคีในชั้นเรียน แล้วสรุปผลดีผลเสียในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่อง ช่วยกันคิดดีกว่า

กรณีตัวอย่างที่ 1

คเชนเป็นเด็กนักเรียนที่มีนิสัยเกียจคร้านและชอบสร้างความวุ่นวายในห้อง จนเพื่อนๆ ในชั้นและคุณครูเอือมระอาในความประพฤติของคเชน ในขณะที่ครูสอนคเชนก็จะชวนเพื่อนๆ คอยหรือไม่นอนหลับในห้องเรียนโดยไม่สนใจที่จะตอบคำถามของครู หรือแสดงความคิดเห็นใดๆ เพื่อนๆ และครูพยายามเตือนแต่ คเชนก็ไม่เชื่อฟัง ยังประพฤติตนเหมือนเดิม เมื่อคุณครูให้แบ่งกลุ่มทำงานร่วมกันเพื่อนๆ จึงไม่ยอมให้คเชนเข้ากลุ่มด้วย

กรณีตัวอย่างที่ 2

ณภัทรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักเรียนที่เรียนดีมีความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบ เป็นคนที่คอยช่วยเหลือเพื่อนๆ ในการทำงานกลุ่มและร่วมแสดงความคิดเห็น ทุกครั้งที่มีการประชุม เวลาเรียนก็ตั้งใจเรียนไม่ชวนเพื่อนๆ คอยขณะที่ครูสอน ไม่เอาเปรียบเพื่อนๆ แต่คอยช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือทุกครั้ง เมื่อทำงานกลุ่มเขาก็จะทำงานอย่างเต็มที่ส่งผลให้งานออกมาดี จึงได้รับคำชมจากคุณครูและเพื่อนๆ ทำให้สามารถทำงานกลุ่มกับเพื่อนๆ ได้อย่างมีความสุข

คำถามอภิปรายกลุ่ม

1. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับกรณีตัวอย่างทั้งสองเรื่อง
2. ถ้าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงนักเรียนทั้ง 2 คนนี้แตกต่างกันอย่างไร
3. ถ้านักเรียนเลือกได้อยากเป็นเพื่อนกับใคร เพราะเหตุใด
4. ในการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือไม่ ถ้าวรรณนักเรียนคิดว่ามีผลดีอย่างไร ถ้าไม่ร่วมจะมีผลเสียอย่างไร

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่องร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามของคุณครูในห้องเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. เฉยๆ เพราะตนเองก็ตอบได้แต่ไม่ตอบ
 - ข. ชื่นชมเพื่อนคนนั้นที่กล้าแสดงออกแม้จะตอบถูกหรือผิดก็ตาม
 - ค. รู้สึกไม่ชอบเพราะคิดว่าเพื่อนอวดเก่ง
 - ง. ไม่สนใจเพราะไม่ตั้งใจเรียนอยู่แล้ว
2. นักเรียนคิดว่าการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน ผลงานจะมีคุณภาพและประสบผลสำเร็จเพื่อนๆ ในกลุ่มต้องปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. ช่วยกันทำงานตามที่หัวหน้ากลุ่มคิดวางแผนคนเดียว
 - ข. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลาย
 - ค. แบ่งหน้าที่แล้วทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้นไม่ต้องสนใจคนอื่น
 - ง. ปลอมยให้หัวหน้ากลุ่มทำคนเดียว
3. ในชั่วโมงเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ขณะที่ครูให้นักเรียนร่วมกันคิดหาคำตอบจากโจทย์บนกระดานดำนักเรียนจะได้อย่างไร
 - ก. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามข้อที่ตัวเองทำได้
 - ข. นั่งอยู่เฉยๆ ไม่สนใจครูและเพื่อนๆ
 - ค. ชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่นไม่ต้องสนใจครู
 - ง. ส่งเสียงตอบคำถามแบบมั่วๆ ไม่สนใจว่าถูกหรือผิด
4. นักเรียนคิดว่าหากชั้นเรียนของนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกันแล้วสมาชิกในกลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็นเพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลายและร่วมมือกันทำงานจนสำเร็จ ชั้นเรียนนั้นจะเป็นอย่างไร
 - ก. งานทุกอย่างก็จะสำเร็จทุกครั้งและมีประสิทธิภาพ
 - ข. อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไม่ว่าจะทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ
 - ค. ทำให้ห้องเรียนน่าอยู่สร้างความภูมิใจให้กับสมาชิกทุกคนในชั้นเรียน
 - ง. ถูกทุกข้อ

5. เมื่อมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนแล้วครูให้นักเรียนยกมือเพื่อ
ห้ามติงกลุ่มว่าจะให้เลือกวิธีไหน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมของห้องเรียน เพราะไม่ชอบข้อเสนอใดเลย
 - ข. เสนอความคิดเห็นต่อเพื่อนๆ แต่เพื่อนๆ ไม่เห็นด้วยจึงเดินออกไปนอกห้อง
 - ค. ยอมรับมติของกลุ่มของเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
 - ง. ยอมรับมติของกลุ่มแต่ไม่เต็มใจทำงานร่วมกับเพื่อน
6. เมื่อครูถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. นั่งฟังเฉยๆ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไรเลย
 - ข. นั่งฟังและชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่น
 - ค. ร่วมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ตามที่ตัวเองคิด
 - ง. ไม่ออกความคิดเห็นเพราะกลัวตอบผิด
7. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนแล้วตอบถูก นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. ดีใจที่ได้มีส่วนร่วมร่วมกับทุกคน
 - ข. ดีใจและภูมิใจที่ตนเองตอบได้เพื่อนตอบไม่ได้
 - ค. รู้สึกเฉยๆ เพราะตนเองรู้อยู่แล้วจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้
 - ง. รู้สึกดีใจและอยากให้ครูและเพื่อนๆ ชมว่าเก่ง
8. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนแล้วตอบผิด นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. กลัวและไม่กล้าตอบคำถามครั้งต่อไปอีก
 - ข. ภูมิใจที่ตนเองกล้าตอบแม้ตอบผิดก็ตาม
 - ค. รู้สึกเฉยๆ เพราะตนเองไม่กลัวใครอยู่แล้ว
 - ง. รู้สึกภูมิใจที่ตนเองได้มีส่วนร่วมแม้จะตอบผิดก็ตาม
9. ชั่วโมงเรียนครูให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอยู่ในห้องนั้นจะอย่างไร
 - ก. นั่งฟังเพื่อนๆ พูดอย่างเดียว
 - ข. ไม่ตั้งใจฟัง เอาหนังสือการ์ตูนขึ้นมาอ่าน
 - ค. บังคับให้เพื่อนที่อยู่ข้างๆ พูด
 - ง. ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนๆ
10. เมื่อนักเรียนได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนออกไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน นักเรียน
จะอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมออกไป เพราะไม่กล้า
 - ข. ไม่ยอมออกไป และยังไม่ช่วยเพื่อนทำอะไรเลย
 - ค. ยินดีออกไป และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ
 - ง. ยอมออกไป แต่จะไม่ช่วยงานอย่างอื่นเลย

เฉลย 1. ข 2. ข 3. ก 4. ง 5. ค 6. ค 7. ก 8. ง 9. ง 10. ค

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ทำให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 3	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันทำงานที่เป็นงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอย่างพร้อมเพรียงกัน
แนวคิด	การร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียนนั้น หากทุกคนมีความรับผิดชอบ โดยร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และมีความรักใคร่ปรองดองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้น งานนั้นต้องประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
กิจกรรมที่ใช้	เกมพายุเรือ
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	ลูกบอลขนาดเล็ก 4 ใบ
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง “สวัสดี” มีเนื้อร้องดังนี้ สวัสดี สวัสดี (ให้เอามือทั้งสองประกบกันแล้วไหว้) วันนี้เรามาพบกัน (ทำท่าจับมือกับเพื่อน) เธอกับฉัน (เธอ เอานิ้วชี้มือขวาชี้ไปที่เพื่อน ส่วน ฉัน ชี้เข้าหาตนเอง) พบกัน (จับมือเพื่อน) สวัสดี (เอามือประกบกันก้มศีรษะแล้วเงยหน้ายิ้มให้เพื่อน) ครูให้นักเรียนยืนเป็นสองแถวขนานจับคู่กัน โดยครูร้องนำและขออาสาสมัครนักเรียน 1 คนออกมาสาธิตทำร่วมกับครูให้เพื่อนๆ ในชั้นดู จากนั้นใช้การปรบมือตามจำนวนครั้งที่ครูสั่ง แล้วส่งเสียงดัง เอ้ เอ้ (ให้ชูมือขวาและซ้ายขึ้นเหนือศีรษะ) 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา

ครูนำเทคนิคเกมพายเรือและการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน

2.2 ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบกติกาว่า จะทำการแข่งที่ละ 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มยืนขนานกันและหันหน้าไปทางเดียวกัน

2.3 ครูชี้แจงวิธีการเล่น คนหัวแถวถือลูกบอลในมือข้างละลูก เมื่อครูให้สัญญาณก็ให้เหยียดมือทั้งสองไปข้างหลัง โดยไม่เหลียวหน้าเพื่อส่งลูกบอลให้คนที่สอง คนที่สองส่งให้คนที่สาม แบบเดียวกับคนหัวแถว ส่งต่อๆ กันไปจนถึงปลายแถว

2.4 คนปลายแถวรับลูกบอลแล้ววิ่งมายืนข้างหน้าคนหัวแถวแล้วส่งลูกบอลไปข้างหลัง ทำเช่นนี้เรื่อยไป จนคนหัวแถวเดิมกลับมาอยู่หัวแถวอีกครั้งหนึ่ง กลุ่มใดถึงก่อนแสดงว่าเป็นกลุ่มที่ มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เคารพกติกาและทำเสร็จเร็ว

3. ขั้นสรุปผลและประยุกต์ใช้

ครูให้แต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันของกลุ่มตนเองว่า ทำอย่างไร จึงทำให้กลุ่มตนประสบความสำเร็จและสมาชิกมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ครูสรุปแนวทางในการเล่นว่า สมาชิกในแต่ละกลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวางแผนว่าจะส่งใครก่อนหลังและ ต้องมีความรักใคร่ปรองดองกันจึงจะทำให้สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับการทำงานคนเดียวกับการทำงานเป็นกลุ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน
 - ก. การทำอะไรที่ช่วยกันหลายคนทำให้ไม่เหนื่อย
 - ข. หลายคนหลายความคิดย่อมทำให้งานวุ่นวาย
 - ค. การทำงานหากมีการร่วมกันคิด ร่วมกันทำย่อมทำให้งานประสบผลสำเร็จด้วยดี
 - ง. การทำงานที่ยากต้องทำหลายคนดีกว่าคนเดียว
2. ในการทำงานกลุ่มภายในห้องเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะทำให้งานสำเร็จ
 - ก. ช่วยเพื่อนทำงานตามที่หัวหน้ากลุ่มบอก
 - ข. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิดเพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลาย
 - ค. แบ่งหน้าที่แล้วทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้นไม่ต้องสนใจคนอื่น
 - ง. ปลดปล่อยให้หัวหน้ากลุ่มทำคนเดียว
3. พฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดผลดีต่อการทำงานกลุ่มในชั้นเรียน หากต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน
 - ก. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด
 - ข. ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและมีความรักใคร่ปรองดองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ค. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับความคิดของเสียงส่วนใหญ่
 - ง. ถูกทุกข้อ
4. พฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการทำงานกลุ่มในชั้นเรียน หากต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน ทำหน้าที่ที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
 - ก. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด
 - ข. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับความคิดของเสียงส่วนใหญ่
 - ค. ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
 - ง. ไม่สนใจใครรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองเสร็จก็หยุด

5. วันนี้เป็นเวรประจำวันของนักเรียนปรากฏว่านักเรียนยังทำการบ้านไม่เสร็จ เมื่อนักเรียนมาถึงโรงเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. นั่งทำการบ้านของตนให้เสร็จก่อนแล้วค่อยทำเวร
 - ข. ให้เพื่อนช่วยลอกการบ้านให้แล้วนักเรียนก็ทำเวร
 - ค. ไม่สนใจเรื่องทำเวรเลย ทำการบ้านเสร็จแล้วไปวิ่งเล่นกับเพื่อนๆ
 - ง. นักเรียนช่วยเพื่อนทำเวรให้เสร็จก่อนแล้วจึงทำการบ้านของตนเอง
6. ในการคัดเลือกหัวหน้าห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 เพื่อนๆ ในห้องเสนอชื่อของนักเรียนให้เป็นหัวหน้าห้อง นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ปฏิเสธไม่ยอมรับการเสนอชื่อของเพื่อน
 - ข. ปฏิเสธแล้วเสนอชื่อเพื่อนคนอื่นแทน
 - ค. ยอมรับข้อเสนอของเพื่อนๆ จะได้เป็นหรือไม่ได้เป็นก็ไม่เป็นไร
 - ง. ยอมรับข้อเสนอของเพื่อนๆ แต่บอกเพื่อนๆ ว่าจะไม่ตั้งใจทำหน้าที่หากได้รับเลือก
7. ขณะที่ครูมอบหมายให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายกลุ่มในช่วงโมงเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆ
 - ข. นั่งอยู่ๆ ไม่พูดอะไร ฟังอย่างเดียว
 - ค. คอยแย้งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่นๆ
 - ง. ไม่สนใจข้อเสนอของคนอื่นจะเอาข้อเสนอของตนเองเท่านั้น
8. เนื่องจากหัวหน้าห้องคิดว่าจะช่วยกันจัดห้องเรียนใหม่จึงได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ทุกคนในชั้นเรียน ช่วงพักกลางวัน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ช่วยเพื่อน เพราะจะไปเล่นกับเพื่อน
 - ข. ช่วยเพื่อนทำงานแต่ให้เพื่อนทำไปก่อนใกล้เสร็จแล้วจึงเข้าไปช่วย
 - ค. ยินดีช่วยเพื่อนด้วยความเต็มใจทุกอย่าง
 - ง. ไม่ช่วยเพื่อนทำแต่จะคอยตรวจงานเมื่อทำเสร็จแล้ว
9. เมื่อมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนแล้วครูให้นักเรียนยกมือเพื่อหามติกลุ่มว่าจะให้เลือกวิธีไหน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมของห้องเรียน เพราะไม่ชอบข้อเสนอดูเลย
 - ข. เสนอความคิดเห็นต่อเพื่อนๆ แต่เพื่อนๆ ไม่เห็นด้วยจึงเดินออกไปนอกห้องเลย
 - ค. ยอมรับมติของกลุ่มของเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
 - ง. ยอมรับมติของกลุ่มแต่ไม่เต็มใจทำงานร่วมกับเพื่อนๆ

10. นักเรียนคิดว่าจะแสดงออกอย่างไรที่แสดงถึงการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน

- ก. เมื่อมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก็ต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มของตนเองเท่านั้น
- ข. ร่วมมือกับเพื่อนๆ ในห้องด้วยความเต็มใจทุกครั้งที่มีการทำงานร่วมกัน
- ค. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนๆ ที่ครูจัดให้เพื่อให้งานเสร็จๆ เท่านั้น
- ง. ไม่สนใจว่าใครจะพูดหรือทำอะไร เมื่อมีกิจกรรมในห้องก็จะหาทางหลบหนี

เฉลย 1. ค 2. ข 3. ง 4. ง 5. ง 6. ค 7. ก 8. ค 9. ค 10. ข

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วม ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความ สามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความ สามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรม ต่าง ๆ ของห้องเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจน และเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 4	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน
แนวคิด	การทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียนจะสำเร็จได้ หากสมาชิกทุกคนในห้องเรียน เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับความคิดเห็นตามมติของห้องให้ความร่วมมือทั้งกายและใจ ย่อมทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าการทำงานคนเดียว
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีกันโดยร่วมกันทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับนักเรียนชั้นอื่นในโรงเรียน
กิจกรรมที่ใช้	รวมแรงรวมใจ
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. เอกสารเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่องรวมแรงรวมใจ 2. ใบคำถามอภิปรายกลุ่ม 3. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

1.1. ครูให้นักเรียนทักทายพูดคุยเรื่องอะไรก็ได้กับเพื่อนที่ตนเองไม่สนิทหรือไม่เคยคุยกันเลยแม้จะอยู่ห้องเดียวกันภายในเวลา 2 นาที จากนั้นครูขออาสาสมัครซัก 2-3 คน ออมมาเล่าเรื่องที่ตนเองคุยกับเพื่อนพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่าตนเองได้อะไรบ้างจากการได้คุยกับเพื่อนครั้งนี้

1.2. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นดำเนินการพัฒนา

2.1. ครูนำเทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียน โดยการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แล้วแจกใบงานเกี่ยวกับตัวแบบและคำถามอภิปรายกลุ่มให้นักเรียนอ่านภายในกลุ่มย่อยของตนจนเข้าใจ

2. ครูให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ให้นักเรียนอ่านจากคำถามอภิปรายในใบงาน เพื่อให้นักเรียนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมมากที่สุด

2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียน โดยการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน โดยใช้คำถามนำ ดังนี้

1) เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนอื่นเพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน นักเรียนควร ปฏิบัติตนอย่างไร

2) เมื่อต้องมีหน้าที่เป็นผู้นำหรือผู้ตามในกลุ่ม นักเรียนรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติตัวอย่างไร

3) เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญจากการใช้ตัวแบบเรื่อง “ร่วมแรงร่วมใจ” และข้อคิดที่ได้จากตัวแบบโดยชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมใดควรจะนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสามัคคีในโรงเรียนและเป็นพฤติกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน

กรณีตัวอย่างเรื่อง ร่วมแรงร่วมใจ

เด็กชายอานัต เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักเรียนที่เรียนดี มีความขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีน้ำใจกับเพื่อน ทำให้เป็นที่รักของครูและเพื่อนๆ เขาจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง และวันนี้ครูใหญ่ได้ประกาศขอให้ทุกห้องเรียนเตรียมตัวเข้าร่วมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาดในชั้นเรียน โดยจะมีการประกวดห้องเรียนดีเด่น ซึ่งจะมีคณะกรรมการตรวจทุกสัปดาห์ ประกาศผลเดือนละ 1 ครั้ง ห้องใดที่ชนะเลิศจะได้รับโล่และใบเกียรติบัตร

เด็กชายอานัตจึงได้เรียกประชุมเพื่อนๆ ในห้องเรียนเพื่อขอความร่วมมือแบ่งหน้าที่และหาวิธีการที่จะทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จ โดยเพื่อนๆ ในห้องเรียนทุกคนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการปฏิบัติงานจนได้ข้อสรุปว่า ทุกวันหลังเลิกเรียนทุกคนจะมีเวรประจำวันและมีหน้าที่ต่างๆ ตามความสมัครใจ เช่น กวาดพื้นถูพื้น ทิ้งขยะ ลบกระดานดำ เปลี่ยนแจกันดอกไม้ ตลอดจนการปิดเปิดประตูหน้าต่างหลังเลิกเรียน โดยหัวหน้าเวรแต่ละวันจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานแก่หัวหน้าห้องทุกวัน และถ้าเวรประจำวันที่ปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง หัวหน้าห้องก็จะหาทางแก้ปัญหาโดยให้สมาชิกในเวรวันนั้นร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งระยะเวลาผ่านไป 3 สัปดาห์ ปรากฏว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับเลือกให้เป็นห้องเรียนดีเด่น นำความปลื้มใจให้แก่ทุกคนในชั้นเรียนอย่างมาก ครูประจำชั้นจึงกล่าวแสดงความยินดีและชื่นชมว่า เพราะความร่วมมือจากทุกๆ คนที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด จึงทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จได้ ครูจึงขอให้ทุกคนปรบมือให้กับตนเองทุกคนต่างดีใจในความสำเร็จครั้งนี้ด้วยรอยยิ้ม

คำถามอภิปรายกลุ่ม

1. นักเรียนส่วนใหญ่ในกลุ่มรู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้
2. ถ้าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงนักเรียนจะอย่างไร
3. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นนักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง สหสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนอื่น ๆ เพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. ไม่กล้าทำงานอย่างเต็มที่เพราะไม่รู้จักเพื่อนชั้นอื่น
 - ข. ร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนชั้นอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจและทำงานอย่างเต็มที่
 - ค. ทำงานเพียงเล็กน้อยเพราะมีคนทำหลายคน
 - ง. ไม่สนใจเพื่อนชั้นอื่นทำเฉพาะงานที่ชั้นตนเองต้องทำ
2. เมื่อนักเรียนต้องมีหน้าที่เป็นผู้นำในกลุ่มแล้วต้องทำงานร่วมกับชั้นเรียนอื่น นักเรียนรู้สึกอย่างไรและควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ดีใจแล้วใช้คำสั่งให้เพื่อนคนอื่นทำตนเองไม่ต้องทำ
 - ข. ภูมิใจคิดว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่นแล้วต้องทำงานให้ออกมาดีที่สุด
 - ค. พยายามพูดให้เพื่อนทุกคนยินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ
 - ง. ไม่กล้าให้งานกับนักเรียนชั้นอื่นมอบหมายหน้าที่ให้เฉพาะกลุ่มเพื่อนของตนเอง
3. เมื่อนักเรียนต้องมีหน้าที่เป็นผู้ตามในกลุ่มแล้วต้องทำงานร่วมกับชั้นเรียนอื่น นักเรียนรู้สึกอย่างไรและควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. คอยฟังคำสั่งจากหัวหน้าอย่างเดียว
 - ข. ปฏิบัติงานต่างๆ เพียงเล็กน้อยเหนื่อยก็หยุด
 - ค. ทำเฉพาะงานที่ตนเองอยากทำเท่านั้น
 - ง. ร่วมคิดร่วมทำงานต่างๆ กับเพื่อนด้วยความเต็มใจ
4. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร
 - ก. ความรักสามัคคีกันภายในกลุ่มเพื่อร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่
 - ข. ต้องคิดว่าทุกคนต้องทำงานให้ออกมาดีที่สุดเท่านั้น
 - ค. ให้คนที่เก่งเป็นคนคิดวางแผนส่วนคนที่ไม่เก่งต้องลงมือทำ
 - ง. ทำงานต่างๆ ให้เสร็จเร็วที่สุด
5. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น สมาชิกในกลุ่มควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง
 - ก. ควรมีความมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - ข. ควรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย
 - ค. ควรมีความรักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
 - ง. ถูกทุกข้อ

6. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอื่น แล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็นนักเรียนควรทำอย่างไร
 - ก. ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ตามที่ตนเองคิด
 - ข. นั่งอยู่ๆ ไม่พูดอะไร ฟังอย่างเดียว
 - ค. คอยแย้งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่นๆ
 - ง. ไม่สนใจข้อเสนอของคนอื่นจะเอาข้อเสนอของตนเองเท่านั้น
7. ครูใหญ่ได้ประกาศขอให้ทุกห้องเรียนเตรียมตัวเข้าร่วมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาดในชั้นเรียน โดยจะมีการประกวดห้องเรียนดีเด่น อาศัยในฐานะหัวหน้าห้องจึงได้เรียกประชุมเพื่อนๆ ในห้องเรียนเพื่อขอความร่วมมือแบ่งหน้าที่และหาวิธีการที่จะทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จ นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในชั้นควรทำอย่างไร
 - ก. ให้เพื่อนๆ คนอื่นคิดวางแผนแล้วเราค่อยช่วยทำงานอย่างเดียว
 - ข. ไม่สนใจเพราะไม่อยากได้รางวัล
 - ค. ช่วยเพื่อนคิดวางแผนและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่
 - ง. ทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้เสร็จก็พอ
8. เมื่อมีการเรียกประชุมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งหมดเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการรณรงค์รักษาความสะอาดภายในโรงเรียน นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนทำอย่างไร
 - ก. ไม่สนใจเพื่อนๆ เมื่อมีการประชุมก็ไม่เข้าร่วม
 - ข. เข้าร่วมประชุมกับเพื่อนแต่ไม่สนใจฟังครูพูดและชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่น
 - ค. เข้าร่วมประชุมและให้ความร่วมมือเท่าที่ความสามารถของตนเองจะทำได้
 - ง. เข้าร่วมประชุมกับเพื่อนๆ แต่นั่งอ่านหนังสือการ์ตูน
9. ก่อนเลิกเรียนทางโรงเรียนขอความร่วมมือให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกห้องช่วยกันจัดห้องสอยในห้องของตนเองเพื่อใช้สอยปลายภาคเรียน แม้จะไม่ได้สอยในห้องนั้นก็ตามและดูแลความสะอาดด้วย หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในห้องจะทำอย่างไร
 - ก. รีบเก็บของตนเองแล้วไปเล่นกับเพื่อนๆ
 - ข. ไม่อยู่ช่วยเพื่อนบอกเพื่อนว่าบ้านอยู่ไกลรีบกลับบ้าน
 - ค. ช่วยเพื่อนจัดห้องจนเสร็จแล้วจึงกลับบ้าน
 - ง. ช่วยเพื่อนทำนิตหน่อยแล้วกลับบ้าน

10. การเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ในปีนี้ คุณครูจะให้นักเรียนแต่ละห้อง ได้ฝึกใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ จึงได้มีการจัดหมู่ออกเป็นหลายหมู่ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้อง มีนักเรียนทุกชั้นในหนึ่งหมู่ โดยจะให้พี่ดูแลน้อง หากนักเรียนต้องไปรวมกลุ่มกับชั้นอื่น จะทำอย่างไร

- ก. ร่วมกิจกรรมต่างๆ กับพี่ๆ เพื่อนๆ ด้วยความตั้งใจ
- ข. อยู่เฉยๆ ไม่พูดอะไร เชื่อฟังผู้กำกับเท่านั้น
- ค. คอยแย่งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ
- ง. ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ทุกอย่างหากเหนื่อยก็พัก

เฉลย 1. ข 2. ค 3. ง 4. ก 5. ง 6. ก 7. ค 8. ค 9. ค 10. ก

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆของนักเรียนชั้นอื่นๆในโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 5	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
แนวคิด	โรงเรียนที่มีสมาชิกในโรงเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการวางแผนในการทำงาน โดยการระดมสมองช่วยกันคิดแก้ปัญหา ร่วมกันคิดและทำ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและต้องรู้จักเห็นอกเห็นใจและอภัยให้กันและกัน เมื่อทำผิด จึงจะทำให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันทำงานที่เป็นงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามัคคีโดยช่วยเพื่อนทำกิจกรรมต่างๆ ขอโรงเรียนด้วยความเต็มใจ
กิจกรรมที่ใช้	พอมดดินแดนมหัศจรรย์
เทคนิคที่นำมาใช้	เล่านิทาน
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. ซีดีนิทานเรื่องพอมดดินแดนมหัศจรรย์ 2. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

1.1 ครูนำกิจกรรมการเคลื่อนไหวตรงข้ามกับคำสั่ง โดยมีกติกาว่าถ้าครูสั่งให้นักเรียนนั่งนักเรียนจะต้องยืน ถ้าครูสั่งให้นักเรียนยืนนักเรียนก็ต้องนั่ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและวัดความมีสมาธิในการปฏิบัติตามคำสั่งและจะเห็นถึงความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยเพราะจะมีคนที่ปฏิบัติ หลังจากนั้นจึงเปลี่ยนกติกาใหม่เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งจริงๆ ถ้าสั่งให้นักเรียนทุกคนก็นั่ง ถ้าสั่งให้ยืนก็ยืน ครูคอยสังเกตว่ามีความเรียบร้อยพร้อมเพรียงกันหรือไม่

1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นดำเนินการพัฒนา

2.1. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนโดยใช้คำถามนำ ดังนี้

1) เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร และสมาชิกในควรปฏิบัติต่อกันอย่างไรบ้าง

2) หากโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม แล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนจะอย่างไร โดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นแต่ครูจะยังไม่สรุปว่าที่นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นนั้นถูกต้องหรือไม่ จะสรุปผลหลังจากที่ดูนิทานจบแล้ว

2.2 ครูให้นักเรียนดูนิทานเรื่องฟอมดดินแดนมหัศจรรย์โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

2.3 เมื่อดูนิทานจบแล้วครูใช้คำถามนำว่านักเรียนได้รับประโยชน์หรือได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้ โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็น

2.4 ครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากนิทานให้นักเรียนเห็นว่าความสามัคคีกันเป็นสิ่งที่ดี โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปให้ได้จากการรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเท่าที่จะทำได้ ย่อมประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากนิทานเรื่อง “ฟอมดดินแดนมหัศจรรย์” พร้อมทั้งยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคีในโรงเรียนที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

เรื่องย่อนิทานเรื่อง “พ่อมดดินแดนมหัศจรรย์”

เด็กหญิงโดโรธีเป็นเด็กที่อาศัยอยู่กับลุงและป้าในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เธอถูกพายุพัดลอยไปไกลจากหมู่บ้านที่เธออยู่ เธอต้องเดินทางไปหาพ่อมดแห่งเมืองฮ็อซเพื่อให้เขาพาเธอกลับบ้าน ระหว่างทางเธอได้พบกับเพื่อนผู้ใจดีจากการช่วยเหลือของเธอทำให้ต้องเดินทางไปด้วยกันเพื่อไปขอสิ่งที่ตนเองต้องการจากพ่อมด ได้แก่ หุ่นไล่กาต้องการสมอง คนตัดไม้ต้องการหัวใจและสิงโตต้องการความกล้าหาญ และระหว่างการเดินทางต้องต่อสู้กับแม่มดใจร้ายโดยรวมมือกันด้วยความจริงใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามความสามารถที่ตนเองถนัดจนฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปได้ แต่แล้วเธอก็ต้องผิดหวังเมื่อพ่อมดแห่งฮ็อซเป็นแค่คนธรรมดาไม่สามารถให้สิ่งที่ทุกคนต้องการได้ แต่ด้วยสติปัญญาของพ่อมดตัวปลอมนี้เอง ทำให้เพื่อนๆ ของเธอสมหวังโดยใช้การจินตนาในสิ่งที่ตนเองหวังจากการได้ของปลอมแต่ให้นึกว่าตนเองได้รับสิ่งนั้นจริงๆ ส่วนโดโรธีนั้นแม่มดใจดีก็พาเธอกลับบ้านอย่างปลอดภัย

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนคิดว่าสิ่งที่จะทำให้นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ได้อย่างมีความสุขและร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้สำเร็จผ่านไปได้ด้วยดีคือสิ่งใด
 - ก. ความขยันหมั่นเพียรโดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทุกครั้ง
 - ข. ความรับผิดชอบในหน้าที่โดยทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้น
 - ค. ร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความจริงใจ
 - ง. มีเพื่อนเยอะๆ เวลาทำกิจกรรมต่างๆ จะได้ไม่เหนื่อยมาก
2. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียน นักเรียนคิดว่าสมาชิกในโรงเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร
 - ก. ยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เมื่อทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือ
 - ข. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจ
 - ค. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. หากโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่สนใจกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดเพราะไม่ได้คะแนน
 - ข. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความไม่เต็มใจคิดว่าโดนบังคับ
 - ค. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ แต่ไม่ขอแสดงความคิดเห็นใดๆ ทั้งสิ้น
 - ง. ยินดีให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทุกครั้งด้วยความเต็มใจ
4. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องฟอมดดินแดนมหัศจรรย์คือเรื่องใด
 - ก. ความรักความจริงใจและสามัคคีกันที่ทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
 - ข. ความเห็นแก่ตัวและคิดร้ายต่อผู้อื่นทำให้ตนเองรอดตายได้
 - ค. เพื่อนมีมากมายหาไม่ยาก
 - ง. ความกลัวและการคิดร้ายต่อผู้อื่นทำให้ต้องมีเพื่อนเยอะๆ
5. สิ่งที่สำคัญที่ทำให้โดโรธีและเพื่อนฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ไปได้คืออะไร
 - ก. มีความเห็นแก่ตัวและต้องการความอยู่รอด
 - ข. มีจริงใจและสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ค. คนที่อ่อนแอกว่าย่อมเป็นเหยื่อของคนที่เข้มแข็งกว่า
 - ง. การมีเพื่อนยอมทำให้เราอยู่รอดปลอดภัยจากอันตรายได้

6. นักเรียนคิดว่าตัวละครตัวใดในนิทานเรื่องพอมดดินแดนมหัศจรรย์มีความสำคัญที่ทำให้ทุกคนเดินทางไปหาพอมดจนเจอ เพราะเหตุใด
- ก. หุ่นไล่กาเพราะมีความสามารถไล่ศัตรูที่เข้ามาได้
 - ข. คนตัดไม้เพราะมีขวานเป็นอาวุธ
 - ค. สิงโตเพราะเป็นสัตว์ที่ตัวใหญ่และเป็นเจ้าป่าด้วย
 - ง. ทุกตัวมีความสำคัญหมดเพราะมีความสามารถที่แตกต่างกันและต้องอาศัยซึ่งกันและกัน
7. นักเรียนคิดว่านิสัยของตัวละครในนิทานเรื่องพอมดดินแดนมหัศจรรย์ที่ปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจและความสามัคคี ทำให้เกิดผลอย่างไร
- ก. เดินทางช้าเพราะต่างต้องคอยช่วยเหลือกัน
 - ข. สิงโตต้องเหนื่อยกว่าเพื่อนเพราะเป็นผู้นำเนื่องจากตัวใหญ่และมีอำนาจ
 - ค. ทุกตัวต่างมีความสามารถของตนจึงช่วยเหลือกันทำให้เดินทางไปถึงจุดหมายได้
 - ง. ทุกตัวไม่มีความเมตตาและคิดร้ายกันเองเพื่อความอยู่รอด
8. นักเรียนคิดว่าการที่ตัวละครในนิทานพอมดดินแดนมหัศจรรย์ จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขควรทำอย่างไร
- ก. วางแผนด้วยกันแต่เวลาลงมือปฏิบัติไม่ช่วยกัน
 - ข. ร่วมกันคิดวางแผนและลงมือปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียงกัน
 - ค. ร่วมกันลงมือทำงานแต่พอตนเองเหนื่อยก็พัก
 - ง. ไม่ต้องช่วยกันทำอะไรด้วยตนเองในสิ่งที่อยากทำ
9. นักเรียนคิดว่าหากโรงเรียนของนักเรียนมีกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมทุกอย่างจะสำเร็จไปได้ด้วยดีนักเรียนในโรงเรียนควรปฏิบัติตนต่อกันอย่างไร
- ก. รักใคร่ปรองดองกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ข. แข่งขันกันว่าห้องใครดีกว่าเก่งกว่า
 - ค. อยู่ใครอยู่มัน ไม่สนใจเพื่อนๆ ชั้นอื่น
 - ง. แบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง
10. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนจะมีการคัดเลือกประธานนักเรียน หากนักเรียนเป็นคนหนึ่งที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ไปเลือกเพราะไม่ชอบใครเลย
 - ข. ไปเลือกแต่เลือกสองคนเพื่อทำให้เป็นบัตรเสีย
 - ค. ไปเลือกและไปช่วยเพื่อนหาเสียงเพื่อที่จะได้คนดีมีความสามารถ
 - ง. ไม่สนใจอะไรทั้งนั้นใครจะทำอะไรก็ตามนั่งเล่นเกมดีกว่า

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลายสนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 6	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
แนวคิด	การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องมีกฎระเบียบเพื่อเป็นตัวควบคุมไม่ให้สังคมนั้นเกิดความวุ่นวาย ในโรงเรียนก็เป็นสังคมหนึ่งที่มีกฎระเบียบที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนั้นหากต้องการให้โรงเรียนมีความสงบสุข นักเรียนทุกคนจึงควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ย่อมส่งผลให้เกิดความรักและสามัคคีกันและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามัคคีโดยร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
กิจกรรมที่ใช้	ถอดรหัสโรงเรียน
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. แผ่นอักษรชื่อโรงเรียน 2. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการเปิดคาราโอเกะเพลง “สามัคคีประเทศไทย” ของวงคาราบาวให้นักเรียนฟัง 1 รอบก่อน จากนั้นให้นักเรียนร้องคลอตามไปที่ละท่อน จนกระทั่งนักเรียนส่วนใหญ่ร้องได้แล้ว ก็ให้นักเรียนร้องพร้อมกันดังๆ 1 รอบ 1.2. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1 ครูนำเทคนิคเกมถอดรหัสโรงเรียนมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียน
ด้านร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 7-10 คน

2.1.2 ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบกติกาว่า ครูจะแจกกระดาษที่มีตัวอักษรชื่อ
โรงเรียน แล้วให้สมาชิกในกลุ่มนำไปซ่อนในที่ที่คนอื่นหาไม่ได้หรือในที่ที่ลับที่สุดแล้วจำไว้ให้แม่นยำ
ตนเองซ่อนไว้ตรงไหน

2.1.3 ครูชี้แจงวิธีการเล่นว่า ให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเอามือไขว่กัน แล้วจับมือกัน
เป็นแถวยาว

2.1.4 ให้ทุกกลุ่มหากระดาษอักษรชื่อโรงเรียนของตนให้ครบตามที่สมาชิกซ่อนไว้
โดยให้หัวแถวหรือหางแถวที่มีมืออิสระ 1 มือ ไปหยิบกระดาษตัวอักษรที่สมาชิกซ่อน โดยมือที่จับ
กันไว้ห้ามหลุดออกจากกัน ห้ามพูดแต่อนุญาตให้ใช้สัญญาณกันได้ กลุ่มใดหาชื่อโรงเรียนได้ครบ
ก่อนให้นำมาให้ครูและจะต้องจับมือกันอยู่ตลอดเวลา กลุ่มใดไม่ปฏิบัติตามกติกาจะถูกหักคะแนน ครู
จะมีคะแนนการทำงานกลุ่มให้ทุกกลุ่ม

2.1.5 ครูสรุปผลคะแนนกลุ่มที่ได้จากการทำงานกลุ่มแล้ว ให้แต่ละกลุ่มอภิปราย
เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของกลุ่มตนเองว่าทำอย่างไร จึงจะทำให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพและ
มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน

2.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียน โดยการ
ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยใช้คำถามนำ ดังนี้

1. กฎระเบียบของโรงเรียนเรามีอะไรบ้าง

2. เมื่อนักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไรและ
จะปฏิบัติตัวอย่างไร

3. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาหรือไม่ ถ้ามาโรงเรียนสายไม่ทันเคารพธงชาติ
ร่วมกับเพื่อนนักเรียนรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติตัวอย่างไร

4. เมื่อนักเรียนจะเข้า-ออกนอกบริเวณโรงเรียน นักเรียนขออนุญาตครูหรือไม่ ถ้า
ไม่ขออนุญาตนักเรียนจะถูกทำโทษ นักเรียนควรทำอย่างไร และนักเรียนจะทำอีกหรือไม่ ถ้าไม่ทำ
เพราะอะไร ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามแล้วสรุปผลว่านักเรียนควรปฏิบัติตน
อย่างไร

3. ขั้นสรุปผลและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอผลจากการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม แล้วสรุปแนวทางการ
การปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างความสามัคคีในโรงเรียน และนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

4. ขั้นตอนการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนด้านร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย × ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. หากทางโรงเรียนขอความร่วมมือจากทุกคนให้ช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียนและไม่ทำลายขีดเขียนโต๊ะเก้าอี้หรืออุปกรณ์ต่างๆ หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ไม่ให้ความร่วมมือจึงแอบเอาสีไปพ่นตามผนังอาคารเรียน
 - ข. ไม่ทำอะไรแต่ยุยงให้เพื่อนเป็นคนทำลาย
 - ค. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน
 - ง. อยู่เฉยๆ ไม่สนใจใครเห็นเพื่อนทำก็ไม่เข้าไปห้าม
2. ทางโรงเรียนมีการณรงค์ให้นักเรียนช่วยกันประหยัดพลังงาน หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ให้ความร่วมมือเปิดน้ำทิ้งไว้
 - ข. ให้ความร่วมมือโดยการปิดไฟทุกครั้งถ้าไม่ใช้
 - ค. ไม่ให้ความร่วมมือเปิดพัดลมทิ้งไว้แม้ไม่มีใครอยู่ในห้อง
 - ง. เฉยๆ เห็นเพื่อนเปิดน้ำทิ้งไว้ก็เดินผ่าน
3. เมื่อนักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ให้ความร่วมมือโดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนกำหนด
 - ข. ให้ความร่วมมือบางเรื่องเรื่องใดไม่เห็นด้วยก็ไม่ปฏิบัติ
 - ค. ไม่สนใจกฎระเบียบอะไรของโรงเรียนอยากทำอะไรก็ทำ
 - ง. พยายามทำผิดกฎระเบียบเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพื่อนๆ
4. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาและเข้าแถวเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน แสดงว่านักเรียนเป็นคนอย่างไร
 - ก. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อจะได้รับคำชมจากครู
 - ข. เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเพื่อความเรียบร้อย
 - ค. มีความกระตือรือร้นเพื่อจะได้เล่นกับเพื่อนๆ
 - ง. มีความเมตตาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5. เมื่อนักเรียนจะเข้า-ออกนอกบริเวณโรงเรียน นักเรียนต้องขออนุญาตก่อน ถ้าไม่ขออนุญาต นักเรียนจะถูกลงโทษ นักเรียนควรทำอย่างไร
 - ก. หาทางหลบออกไปโดยไม่ให้ครูจับได้
 - ข. ขออนุญาตทุกครั้งเมื่อจะเข้าหรือออกนอกบริเวณโรงเรียน
 - ค. ไม่สนใจหากถูกครูลงโทษก็จะไปฟ้องผู้ปกครอง
 - ง. พยายามยุยงให้เพื่อนไปด้วยเวลาถูกลงโทษจะได้ไม่โดนคนเดียว
6. เมื่อนักเรียนต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนมากมาย หากนักเรียนร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนเป็นอย่างไร
 - ก. เกิดความวุ่นวายเพราะต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบกฎระเบียบอย่างทั่วถึง
 - ข. เกิดความสับสนเพราะบางครั้งอยากปฏิบัติตามกฎระเบียบบางครั้งไม่อยากปฏิบัติ
 - ค. นักเรียนจะไม่มีความเป็นอิสระทางความคิดอยากทำอะไรก็ได้ทำ
 - ง. เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข
7. ครูประจำชั้นจะตรวจความเรียบร้อยของนักเรียนในเรื่องการแต่งกาย นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. แต่งกายตามปกติ เสื้อออกนอกกางเกงผิดระเบียบก็ไม่ปรับปรุงแก้ไข
 - ข. แกล้งทำหลบอยู่ในห้องน้ำเพื่อไม่ให้ครูตรวจ
 - ค. แกล้งแต่งกายเรียบร้อยต่อหน้าครู พอลับหลังก็ทำผิดระเบียบเหมือนเดิม
 - ง. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกโรงเรียน
8. ในช่วงเปิดเทอมใหม่ ครูฝ่ายปกครองประกาศหน้าเสาธงว่าขอความร่วมมือกับนักเรียนทุกคนให้มาโรงเรียนแต่เช้าและร่วมเคารพธงชาติอย่างพร้อมเพรียงกัน หากใครมาสายจะถูกลงโทษ นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. พยายามมาเรียนให้ทันเวลาและเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสม่ำเสมอ
 - ข. บางวันก็มาทันบางวันก็ไม่ทันไม่กลัวถูกลงโทษ
 - ค. เข้ามาในบริเวณโรงเรียนแล้วแต่เพื่อนชวนหนีไปหลบที่อื่นไม่มาร่วมเคารพธงชาติกับเพื่อนๆ
 - ง. มาเรียนทันและเข้าแถวเคารพธงชาติแต่ไม่ตั้งใจหยอกล้อกันกับเพื่อนข้างๆ
9. นักเรียนคิดว่าหากโรงเรียนของนักเรียน มีกฎระเบียบแต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนดไว้ สภาพของโรงเรียนจะเป็นอย่างไร
 - ก. ไม่เป็นอะไรเพราะต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ
 - ข. วุ่นวายสับสนและไม่มีความเป็นระเบียบใครจะทำอะไรก็ได้
 - ค. ครูฝ่ายปกครองคงดีใจเพราะมีงานทำตลอด
 - ง. โรงเรียนจะน่าอยู่และมีความสุข

10. นักเรียนคิดว่านักเรียนคนใดมีความรักและสามัคคีในโรงเรียนโดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนมีแต่ความสงบและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
- ก. แต่งกายเรียบร้อยและถูกระเบียบ
 - ข. ไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดสักครั้ง
 - ค. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทุกครั้งด้วยความเต็มใจ
 - ง. มาโรงเรียนแต่ไม่เข้าโรงเรียนแอบไปเที่ยวกับเพื่อนโรงเรียนอื่น

เฉลย 1. ค 2. ข 3. ก 4. ข 5. ข 6. ง 7. ง 8. ก 9. ข 10. ค

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 1	ความสัมพันธ์ในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงออกถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
แนวคิด	การอยู่ร่วมกันในชั้นเรียน หากสมาชิกในชั้นเรียนมีความรักใคร่ปรองดอง เห็นอกเห็นใจกันและให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ย่อมนำมาซึ่งความสัมพันธ์และความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ
กิจกรรมที่ใช้	เพื่อนรัก
เทคนิคที่ใช้	บทบาทสมมติ
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. บทบาทสมมติเรื่องเพื่อนรัก 2. ใบคำถามอภิปราย 3. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง “จะเอ” ซึ่งครูต้องร้องนำแล้วให้นักเรียนร้องตามทีละท่อน เมื่อนักเรียนร้องได้แล้วจึงให้นักเรียนร้องพร้อมกัน 2 เที้ยวและปรบมือประกอบจังหวะด้วย มีเนื้อเพลงดังนี้ สวัสดิ์จะ หัดมานิดจะ ยิ้มหน่อยซิจะ จ๊ะ จ๊ะ จ๊ะเอ จากนั้นครูให้นักเรียนจัดเป็นสองแถวยาวขนานกัน ให้นักเรียนหันหลังให้กันแล้วร้องเพลงนี้แล้วปรบมือ พอร้องจบก็หันหน้าจะเอกัน จากนั้นก็เปลี่ยนคู่ไปเรื่อยๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทักทายกันอย่างทั่วถึง

2. ขั้นดำเนินการพัฒนา

2.1. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับชีวิตประจำวันภายในชั้นเรียนว่าสมาชิกในชั้นเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร นักเรียนต้องการให้เพื่อนในชั้นเรียนปฏิบัติต่อตนอย่างไร จึงจะเกิดความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความสงบสุขและสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในชั้นเรียนได้

2.2 ครูนำเทคนิคบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อนกัน” โดยขออาสาสมัคร 1 คน ออกมาเล่า เหตุการณ์ในบทบาทสมมติให้เพื่อนๆ ฟังจนเข้าใจ จากนั้นจึงขออาสาสมัครจากนักเรียนในการ แสดงเป็นตัวละครแต่ละตัวในบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้ สังเกตการณ์ เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบแล้ว ครูถามความคิดเห็นจากนักเรียนทั้งที่เป็นผู้ แสดงและเป็นผู้สังเกตการณ์ในประเด็นต่อไปนี้

1. ผู้แสดง : เพราะอะไรนักเรียนจึงเลือกแสดงออกมาแบบนั้น
2. ผู้สังเกตการณ์ : นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่เพื่อนแสดง อย่างไร และ ถ้านักเรียนเป็นตัวละครในบทบาทสมมติจะเลือกทำอะไร เพราะอะไรจึงทำเช่นนั้น
3. ผลดีและผลเสียของการกระทำต่างๆ เป็นอย่างไร

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อนกัน” พร้อมทั้ง ยกตัวอย่างการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความสามัคคีในชั้นเรียน

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมิน ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการมีความรักใคร่ ประองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

บทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อนรัก”

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ตกลงกันว่าจะไปทัศนศึกษาที่สวนเสือเขาเขียว จังหวัดชลบุรีและมีความเห็นว่าจะมีการเก็บเงินคนละ 100 บาท เพื่อเป็นค่ารถ ค่าอาหารและค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการเดินทาง ทุกคนต่างพร้อมใจที่จะจ่ายเงินและดีใจมากที่จะได้ไปทัศนศึกษาในครั้งนี้ มีแต่ธัญชาเท่านั้นที่ไม่จ่ายเงินและคิดว่าจะไม่ไปทัศนศึกษาไปกับเพื่อนๆ เนื่องจากเคยไปมาแล้วหลายครั้ง และธัญชายังชักชวนเพื่อนคนอื่นไม่ต้องไปหรอกไม่เห็นมีอะไรน่าสนใจเลย

อามรในฐานะหัวหน้าห้องจึงได้นัดประชุมเพื่อนๆ ในชั้นเรียนว่าเสียงส่วนใหญ่ยังจะไปที่นี่กันหรือไม่ เพื่อนๆ ส่วนใหญ่ในห้องแสดงความคิดเห็นว่า ควรจะไปเพราะเป็นสถานที่ที่น่าสนใจ และให้ความรู้หลากหลายแต่ก็มีจริยาและเพื่อนบางคนที่ไม่เห็นด้วยและจะไม่ไปจึงเกิดการทะเลาะวิวาทเพราะความคิดเห็นไม่ตรงกัน อามรจึงไปปรึกษาครูกิ่งแก้วซึ่งเป็นครูประจำชั้นและลงความเห็นว่าเป็นเสียงส่วนใหญ่ยังตัดสินใจว่าจะไปที่สวนเสือเขาเขียวเหมือนเดิม ครูกิ่งแก้วจึงเรียกนักเรียนทั้งหมดมาประชุมอีกครั้ง โดยให้ธัญชาบอกเล่าถึงสิ่งที่ตนเองไปเห็นมาแล้วที่สวนเสือเขาเขียว พร้อมทั้งบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการไปชมมาแล้วด้วย ปรากฏว่าธัญชาตอบคำถามของครูไม่ได้ ครูกิ่งแก้วจึงชี้แจงเหตุผลและประโยชน์ที่จะได้รับจากการไปทัศนศึกษาครั้งนี้ ทำให้ธัญชาและเพื่อนๆ ทุกคนเข้าใจ ธัญชาจึงยอมรับผิดชอบและขอโทษเพื่อนๆ ทุกคนในห้องที่สร้างความวุ่นวายในครั้งนี้ ครูกิ่งแก้วจึงบอกกับทุกคนว่าทุกคนเป็นเพื่อนร่วมชั้นเดียวกันควรรักและสามัคคีกัน ไม่ทะเลาะกัน ทำอะไรควรร่วมแรงร่วมใจทำไปด้วยกัน จะทำให้ทุกคนในห้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตอนนี้สมาชิกทุกคนในห้องต่างรู้แล้วว่าการมีความรักใคร่ปรองดองกัน เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการอยู่ร่วมกัน

บทบาทของอามร

อามรเป็นหัวหน้าห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ได้นัดประชุมเพื่อนๆ ในชั้นเรียนเกี่ยวกับการไปทัศนศึกษาแต่มีปัญหาว่าเพื่อนๆ มีความเห็นไม่ตรงกันหาข้อสรุปไม่ได้จึงนำเรื่องไปปรึกษาครูประจำชั้น

บทบาทของธัญชา

ธัญชาเป็นสมาชิกคนหนึ่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 มีความเห็นไม่ตรงกับเพื่อนๆ เพราะไม่อยากจะไปทัศนศึกษาไปกับเพื่อนๆ ที่สวนสัตว์เขาเขียว เนื่องจากตนเองเคยไปหลายครั้งแล้วไม่เห็นจะสนุกและได้ประโยชน์อะไร จึงชักชวนเพื่อนๆ คนอื่นว่าไม่น่าไปที่นี่เลย

บทบาทของครูกิ่งแก้ว

ครูกิ่งแก้วเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 เมื่อเห็นว่านักเรียนในชั้นยังหาข้อสรุปเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปทัศนศึกษาไม่ได้ จึงเรียกนักเรียนทั้งหมดมาประชุมอีกครั้ง โดยให้ธัญชาบอกเล่าถึงสิ่งที่ตนเองไปเห็นมาแล้วที่สวนเสือเขาเขียวพร้อมทั้งบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการไปชมมาแล้วด้วย พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและประโยชน์ที่จะได้รับจากการไปทัศนศึกษาครั้งนี้ ทำให้ธัญชาและเพื่อนๆ ทุกคนเข้าใจ ธัญชาจึงยอมรับผิดและขอโทษเพื่อนๆ ทุกคนในห้องที่สร้างความวุ่นวายในครั้งนี้ ครูกิ่งแก้วจึงบอกกับทุกคนว่าทุกคนเป็นเพื่อนร่วมชั้นเดียวกันควรรักและสามัคคีกัน ไม่ทะเลาะกัน ทำอะไรควรร่วมแรงร่วมใจทำไปด้วยกัน จะทำให้ทุกคนในห้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตอนนี้สมาชิกทุกคนในห้องต่างรู้แล้วว่าการมีความรักใคร่ปรองดองกัน เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการอยู่ร่วมกัน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่องมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. หากนักเรียนต้องไปทัศนศึกษาร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนจึงมีการปรึกษาหารือว่าจะไปที่ไหน หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอสถานที่ที่น่าสนใจ
 - ข. ไม่แสดงความคิดเห็นเพื่อนไปไหนไปด้วย
 - ค. เสนอสถานที่ที่ตนเองอยากไปถ้าเพื่อนไม่เห็นด้วยก็ไม่ไป
 - ง. ไม่เสนอความคิดเห็นแต่คอยหาข้อโต้แย้งเมื่อเพื่อนเสนอความคิดเห็นต่างๆ
2. เมื่อเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียนมีมติที่จะไปทัศนศึกษาที่สวนเสือเขาเขี้ยวแต่มีรัชชาและเพื่อนบางคนไม่เห็นด้วย หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. พุดจาสนับสนุนให้เพื่อนทะเลาะกัน
 - ข. นำเรื่องที่เพื่อนไม่พอใจไปฟ้องคุณครู
 - ค. อยู่เฉย ๆ ไม่สนใจและไม่ช่วย
 - ง. ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่เพราะอยู่ห้องเดียวกันควรรักและสามัคคีกัน
3. ครูประจำชั้นให้นักเรียนในชั้นช่วยกันหาข้อสรุปว่าจะไปทัศนศึกษาที่ไหน หลังจากประชุมปรึกษาหารือกันแล้วแต่ยังไม่ได้ข้อสรุป หัวหน้าห้องจึงขอความร่วมมือจากเพื่อน ๆ ว่าให้ร่วมกันลงมติอีกครั้งหลังเลิกเรียน หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ยินดีอยู่ร่วมประชุมกับเพื่อนในชั้นเรียนด้วยความเต็มใจ
 - ข. ไม่อยู่ร่วมเพราะเป็นเวลาเลิกเรียนแล้ว
 - ค. อยู่เฉย ๆ ไม่สนใจ ใครจะทำอะไรก็ตาม
 - ง. อยู่ร่วมสักพักแล้วหนีกลับบ้านอ้างว่าบ้านไกล
4. นักเรียนคิดว่าทำไมห้องเรียนของนักเรียนจึงต้องมีความรักใคร่ปรองดองระหว่างเพื่อนๆ ในชั้นเรียน
 - ก. เพื่อให้ครูประจำชั้นรักและชื่นชม
 - ข. เพื่อให้เกิดความสงบสุขและสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในชั้นเรียนได้อย่างราบรื่น
 - ค. เพื่อให้เกิดความภูมิใจที่ได้อยู่ห้องเรียนนั้น
 - ง. เพื่อจะได้มีเพื่อนเยอะๆ ทำให้ไม่น่าเบื่อเวลาอยู่ในชั้นเรียน

5. เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนบางคนมีความคิดไม่ตรงกับเพื่อนๆ ส่วนใหญ่ จึงไม่พอใจเพื่อนๆ ในชั้นเรียนมาก ในฐานะที่นักเรียนเป็นคนหนึ่งในห้อง นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไม่พูดกับเพื่อนกลุ่มนั้นเลย
 - ข. เฉยๆ ไม่สนใจ ไม่รู้สึกอะไร
 - ค. นำเรื่องไปบอกคุณครูให้คุณครูลงโทษเพื่อนกลุ่มนั้น
 - ง. พยายามอธิบายให้เพื่อนกลุ่มนั้นเข้าใจและยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ในชั้น
6. หากมีเพื่อนในชั้นเรียนมาขอความช่วยเหลือจากนักเรียนให้ช่วยทำงานในชั้นเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมช่วย บอกเพื่อนว่าทำไม่เป็น
 - ข. ไม่ยอมช่วย บอกเพื่อนว่าไม่ว่าง
 - ค. ยอมช่วย แต่ก็พูดด้วยน้ำเสียงไม่พอใจ
 - ง. ยอมช่วยด้วยความเต็มใจ
7. การแสดงออกอย่างไรที่แสดงถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
 - ก. เมื่อเพื่อนเดือดร้อนไม่ยอมช่วยเหลือเพราะไม่จำเป็น
 - ข. เมื่อมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก็ต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มของตนเท่านั้น
 - ค. ร่วมมือกับเพื่อนๆ ทุกครั้งที่มีการทำงานร่วมกัน
 - ง. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนเท่าที่ครูจัดให้เท่านั้น
8. นักเรียนคิดว่าชั้นเรียนของตนเองจะมีความสุข ควรปฏิบัติตนต่อกันอย่างไร
 - ก. รักใคร่ปรองดองกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ข. แข่งแย้งชิงดีชิงเด่นกัน
 - ค. อยู่ใครอยู่มั่น ไม่สนใจเพื่อน ๆ คนอื่น
 - ง. แบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างกลุ่มที่เก่งกับไม่เก่ง
9. เพราะเหตุใดในห้องเรียนของนักเรียนจึงไม่ค่อยมีความสุขและไม่สามารถทำงานร่วมกันได้
 - ก. เพราะมีคนเห็นแก่ตัวหลายคน
 - ข. เพราะไม่ค่อยมีความรักและสามัคคีกัน
 - ค. เพราะไม่ค่อยมีคนที่จะเสียสละให้ส่วนรวม
 - ง. ถูกทุกข้อ
10. สมาชิกในชั้นเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร จึงจะเกิดความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
 - ก. แบ่งพรรคแบ่งพวก เมื่อไม่พอใจก็ทะเลาะกัน
 - ข. แบ่งกลุ่มคนเรียนเก่งและเรียนอ่อน คอยช่วยเหลือเฉพาะคนที่อยากช่วย
 - ค. ให้หัวหน้าห้องเป็นคนจัดการทุกเรื่องในการทำกิจกรรมต่างๆ คนอื่นคอยทำตาม
 - ง. สมาชิกทุกคนช่วยเหลือซึ่งกันและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ

เฉลย 1. ก 2. ง 3. ก 4. ข 5. ง 6. ง 7. ค 8. ก 9. ง 10. ง

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องมีความรักใคร่ปรองดองในชั้นเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ทำให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 2	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้ให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการมีความสามัคคีโดยร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการมีความสามัคคีในชั้นเรียนโดยรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
แนวคิด	ในชั้นเรียนหากสมาชิกทุกคนในชั้นเรียนมีความรักใคร่ปรองดอง เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องทำร่วมกันแล้วมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างแน่นอน และเป็นการส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนด้วย
กิจกรรมที่ใช้	ร่วมด้วยช่วยกัน
เทคนิคที่ใช้	กรณีตัวอย่าง
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่องร่วมด้วยช่วยกันและคำถามอภิปราย 2. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนในการทำกิจกรรม	1. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูใช้กิจกรรมไซมอนเชกระตุ้นให้นักเรียนเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรม และเป็นการฝึกสมาธิในการฟัง โดยครูจะมีคำสั่งต่างๆ ที่ให้นักเรียนทำพร้อมกันถ้าคำสั่งนั้นขึ้นต้นว่า ไซมอนเซ..... แต่ถ้าคำสั่งใดเป็นคำสั่งที่ครูสั่งเองนักเรียนเช่น ครู(ตามด้วยชื่อครู)เซ..... นักเรียนไม่ต้องทำแล้วหากนักเรียนคนใดทำผิดให้นักเรียนคนนั้นออกมาเป็นคนสั่ง เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมด้วย 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน โดยนำรูปภาพ 2 รูปที่มีความแตกต่างกัน รูปหนึ่งเป็นรูปที่แสดงถึงความสามัคคีกันในการทำงาน อีกรูปหนึ่งเป็นรูปที่มีแต่ความวุ่นวายแล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่ารู้สึกอย่างไรกับ 2 รูปภาพนี้

2.2 จากนั้นครูชี้แนวทางให้เห็นถึงความสำคัญของความสามัคคีในชั้นเรียนและสามารถพัฒนาได้ เพื่อให้สมาชิกในชั้นเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยครูนำเทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกัน” มาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

2.3 ครูให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่มกลุ่มละ 6 คน แล้วแจกใบงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ในกรณีตัวอย่างทั้ง 2 กรณีให้นักเรียนร่วมกันอ่าน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างโดยมีคำถามท้ายใบงาน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกัน” รวมทั้งสรุปข้อคิดที่ได้จากกรณีตัวอย่างนี้ ซึ่งให้เห็นว่านักเรียนคิดว่านักเรียนทั้ง 2 คนนี้แตกต่างกันอย่างไร และถ้านักเรียนเลือกได้อยากเป็นเพื่อนกับใคร เพราะเหตุใด โดยให้นักเรียนในชั้นเรียนแสดงความคิดเห็นและให้มีส่วนร่วมมากที่สุด พร้อมทั้งยกตัวอย่างพฤติกรรมที่จะนำไปใช้ในการสร้างความสามัคคีในชั้นเรียน

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่องร่วมด้วยช่วยกันและคำถามอภิปราย

กรณีตัวอย่างที่ 1

อานาจเป็นเด็กนักเรียนที่มีนิสัยเกเรชอบรังแกเพื่อนที่อ่อนแอกว่าและไม่สนใจเรียนเลย จนเพื่อนๆ ในชั้นและคุณครูเฝ้าระวังในความประพฤติของอานาจ ในขณะที่ครูสอนอานาจก็จะเอาหนังสือการ์ตูนขึ้นมาอ่านบางครั้งก็ชวนเพื่อนๆ คอยหรือไม่ก็นอนหลับในห้องเรียนโดยไม่สนใจว่าครูกำลังสอนอยู่ บางครั้งครูถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำลังสอนอยู่ เขาก็ตอบไม่ได้และไม่กล้าแสดงความคิดเห็นใดๆ เพื่อนๆ ในชั้นเรียนจึงหัวเราะ ทำให้อานาจไม่พอใจและไปหาเรื่องเพื่อนเมื่อครูไม่อยู่ ครูพยายามเตือนแต่อานาจก็ไม่เชื่อฟัง ยังประพฤติตนเหมือนเดิม เมื่อคุณครูให้แบ่งกลุ่มทำงานร่วมกันเพื่อนๆ จึงไม่มีใครยอมให้อานาจเข้ากลุ่มด้วย

กรณีตัวอย่างที่ 2

ปราโมทย์เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นนักเรียนที่ได้รับรางวัลเรียนดีและมารยาทดีมาตลอด เขาเป็นคนที่มีความรับผิดชอบและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมื่อมีการทำงานกลุ่ม เขาก็จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มความสามารถและมุ่งมั่นทำด้วยความเต็มใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่มีการประชุม เวลาเรียนก็ตั้งใจเรียนไม่ชวนเพื่อนๆ คอยขณะที่ครูสอน แต่คอยช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนไม่เข้าใจแล้วมาขอความช่วยเหลือให้เขาอธิบายให้ฟัง เมื่อทำงานกลุ่มเพื่อนๆ จึงอยากให้เขาร่วมกลุ่มด้วยเสมอ และงานกลุ่มของปราโมทย์ก็ได้รับคำชมจากคุณครูและเพื่อนๆ เสมอ ทำให้เขาสามารถทำงานกลุ่มกับเพื่อนๆ ได้อย่างมีความสุข

คำถามอภิปราย

1. นักเรียนคิดว่านักเรียนทั้ง 2 คนนี้แตกต่างกันอย่างไร
2. ถ้านักเรียนเลือกได้อยากเป็นเพื่อนกับใคร เพราะเหตุใด
3. นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมของอานาจจะส่งผลต่ออานาจอย่างไร
4. นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมของปราโมทย์จะส่งผลต่ออานาจอย่างไร
5. นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้งานที่ทำร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่องร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เมื่อครูถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. นั่งฟังเฉยๆ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไรเลย
 - ข. ไม่ฟังและชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่นไม่สนใจครู
 - ค. ร่วมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ตามที่ตัวเองคิด
 - ง. ไม่ออกความคิดเห็นเพราะกลัวตอบผิด
2. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนแล้วตอบถูก นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. ภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมในชั้นเรียน
 - ข. ดีใจที่ตนเองตอบได้เพื่อนตอบไม่ได้
 - ค. รู้สึกเฉยๆ เพราะตนเองรู้อยู่แล้วจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้
 - ง. รู้สึกดีใจเพราะอยากให้ครูและเพื่อนๆ ชมว่าเก่ง
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนแล้วตอบผิด นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. กลัวและไม่กล้าตอบคำถามครั้งต่อไปอีก
 - ข. ดีใจที่ตนเองกล้าตอบคนอื่นไม่กล้า
 - ค. รู้สึกเฉยๆ เพราะตนเองไม่กลัวใครอยู่แล้ว
 - ง. รู้สึกภูมิใจที่ตนเองได้มีส่วนร่วมแม้จะตอบผิดก็ตาม
4. ชั่วโมงเรียนครูให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอยู่ในห้องนั้นจะอย่างไร
 - ก. นั่งฟังเพื่อนๆ พูดอย่างเดียว
 - ข. ไม่ตั้งใจฟัง เอาหนังสือการ์ตูนขึ้นมาอ่าน
 - ค. บังคับให้เพื่อนที่อยู่ข้างๆ พูด
 - ง. ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน ๆ
5. เมื่อนักเรียนได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนออกไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมออกไป เพราะไม่กล้า
 - ข. ไม่ยอมออกไป และยังไม่ช่วยเพื่อนทำอะไรเลย
 - ค. ยินดีออกไป และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ
 - ง. ยอมออกไป แต่จะไม่ช่วยงานอย่างอื่นเลย

6. เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามของคุณครูในห้องเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไร
- ก. เฉยๆ เพราะตนเองก็ตอบได้แต่ไม่ตอบ
 - ข. ชื่นชมเพื่อนคนนั้นที่กล้าแสดงออกแม้จะตอบถูกหรือผิดก็ตาม
 - ค. รู้สึกไม่ชอบเพราะคิดว่าเพื่อนอวดเก่ง
 - ง. ไม่สนใจเพราะไม่ตั้งใจเรียนอยู่แล้ว
7. นักเรียนคิดว่าการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ผลงานจะมีคุณภาพและประสพผลสำเร็จเพื่อน ๆ ในกลุ่มต้องปฏิบัติตนอย่างไร
- ก. ช่วยกันทำงานตามที่หัวหน้ากลุ่มคิดวางแผนคนเดียว
 - ข. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลาย
 - ค. แบ่งหน้าที่แล้วทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้นไม่ต้องสนใจคนอื่น
 - ง. ปลอมยให้หัวหน้ากลุ่มทำคนเดียว
8. ในช่วงโม่งเรียนขณะที่ครูให้นักเรียนร่วมกันคิดหาคำตอบจากโจทย์บนกระดานดำ นักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามข้อที่ตัวเองทำได้
 - ข. นั่งอยู่เฉยๆ ไม่สนใจครูและเพื่อน
 - ค. ขวนเพื่อนคุยเรื่องอื่นไม่ต้องสนใจครู
 - ง. ส่งเสียงตอบคำถามแบบมั่วๆ ไม่สนใจว่าถูกหรือผิด
9. นักเรียนคิดว่าหากชั้นเรียนของนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกันแล้วสมาชิกในกลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลายและร่วมมือกันทำงานจนสำเร็จ ชั้นเรียนนั้นจะเป็นอย่างไร
- ก. งานทุกอย่างก็จะสำเร็จทุกครั้งและมีประสิทธิภาพ
 - ข. อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไม่ว่าจะทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ
 - ค. ทำให้ห้องเรียนน่าอยู่สร้างความภูมิใจให้กับสมาชิกทุกคนในชั้นเรียน
 - ง. ถูกทุกข้อ
10. เมื่อมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนแล้วครูให้นักเรียนยกมือเพื่อหามติกลุ่มว่าจะให้เลือกวิธีไหน นักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมของห้องเรียน เพราะไม่ชอบข้อเสนอดูเลย
 - ข. เสนอความคิดเห็นต่อเพื่อนๆ แต่เพื่อนๆ ไม่เห็นด้วยจึงเดินออกไปนอกห้อง
 - ค. ยอมรับมติของกลุ่มของเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
 - ง. ยอมรับมติของกลุ่มแต่ไม่เต็มใจทำงานร่วมกับเพื่อนๆ

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 3	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันทำงานที่เป็นงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอย่างพร้อมเพรียงกัน
แนวคิด	การร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียนนั้น หากทุกคนมีความรับผิดชอบ โดยร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและมีความรักใคร่ปรองดองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น งานนั้นต้องประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
กิจกรรมที่ใช้	เกมฝั่งสร้างรัง
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. ตะเกียบไม้ 4 คู่ 2. หนังสือประมาณ 100 เล่ม 3. โต้ะและเก้าอี้อย่างละ 2 ตัว 4. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

1.1 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง “สวัสดี” มีเนื้อร้องดังนี้ สวัสดี สวัสดี (ให้เอามือทั้งสองประกบกันแล้วไหว้) วันนี้เรามาชพบกัน (ทำท่าจับมือกับเพื่อน) เธอกับฉัน (เธอ เอานิ้วชี้มือขวาชี้ไปที่เพื่อน ส่วน ฉัน ชี้เข้าหาตนเอง) พบกัน (จับมือเพื่อน) สวัสดี (เอามือประกบกันก้มศีรษะแล้วเงยหน้ายิ้มให้เพื่อน) ครูให้นักเรียนยืนเป็นสองแถวขนานจับคู่กัน โดยครูร้องนำและขออาสาสมัครนักเรียน 1 คนออกมาสาธิตทำร่วมกับครูให้เพื่อนๆ ในชั้นดู จากนั้นใช้การปรบมือตามจำนวนครั้งที่ครูสั่ง แล้วส่งเสียงดัง เฮ้ เฮ้ (ให้คู่มือขวาและซ้ายขึ้นเหนือศีรษะ)

1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์

2-3 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา

2.1 ครูถามนักเรียนว่านักเรียนเคยได้ยินคำว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว” หรือไม่ นักเรียนคิดว่ามีความหมายอย่างไร ในการทำงานกลุ่ม นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่กับคำกล่าวนี้

2.2 ครูนำเทคนิคเกมฝั่งสร้างรังและการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน

2.2.2 ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบกติกาว่า จะทำการแข่งกัน 2 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มยืนขนานกันและหันหน้าไปทางเดียวกัน

2.2.3 ครูชี้แจงวิธีการเล่น คนหัวแถวถือตะเกียบในมือ เมื่อครูให้สัญญาณก็ให้วิ่งไปยังเก้าอี้ที่อยู่ข้างหน้าแถว แล้วคีบหนังยางมา 1 เส้นเพื่อวางบนโต๊ะที่จัดไว้เพื่อสร้างให้เป็นรังฝั่ง แล้ววิ่งเอาตะเกียบมาให้คนที่สอง คนที่สองก็ทำเหมือนคนแรก แล้วส่งให้คนที่สามแบบเดียวกับคนหัวแถว ส่งต่อๆ กันไปจนถึงปลายแถว

2.2.4 คนแรกรับตะเกียบจากคนที่อยู่ปลายแถว แล้ววิ่งมายืนข้างหน้าแถวของตนเหมือนเดิม ให้ทุกคนยกมือขึ้นแล้วตะโกนพร้อมกันว่าไชโย กลุ่มใดถึงก่อนแสดงว่าเป็นกลุ่มที่มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เคารพกติกาและทำงานเสร็จเร็ว

3. ขั้นสรุปผลและประยุกต์ใช้

ครูให้แต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันของกลุ่มตนเองว่าทำอย่างไร จึงทำให้กลุ่มตนประสบความสำเร็จและสมาชิกมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ครูสรุปแนวทางในการเล่นว่า สมาชิกในแต่ละกลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวางแผนว่าจะส่งใครก่อนหลังและต้องมีความรักใคร่ปรองดองกันจึงจะทำให้สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจเป็นการสร้างความสามัคคีในชั้นเรียน

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว” ต่อการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน
 - ก. การทำอะไรที่ช่วยกันหลายคนทำให้ไม่เหนื่อย
 - ข. หลายคนหลายความคิดย่อมทำให้งานวุ่นวาย
 - ค. การทำงานหากมีการร่วมกันคิด ร่วมกันทำย่อมทำให้งานประสบความสำเร็จด้วยดี
 - ง. การทำงานที่ยากต้องทำหลายคนทำคนเดียวไม่เสร็จ
2. ในการทำงานกลุ่มภายในห้องเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะทำให้งานสำเร็จ
 - ก. ช่วยเพื่อนทำงานตามที่หัวหน้ากลุ่มบอก
 - ข. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลาย
 - ค. แบ่งหน้าที่แล้วทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้นไม่ต้องสนใจคนอื่น
 - ง. ปล่อยให้หัวหน้ากลุ่มทำคนเดียว
3. พฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดผลดีต่อการทำงานกลุ่มในชั้นเรียน หากต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน
 - ก. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด
 - ข. ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและมีความรักใคร่ปรองดองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ค. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับความคิดของเสียงส่วนใหญ่
 - ง. ถูกทุกข้อ
4. พฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการทำงานกลุ่มในชั้นเรียน หากต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน ทำหน้าที่ที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร
 - ก. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด
 - ข. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับความคิดของเสียงส่วนใหญ่
 - ค. ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
 - ง. ไม่สนใจใครรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองเสร็จก็หยุด

5. หากนักเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบงานในชั้นเรียน แต่นักเรียนงานที่ครูมอบหมายให้ไม่เสร็จ เมื่อนักเรียนถึงเวลาหัวหน้าห้องงาน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. นั่งทำงานของตนให้เสร็จก่อนแล้วค่อยทำงานส่วนรวม
 - ข. ให้หัวหน้าห้องทำเองเพราะตนเองไม่ว่างทำแล้ว
 - ค. ไม่สนใจเรื่องงานของห้องเลย ทำงานของตนเองเสร็จแล้วไปวิ่งเล่นกับเพื่อนๆ
 - ง. นักเรียนทำงานของส่วนรวมให้เสร็จก่อนแล้วจึงงานของตนเอง
6. ในการคัดเลือกหัวหน้าห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนๆ ในห้องเสนอชื่อของนักเรียนให้เป็นหัวหน้าห้อง นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ปฏิเสธไม่ยอมรับการเสนอชื่อของเพื่อน
 - ข. ปฏิเสธแล้วเสนอชื่อเพื่อนคนอื่นแทน
 - ค. ยอมรับข้อเสนอของเพื่อน ๆ จะได้เป็นหรือไม่ได้เป็นก็ไม่เป็นไร
 - ง. ยอมรับข้อเสนอของเพื่อน ๆ แต่บอกเพื่อน ๆ ว่าจะไม่ตั้งใจทำหน้าที่หากได้รับเลือก
7. ขณะที่ครูมอบหมายให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายกลุ่มในชั่วโมงเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆ
 - ข. นั่งอยู่ๆ ไม่พูดอะไร ฟังอย่างเดียว
 - ค. คอยแย้งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ
 - ง. ไม่สนใจข้อเสนอของคนอื่นจะเอาข้อเสนอของตนเองเท่านั้น
8. เนื่องจากหัวหน้าห้องคิดว่าจะช่วยกันจัดห้องเรียนใหม่จึงได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ทุกคนในชั้นเรียน ช่วงพักกลางวัน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ช่วยเพื่อน เพราะจะไปเล่นกับเพื่อน
 - ข. ช่วยเพื่อนทำงานแต่ให้เพื่อนทำไปก่อนใกล้เสร็จแล้วจึงเข้าไปช่วย
 - ค. ยินดีช่วยเพื่อนด้วยความเต็มใจทุกอย่าง
 - ง. ไม่ช่วยเพื่อนทำแต่จะคอยตรวจงานเมื่อทำเสร็จแล้ว
9. เมื่อมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนแล้วครูให้นักเรียนยกมือเพื่อหามติ กลุ่มว่าจะให้เลือกวิธีไหน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมของห้องเรียน เพราะไม่ชอบข้อเสนอใดเลย
 - ข. เสนอความคิดเห็นต่อเพื่อน แต่เพื่อน ๆ ไม่เห็นด้วยจึงเดินออกไปนอกห้องเลย
 - ค. ยอมรับมติของกลุ่มของเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
 - ง. ยอมรับมติของกลุ่มแต่ไม่เต็มใจทำงานร่วมกับเพื่อนๆ

10. นักเรียนคิดว่าจะแสดงออกอย่างไรที่แสดงถึงการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน

- ก. เมื่อมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก็ต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มของตนเท่านั้น
- ข. ร่วมมือกับเพื่อนๆในห้องด้วยความเต็มใจทุกครั้งที่มีการทำงานร่วมกัน
- ค. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนเท่าที่ครูจัดให้เพื่อให้งานเสร็จๆ เท่านั้น
- ง. ไม่สนใจว่าใครจะพูดหรือทำอะไร เมื่อมีกิจกรรมในห้องก็จะหาทางหลบหนี

เฉลย 1. ค 2. ข 3. ง 4. ง 5. ง 6. ค 7. ก 8. ค 9. ค 10. ข

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลายสนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 4	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน
แนวคิด	การทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียนจะสำเร็จได้ หากสมาชิกทุกคนในห้องเรียน เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับความคิดเห็นตามมติของห้อง ให้ความร่วมมือทั้งกายและใจ ยอมทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าการทำงานคนเดียว
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีกันโดยร่วมกันทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับนักเรียนชั้นอื่นในโรงเรียนร่วมใจสานฝัน
กิจกรรมที่ใช้	กรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่ม
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่ม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. เอกสารเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่องร่วมใจสานฝัน 2. กระดาษ A4 จำนวน 15 แผ่น 3. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมทักทายกันโดยแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียน 2 คนต่อ 1 แผ่นแบ่งครึ่งกันเอง จากนั้นให้นักเรียนพับครึ่งเพื่อให้ได้ตาราง 4 ช่อง จากนั้นให้นักเรียนไปทักทายเพื่อนจำนวน 4 คนและเขียนชื่อลงในแต่ละช่องช่องละ 1 ชื่อ แล้วครูมีคำถาม 4 ข้อเพื่อที่จะให้วิ่งไปถามคนที่ชื่ออยู่ในกระดาษของเราให้ได้คำตอบภายในเวลาที่กำหนดคำถามได้แก่ 1. ชอบเรียนวิชาใดมากที่สุด เพราะอะไร 2. ชอบเล่นกีฬาอะไรมากที่สุด เล่นกับใคร 3. ชอบรับประทานอาหารประเภทไหน ยกตัวอย่างชื่ออาหารที่ชอบมา 2 ชื่อ 4. ถามอะไรก็ได้ที่อยากรู้เกี่ยวกับเพื่อนคนนั้น 1.2 จากนั้นครูขออาสาสมัครซัก 2-3 คน ออมมาเล่าเรื่องที่ตนเองได้ไปสัมภาษณ์เพื่อนมาพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นว่าตนเองได้ะไรบ้างจากการได้คุยกับเพื่อนครั้งนี้ 1.3 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1 ครูนำเทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียน โดยการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แล้วแจกใบงานเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างและคำถามอภิปรายกลุ่มให้นักเรียนอ่านภายในกลุ่มย่อยของตนจนเข้าใจ

2. ครูให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ให้นักเรียนอ่านจากคำถามอภิปรายในใบงาน เพื่อให้นักเรียนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมมากที่สุด

2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียน โดยการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน โดยใช้คำถามนำ ดังนี้

1. เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนอื่นเพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

2. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร

3. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอื่น แล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนควรทำอย่างไร

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญจากการกรณีตัวอย่างเรื่อง “ร่วมใจสานฝัน” และข้อคิดที่ได้จากตัวแบบโดยชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมใดควรจะนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสามัคคีในโรงเรียนและเป็นพฤติกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง ร่วมใจสานฝัน

เด็กชายนำชัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 เป็นนักเรียนเรียนดีเด่นและนักกีฬาของโรงเรียนด้วย เขาเป็นคนที่มีความเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีอัธยาศัยกับเพื่อนๆ มาก ทำให้เป็นที่รักของครูและเพื่อนๆ เขาจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของห้องไปอบรมร่วมกับเพื่อนห้องอื่นในหัวข้อ ห้องเรียนสีแดง โดยมีจุดมุ่งหมายคือคนที่ไปอบรมจะต้องเป็นทูตแห่งความรัก เมื่อเข้ารับการอบรมแล้วต้องมาเผยแพร่ความรู้ให้กับเพื่อนๆ คนอื่นในชั้นเรียน เพื่อให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนรักและสามัคคีกัน โดยจะมีการประกวดห้องเรียนสีแดงดีเด่น ซึ่งจะมีคณะกรรมการตรวจสอบทุกสัปดาห์โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในชั้นเรียนแต่ละห้อง และจะประกาศผลเดือนละ 1 ครั้ง ห้องใดที่ชนะเลิศจะได้รับโล่และใบเกียรติบัตร

เด็กชายนำชัยจึงได้เรียกประชุมเพื่อนๆ ในห้องเรียนเพื่อขอความร่วมมือโดยชี้ให้เห็นว่าทุกคนในชั้นเรียนมีความสำคัญและมีวิธีการที่จะทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จได้ โดยเพื่อนๆ ในห้องเรียนทุกคนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการปฏิบัติงานจนได้ข้อสรุปว่า จะมีการจับคู่เทพารักษ์ เพื่อให้แต่ละคนจะมีคนคอยดูแลเอาใจใส่แต่ไม่ให้เพื่อนคนนั้นรู้ว่าตนเองเป็นใคร ทุกวันหลังเลิกเรียนทุกคนจะต้องเขียนจดหมายให้กับคนที่ตนต้องดูแลเพื่อแสดงความรู้สึกให้เพื่อนรู้สึกดี และในตอนเช้าก็อาจจะมีการแลกๆ น้อยมาให้เพื่อน และจะมีการเปลี่ยนคู่ทุกๆ สัปดาห์เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสได้เรียนรู้กันมากขึ้น และทุกวันศุกร์ นำชัยก็จะหากิจกรรมกลุ่มมาให้เพื่อนๆ ได้ทำร่วมกันเพื่อสร้างความสนุกสนานและความคุ้นเคย ซึ่งระยะเวลาผ่านไป 3 สัปดาห์ ปรากฏว่า ทุกคนในห้องมีความรักใคร่กันมากขึ้น การเรียนของเพื่อนบางคนก็ดีขึ้นเพราะต่างคอยช่วยเหลือกัน ทำให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ได้รับเลือกให้เป็นห้องเรียนสีแดงดีเด่น นำความปลื้มใจให้แก่ทุกคนในชั้นเรียนอย่างมาก ครูประจำชั้นจึงกล่าวแสดงความยินดีและชื่นชมว่า เพราะความร่วมมือจากทุกๆ คนที่ร่วมแรงร่วมใจกัน จึงทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จได้ ครูจึงขอให้ทุกคนปรบมือให้กับตนเอง ทุกคนต่างดีใจในความสำเร็จครั้งนี้ด้วยรอยยิ้มแล้วกอดคอกัน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง สับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนอื่นๆ เพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

- ก. ไม่กล้าทำงานอย่างเต็มที่เพราะไม่รู้จักเพื่อนชั้นอื่น
- ข. ร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนชั้นอื่นๆ ด้วยความเต็มใจและทำงานอย่างเต็มที่
- ค. ทำงานเพียงเล็กน้อยเพราะมีคนทำหลายคน
- ง. ไม่สนใจเพื่อนชั้นอื่นทำเฉพาะงานที่ชั้นตนเองต้องทำ

2. เมื่อนักเรียนต้องมีหน้าที่เป็นผู้นำในกลุ่มแล้วต้องทำงานร่วมกับชั้นเรียนอื่น นักเรียนรู้สึกอย่างไรและควรปฏิบัติตัวอย่างไร

- ก. ดีใจแล้วใช้คำสั่งให้เพื่อนคนอื่นทำตนเองไม่ต้องทำ
- ข. ภูมิใจคิดว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่นแล้วต้องทำงานให้ออกมาดีที่สุด
- ค. พยายามพูดให้เพื่อนทุกคนยินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ
- ง. ไม่กล้าให้งานกับนักเรียนชั้นอื่นมอบหมายหน้าที่ให้เฉพาะกลุ่มเพื่อนของตนเอง

3. เมื่อนักเรียนต้องมีหน้าที่เป็นผู้ตามในกลุ่มแล้วต้องทำงานร่วมกับชั้นเรียนอื่น นักเรียนรู้สึกอย่างไรและควรปฏิบัติตัวอย่างไร

- ก. คอยฟังคำสั่งจากหัวหน้าอย่างเดียว
- ข. ปฏิบัติงานต่างๆ เพียงเล็กน้อยเหนื่อยก็หยุด
- ค. ทำเฉพาะงานที่ตนเองอยากทำเท่านั้น
- ง. ร่วมคิดร่วมทำงานต่างๆ กับเพื่อนด้วยความเต็มใจ

4. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร

- ก. ความรักสามัคคีกันภายในกลุ่มเพื่อร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่
- ข. ต้องคิดว่าทุกคนต้องทำงานให้ออกมาดีที่สุดเท่านั้น
- ค. ให้คนที่เก่งเป็นคนคิดวางแผนส่วนคนที่ไม่เก่งต้องลงมือทำ
- ง. ทำงานต่างๆ ให้เสร็จเร็วที่สุด

5. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น สมาชิกในกลุ่มควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง

- ก. ควรมีความมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- ข. ควรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย
- ค. ควรมีความรักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
- ง. ถูกทุกข้อ

6. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอื่น แล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็นนักเรียนควรทำอย่างไร
- รวมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ตามที่ตนเองคิด
 - นั่งอยู่ๆ ไม่พูดอะไร ฟังอย่างเดียว
 - คอยแย้งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่นๆ
 - ไม่สนใจข้อเสนอของคนอื่นจะเอาข้อเสนอของตนเองเท่านั้น
7. ครูใหญ่ได้ประกาศขอให้ทุกห้องเรียนเตรียมตัวเข้าร่วมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาดในชั้นเรียน โดยจะมีการประกวดห้องเรียนดีเด่น นำชัยในฐานะหัวหน้าห้องจึงได้เรียกประชุมเพื่อนๆ ในห้องเรียนเพื่อขอความร่วมมือแบ่งหน้าที่และหาวิธีการที่จะทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จ นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในชั้นควรทำอย่างไร
- ให้เพื่อนๆ คนอื่นคิดวางแผนแล้วเราค่อยช่วยทำงานอย่างเดียว
 - ไม่สนใจเพราะไม่อยากได้รางวัล
 - ช่วยเพื่อนคิดวางแผนและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่
 - ทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้เสร็จก็พอ
8. เมื่อมีการเรียกประชุมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมดเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการรณรงค์รักษา ความสะอาดภายในโรงเรียน นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนทำอย่างไร
- ไม่สนใจเพื่อนๆ เมื่อมีการประชุมก็ไม่เข้าร่วม
 - เข้าร่วมประชุมกับเพื่อนแต่ไม่สนใจฟังครูพูดและชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่น
 - เข้าร่วมประชุมและให้ความร่วมมือเท่าที่ความสามารถของตนเองจะทำได้
 - เข้าร่วมประชุมกับเพื่อนๆ แต่นั่งอ่านหนังสือการ์ตูน
9. ก่อนเลิกเรียนทางโรงเรียนขอร่วมมือให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกห้องช่วยกันจัดห้องสอบในห้องของตนเองเพื่อใช้สอบปลายภาคเรียน แม้จะไม่ได้สอบในห้องนั้นก็ตามและดูแลความสะอาดด้วย หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในห้องจะทำอย่างไร
- รีบเก็บของตนเองแล้วไปเล่นกับเพื่อนๆ
 - ไม่อยู่ช่วยเพื่อนบอกเพื่อนว่าบ้านอยู่ไกลรีบกลับบ้าน
 - ช่วยเพื่อนจัดห้องจนเสร็จแล้วจึงกลับบ้าน
 - ช่วยเพื่อนทำนิตหน้อยแล้วกลับบ้าน

10. การเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในปีนี้ คุณครูจะให้นักเรียนแต่ละห้อง ได้ฝึกใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ จึงได้มีการจัดหมู่ออกเป็นหลายหมู่ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้อง มีนักเรียนทุกชั้นในหนึ่งหมู่ โดยจะให้พี่ดูแลน้อง หากนักเรียนต้องไปรวมกลุ่มกับชั้นอื่น จะทำอย่างไร

- ก. ร่วมกิจกรรมต่างๆ กับพี่ๆ เพื่อนๆ ด้วยความตั้งใจ
- ข. อยู่เฉย ๆ ไม่พูดอะไร เชื่อฟังผู้กำกับเท่านั้น
- ค. คอยแย่งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่นๆ
- ง. ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ทุกอย่างหากเหนื่อยก็พัก

เฉลย 1. ข 2. ค 3. ง 4. ก 5. ง 6. ก 7. ค 8. ค 9. ค 10. ก

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 5	ความสัมพันธ์ในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
แนวคิด	หากโรงเรียนที่มีสมาชิกในโรงเรียนเป็นเด็กดี ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้ด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการวางแผนในการทำงาน โดยการระดมสมองช่วยกันคิดแก้ปัญหา ร่วมกันคิดและทำ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและเข้าใจในจุดมุ่งหมายที่จะได้รับแล้วหลังร่วมกิจกรรม ย่อมทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นประสบ ความสำเร็จ
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันทำงานที่เป็นงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความสัมพันธ์โดยช่วยเพื่อนทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ด้วยความเต็มใจ
กิจกรรมที่ใช้	สามัคคีจอมปลอม
เทคนิคที่นำมาใช้	เล่านิทาน
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. หนังสือรูปภาพนิทานเรื่องสามัคคีจอมปลอม 2. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูนำกิจกรรมการเคลื่อนไหวตรงข้ามกับคำสั่ง โดยมีกติกาว่าถ้าครูสั่งให้นักเรียนนั่งนักเรียนจะต้องยืน ถ้าครูสั่งให้นักเรียนยืนนักเรียนก็ต้องนั่ง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและวัดความมีสมาธิในการปฏิบัติตามคำสั่งและจะเห็นถึงความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยเพราะจะมีคนที่ไม่ปฏิบัติ หลังจากนั้นจึงเปลี่ยนกติกาใหม่เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งจริงๆ ถ้าสั่งให้นั่งนักเรียนทุกคนก็นั่ง ถ้าสั่งให้ยืนก็ยืน ครูคอยสังเกตว่ามีความเรียบร้อยพร้อมเพรียงกันหรือไม่ 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน 2. ขั้นดำเนินการพัฒนา 2.1 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ในโรงเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนโดยใช้คำถามนำ ดังนี้

1. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร และสมาชิกในควรรปฏิบัติต่อกันอย่างไรบ้าง

2. หากโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม แล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนจะทำอย่างไร โดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นแต่ครูจะยังไม่สรุปว่าที่นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นนั้นถูกต้องหรือไม่ จะสรุปผลหลังจากที่ฟังนิทานจบแล้ว

2.2 ครูขออาสาสมัครนักเรียน 1 คนที่เสียงดังฟังชัดออกมาช่วยอ่านนิทานเรื่องสามัคคีจอมปลอมโดยมีรูปภาพประกอบด้วยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

2.3 เมื่อฟังนิทานจบแล้วครูใช้คำถามนำว่านักเรียนได้รับประโยชน์หรือได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้ โดยให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามนี้

1. นักเรียนคิดว่า สัตว์แต่ละตัวมีนิสัยและพฤติกรรมอย่างไร
2. ถ้าให้นักเรียนเลือกเป็นเพื่อนกับสัตว์ในเรื่องควรจะเลือกอยู่กลุ่มไหน เพราะอะไร

3. นักเรียนคิดว่านิสัยของสัตว์แต่ละกลุ่มที่ปฏิบัติต่อกัน มีผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างไร

4. นักเรียนคิดว่าการที่กลุ่มของกวางหนุ่ม วัวแดง ช้างพลายและกระต่ายอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเพราะอะไร ครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากนิทานให้นักเรียนเห็นว่าความสามัคคีกันเป็นสิ่งที่ดี โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปให้ได้จากการรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเท่าที่จะทำได้ ย่อมประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากนิทานเรื่อง “สามัคคีจอมปลอม” พร้อมทั้งยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคีในโรงเรียนที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง โดยชี้ให้เห็นว่าความสามัคคีกันเป็นสิ่งที่ดี ทำได้ง่ายโดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปให้ได้จากการรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเท่าที่จะทำได้ ย่อมประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

นิทานเรื่อง สามัคคีจอมปลอม

ณ ป่าแห่งหนึ่งมีกวางหนุ่ม วัวแดง ช้างพลาย ซึ่งเป็นเพื่อนรักกันมาก หากน่วมกัน ช้างพลายจึงเอ่ยปากว่า หากมีอะไรเดือดร้อนพวกเราจะต้องร่วมมือช่วยเหลือกัน ในขณะที่กวางหนุ่ม วัวแดงและช้างพลาย ตกลงเป็นเพื่อนกันอยู่นั้น กระต่ายน้อยใจสะอาดตัวหนึ่ง ก็เข้ามาขอเป็นเพื่อนด้วยทำให้เสียใจชั่ว ซึ่งแอบซ่อนอยู่ในพุ่มไม้เฝ้ามองเหยื่อด้วยความเสียดาย เมื่อเห็นช้างพลายใจงาม เสนอตัวเข้าเป็นเพื่อนทำให้มันไม่สามารถจะไล่ล่ากวางหนุ่ม วัวแดง และกระต่ายน้อยเป็นอาหารได้ เสียใจชั่ว ซึ่งมีเพื่อนเป็นพญาแร้ง หมาป่าและตะกวด ต่างก็กินเนื้อเป็นอาหารจึงน่าจะคบหากันเป็นเพื่อนไว้ เพื่อจะได้หากินร่วมกัน ซึ่งสัตว์ทั้งสี่ตัวในใจต่างคิดร้ายต่อกันจึงแต่ละตัวจะทำเพื่อตนเอง

วันหนึ่งขณะที่ช้างพลาย กระต่าย วัวแดงและกวางหนุ่มกำลังหาอาหารอยู่บริเวณชายป่า ทันใดนั้นพญาแร้งก็กระพือปีกบินทอดเงาดำลงมาจากท้องฟ้า ในขณะที่เสียใจ หมาป่าและตะกวด ก็โผล่พรุดออกมาจากหลังพุ่มไม้หนาทึบ หมาป่ากระซิบให้เสียใจขย้ำช้างพลาย ให้ตะกวดกัดกระต่ายและให้สัญญาณพญาแร้งจิกกวางหนุ่ม ส่วนตัวมันจะจัดการกับวัวแดง พอให้สัญญาณเสร็จ สัตว์เหล่านั้นต่างพุ่งตรงเข้าใส่เป้าหมาย แต่พอใกล้จะถึงที่หมายหมาป่า พญาแร้งและตะกวดก็ชะลอความเร็วเพื่อความปลอดภัยของตน ปลอ่ยให้เสียใจชั่ววิ่งเข้าใส่ช้างพลายเพียงตัวเดียวและเมื่อเสียใจกระโจนเข้าใส่ช้างพลาย ก็ถูกแทงสวนด้วยงาแหลมอย่างแรง เมื่อหมาป่า ตะกวดและพญาแร้ง เห็นเสียใจพลาดท่าแก่ช้างพลายทั้งหมดจึงหลบหนีเอาตัวรอด เมื่อช้างพลาย กระต่ายน้อย กวางหนุ่มและวัวแดงจากที่นั่นไปแล้ว หมาป่า ตะกวดและพญาแร้ง จึงออกจากที่ซ่อนมารุมล้อมเสียใจที่บาดเจ็บ เสียใจเห็นสัตว์มารุมล้อมก็ขอร้องให้ช่วยเหลือ แต่ทั้งสามกลับยิ้มให้กับเสียใจพร้อมกับพูดว่า “ไหนๆ เพื่อนก็จะตายแล้ว ก็ขอให้แสดงความรักที่มีต่อกันด้วยการเสียสละร่างกายให้เป็นอาหารของเราทั้งสามเถิด” หลังจากเสียใจสิ้นใจ หมาป่า ตะกวดและพญาแร้ง ต่างก็รุมกินซากของเสียใจ ขณะเดียวกันสัตว์ทั้งสามก็รอจังหวะที่จะทำร้ายกันเองเพื่อกินเป็นอาหาร การกระทำของสัตว์เหล่านั้นอยู่ในสายตาของช้างพลาย กระต่าย กวางหนุ่มและวัวแดง โดยตลอด ซึ่งช้างพลายได้เอ่ยปากพูดกับเพื่อนๆ ว่า “สามัคคีคือพลังที่มหัศจรรย์ทำให้สามารถพวกเราปลอดภัยจากอันตรายได้”

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนคิดว่าสิ่งที่จะทำให้นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ได้อย่างมีความสุขและร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้สำเร็จผ่านไปได้ด้วยดีคือสิ่งใด
 - ก. ความขยันหมั่นเพียรโดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทุกครั้ง
 - ข. ความรับผิดชอบในหน้าที่โดยทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้น
 - ค. ร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความจริงใจ
 - ง. มีเพื่อนเยอะๆ เวลาทำกิจกรรมต่างๆ จะได้ไม่เหนื่อยมาก
2. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียน นักเรียนคิดว่าสมาชิกในโรงเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร
 - ก. ยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เมื่อทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือ
 - ข. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจ
 - ค. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. หากโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่สนใจกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดเพราะไม่ได้คะแนน
 - ข. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความไม่เต็มใจคิดว่าโดนบังคับ
 - ค. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ แต่ไม่ขอแสดงความคิดเห็นใดๆ ทั้งสิ้น
 - ง. ยินดีให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทุกครั้งด้วยความเต็มใจ
4. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องพลังของความสามัคคี คือเรื่องใด
 - ก. ความรักความจริงใจและสามัคคีกันที่ช่วยให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
 - ข. ความเห็นแก่ตัวและคิดร้ายต่อผู้อื่นทำให้ตนเองรอดตายได้
 - ค. เพื่อนมีมากมายหาไม่ยาก
 - ง. ความกลัวและการคิดร้ายต่อผู้อื่นทำให้ต้องมีเพื่อนเยอะๆ

5. จากคำกล่าวของช่างพลายที่ว่า “สามัคคีคือพลัง” ทีมหัตถกรรมทำให้สามารถพวกเรารอดภัยจากอันตรายได้”เป็นการแสดงว่าสัตว์กลุ่มนี้เป็นอย่างไร
 - ก. มีความเห็นแก่ตัวและต้องการความอยู่รอด
 - ข. มีจริงใจและสามัคคีกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ค. คนที่อ่อนแอกว่ายอมเป็นเหยื่อของคนที่เข้มแข็งกว่า
 - ง. การมีเพื่อนยอมทำให้เราอยู่รอดปลอดภัยจากอันตรายได้
6. ถ้าให้นักเรียนเลือกเป็นเพื่อนกับสัตว์ในเรื่องพลังของสามัคคีควรจะเลือกอยู่กลุ่มสัตว์ใด เพราะอะไร
 - ก. กลุ่มกวาง ช้างพลาย วัวแดงและกระทายเพราะมีแต่สัตว์ใจดี
 - ข. กลุ่มกวาง ช้างพลาย วัวแดงและกระทายเพราะมีความจริงใจต่อกัน
 - ค. กลุ่มเสือลาย หมาป่า พญาแร้งและตะกวดเพราะเป็นสัตว์ที่เจ้าเล่ห์
 - ง. กลุ่มเสือลาย หมาป่า พญาแร้งและตะกวดเพราะสัตว์อื่น ๆ กลัวไม่กล้าเข้าใกล้
7. นักเรียนคิดว่านิสัยของสัตว์กลุ่มใดที่ปฏิบัติต่อกันด้วยความจริงใจและความสามัคคี ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
 - ก. กลุ่มของกวาง ช้างพลาย วัวแดงและกระทายมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน
 - ข. กลุ่มกวาง ช้างพลาย วัวแดงและกระทายต้องอาศัยช้างพลายเป็นผู้นำเพราะตัวใหญ่และมีกำลังมาก
 - ค. กลุ่มเสือลาย หมาป่า พญาแร้งและตะกวดต่างมีวิธีการป้องกันตัวของตนจึงช่วยกันหาเหยื่อเท่านั้น
 - ง. กลุ่มเสือลาย หมาป่า พญาแร้งและตะกวดคิดร้ายกันเองเพื่อความอยู่รอด
8. นักเรียนคิดว่าหากที่กลุ่มของเสือลาย หมาป่า พญาแร้งและตะกวด จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขควรทำอย่างไร
 - ก. วางแผนด้วยกันแต่เวลาลงมือปฏิบัติไม่ช่วยกัน
 - ข. ร่วมกันคิดวางแผนและลงมือปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียงกัน
 - ค. ร่วมกันลงมือทำงานแต่พอตนเองเหนื่อยก็พัก
 - ง. ไม่ต้องช่วยกันทำอะไรด้วยตนเองในสิ่งที่อยากทำ
9. นักเรียนคิดว่าหากโรงเรียนของนักเรียนมีกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมทุกอย่างจะสำเร็จไปได้ด้วยดีนักเรียนในโรงเรียนควรปฏิบัติตนต่อกันอย่างไร
 - ก. รักใคร่ปรองดองกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ข. แข่งขันกันว่าห้องใครดีกว่าเก่งกว่า
 - ค. อยู่ใครอยู่มัน ไม่สนใจเพื่อน ๆ ชั้นอื่น
 - ง. แบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง

10. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนจะมีการคัดเลือกประธานนักเรียน หากนักเรียนเป็นคนหนึ่งที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นักเรียนจะอย่างไร
- ก. ไม่ไปเลือกเพราะไม่ชอบใครเลย
 - ข. ไปเลือกแต่เลือกสองคนเพื่อทำให้เป็นบัตรเสีย
 - ค. ไปเลือกเพื่อที่จะได้คนดีมีความสามารถ
 - ง. ไม่สนใจอะไรทั้งนั้นใครจะทำอะไรก็ตามนั่งเล่นเกมดีกว่า

เฉลย 1. ค 2. ง 3. ง 4. ก 5. ข 6. ข 7. ก 8. ข 9. ก 10. ค

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 6	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
แนวคิด	การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องมีกฎระเบียบเพื่อเป็นตัวควบคุมไม่ให้สังคมนั้นเกิดความวุ่นวาย ในโรงเรียนก็เป็นสังคมหนึ่งที่มีกฎระเบียบที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนั้นหากต้องการให้โรงเรียนมีความสงบสุข นักเรียนทุกคนจึงควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ย่อมส่งผลให้เกิดความรักและสามัคคีกันและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมมือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามัคคีโดยร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
กิจกรรมที่ใช้	เรารักโรงเรียน
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. แผ่นอักษรชื่อโรงเรียน 2. ผ้ายาวประมาณ 70 เซนติเมตร จำนวน 16 เส้น 3. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการเปิดคาราโอเกะเพลง “ขวามไทยใจหนึ่งเดียว” ของวงคาราบาวให้นักเรียนฟัง 1 รอบก่อน จากนั้นให้นักเรียนร้องคลอตามไปทีละท่อน จนกระทั่งนักเรียนส่วนใหญ่ร้องได้แล้ว ก็ให้นักเรียนร้องพร้อมกันดังๆ 1 รอบ 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน 2. ขั้นดำเนินการพัฒนา 2.1 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียน โดยการร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยใช้คำถามนำ ดังนี้ 1. กฎระเบียบของโรงเรียนเรามีอะไรบ้าง

2. เมื่อนักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติตัวอย่างไร3. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาหรือไม่ ถ้ามาโรงเรียนสายไม่ทันเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อน นักเรียนรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติตัวอย่างไร

4. เมื่อนักเรียนจะเข้า-ออกนอกบริเวณโรงเรียน นักเรียนขออนุญาตครูหรือไม่ ถ้าไม่ขออนุญาตนักเรียนจะถูกทำโทษ นักเรียนควรทำอย่างไร และนักเรียนจะทำอีกหรือไม่ ถ้าไม่ทำเพราะอะไร

5. เมื่อต้องอยู่รวมกันหลายๆ คน นักเรียนควรทำตัวอย่างไรถึงจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามแล้วสรุปผลว่านักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

2.2 ครูนำเทคนิคเกมเรารักโรงเรียนมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนด้านร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

2.2.2 ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบกติกาว่า ครูจะแจกกระดาษที่มีตัวอักษรชื่อโรงเรียน

2.2.3 ครูให้สมาชิกในกลุ่มแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อยกลุ่มละ 5 คนเอาผ้ามัดขาคิดกันแล้วให้นำตัวอักษรชื่อโรงเรียนที่ให้ไปแล้วไปติดบนกระดานดำ โดยผลัดเปลี่ยนกับเพื่อนอีก 5 คนที่รออยู่ สลับกันไปเรื่อยๆ จนกระทั่งได้ชื่อโรงเรียนครบทุกตัว โดยครูจะจับเวลา

2.2.4 ครูชี้แจงวิธีการเล่นว่าการเล่นเน้นการทำงานร่วมกันและความรวดเร็วในการทำงานโดยมือที่จับกันไว้ห้ามหลุดออกจากกัน ห้ามพูดแต่อนุญาตให้ใช้สัญญาณกันได้ กลุ่มใดไม่ปฏิบัติตามกติกาจะถูกหักคะแนน ครูจะมีคะแนนการทำงานกลุ่มให้ทุกกลุ่ม

2.2. 5. ครูสรุปผลคะแนนกลุ่มที่ได้จากการทำงานกลุ่มแล้ว ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของกลุ่มตนเองว่าทำอย่างไร จึงจะทำให้งานที่ออกมามีประสิทธิภาพและมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3. ขั้นสรุปผลและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนออกมานำเสนอผลจากการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม แล้วสรุปแนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมเพื่อสร้างความสามัคคีในโรงเรียน และนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนด้านร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย × ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ทางโรงเรียนขอความร่วมมือจากทุกคนให้ช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียนและไม่ทำลาย
 ชีตเขียนโต๊ะเก้าอี้หรืออุปกรณ์ต่างๆ หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ไม่ให้ความร่วมมือจึงแอบเอาสีไปพ่นตามผนังอาคารเรียน
 - ข. ไม่ทำอะไรแต่ยุยงให้เพื่อนเป็นคนทำลาย
 - ค. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน
 - ง. อยู่เฉยๆ ไม่สนใจใครเห็นเพื่อนทำก็ไม่เข้าไปห้าม
2. ทางโรงเรียนมีการณรงค์ให้นักเรียนช่วยกันประหยัดพลังงาน หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ให้ความร่วมมือเปิดน้ำทิ้งไว้
 - ข. ให้ความร่วมมือโดยการปิดไฟทุกครั้งถ้าไม่ใช้
 - ค. ไม่ให้ความร่วมมือเปิดพัดลมทิ้งไว้แม้ไม่มีใครอยู่ในห้อง
 - ง. เฉยๆ เห็นเพื่อนเปิดน้ำทิ้งไว้ก็เดินผ่าน
3. เมื่อนักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ให้ความร่วมมือโดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนกำหนด
 - ข. ให้ความร่วมมือบางเรื่องเรื่องใดไม่เห็นด้วยก็ไม่ปฏิบัติ
 - ค. ไม่สนใจกฎระเบียบอะไรของโรงเรียนอยากทำอะไรก็ทำ
 - ง. พยายามทำผิดกฎระเบียบเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพื่อนๆ
4. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาและเข้าแถวเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน แสดงว่านักเรียนเป็นคนอย่างไร
 - ก. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อจะได้รับคำชมจากครู
 - ข. เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเพื่อความเรียบร้อย
 - ค. มีความกระตือรือร้นเพื่อจะได้เล่นกับเพื่อนๆ
 - ง. มีความเมตตาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5. เมื่อนักเรียนจะเข้า-ออกนอกบริเวณโรงเรียน นักเรียนต้องขออนุญาตก่อน ถ้าไม่ขออนุญาต นักเรียนจะถูกลงโทษ นักเรียนควรทำอย่างไร
 - ก. หาทางหลบออกไปโดยไม่ให้ครูจับได้
 - ข. ขออนุญาตทุกครั้งเมื่อจะเข้าหรือออกนอกบริเวณโรงเรียน
 - ค. ไม่สนใจหากถูกครูลงโทษก็จะไปฟ้องผู้ปกครอง
 - ง. พยายามยุยงให้เพื่อนไปด้วยเวลาถูกลงโทษจะได้ไม่โดนคนเดียว
6. เมื่อนักเรียนต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนมากมาย หากนักเรียนร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนเป็นอย่างไร
 - ก. เกิดความวุ่นวายเพราะต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบกฎระเบียบอย่างทั่วถึง
 - ข. เกิดความสับสนเพราะบางครั้งอยากปฏิบัติตามกฎระเบียบบางครั้งไม่อยากปฏิบัติตาม
 - ค. นักเรียนจะไม่มีความเป็นอิสระทางความคิดอยากทำอะไรก็ได้ทำ
 - ง. เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข
7. ครูประจำชั้นจะตรวจความเรียบร้อยของนักเรียนในเรื่องการแต่งกาย นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. แต่งกายตามปกติ เสื้อออกนอกกางเกงผิดระเบียบก็ไม่ปรับปรุงแก้ไข
 - ข. แกล้งทำหลบอยู่ในห้องน้ำเพื่อไม่ให้ครูตรวจ
 - ค. แกล้งแต่งกายเรียบร้อยต่อหน้าครู พอลับหลังก็ทำผิดระเบียบเหมือนเดิม
 - ง. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกโรงเรียน
8. ในช่วงเปิดเทอมใหม่ ครูฝ่ายปกครองประกาศหน้าเสาธงว่าขอความร่วมมือกับนักเรียนทุกคนให้มาโรงเรียนแต่เช้าและร่วมเคารพธงชาติอย่างพร้อมเพรียงกัน หากใครมาสายจะถูกลงโทษ นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. พยายามมาเรียนให้ทันเวลาและเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสม่ำเสมอ
 - ข. บางวันก็มาทันบางวันก็มาไม่ทันไม่กลัวถูกลงโทษ
 - ค. เข้ามาในบริเวณโรงเรียนแล้วแต่เพื่อนชวนหนีไปหลบที่อื่นไม่มาร่วมเคารพธงชาติกับเพื่อนๆ
 - ง. มาเรียนทันและเข้าแถวเคารพธงชาติแต่ไม่ตั้งใจหยอกล้อกันกับเพื่อนข้างๆ
9. นักเรียนคิดว่าหากโรงเรียนของนักเรียน มีกฎระเบียบแต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนดไว้ สภาพของโรงเรียนจะเป็นอย่างไร
 - ก. ไม่เป็นอะไรเพราะต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน
 - ข. วุ่นวายสับสนและไม่มีความเป็นระเบียบใครจะทำอะไรก็ได้
 - ค. ครูฝ่ายปกครองคงดีใจเพราะมีงานทำตลอด
 - ง. โรงเรียนจะน่าอยู่และมีความสุข

10. นักเรียนคิดว่านักเรียนคนใดมีความรักและสามัคคีในโรงเรียนโดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนมีแต่ความสงบและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
- ก. แต่งกายเรียบร้อยและถูกระเบียบ
 - ข. ไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดสักครั้ง
 - ค. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทุกครั้งด้วยความเต็มใจ
 - ง. มาโรงเรียนแต่ไม่เข้าโรงเรียนแอบไปเที่ยวกับเพื่อนโรงเรียนอื่น

เฉลย 1. ค 2. ข 3. ก 4. ข 5. ข 6. ง 7. ง 8. ก 9. ข 10. ค

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 1	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงออกถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
แนวคิด	การอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนหากสมาชิกในชั้นเรียนมีความรักใคร่ปรองดอง ร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจและให้กำลังใจกันเมื่อทำงานผิดพลาด ย่อม นำมาซึ่งความสามัคคีและความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ
กิจกรรมที่ใช้	รวมกันเป็นหนึ่ง
เทคนิคที่ใช้	กรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่ม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่องรวมกันเป็นหนึ่ง 2. ใบคำถามอภิปราย 3. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยใช้เพลง “หากว่าเรากำลังสบาย” โดยครูเป็นคนร้องแล้วให้นักเรียนทำตามคำสั่งในเนื้อร้อง เมื่อนักเรียนร้องได้ก็ให้นักเรียนร้องไปด้วยพร้อมๆ กัน มีเนื้อร้องดังนี้

หากว่าเรากำลังสบายจงตบมือพลัน

หากว่าเรากำลังสบายจงตบมือพลัน

หากว่าเรากำลังมีสุขหมดเรื่องทุกข์ใดๆ ทุกสิ่ง มัวประวิงอะไรกันเล่า จงตบมือพลัน

จากนั้นครูสามารถเปลี่ยนเนื้อร้องตรงการกระทำให้เป็นอย่างอื่นเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตาม เช่น จงผกกหัวพลัน จงตืดนิ้วพลัน จงหัวเราะพลัน เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น

2. ขั้นดำเนินการพัฒนา

2.1 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับชีวิตประจำวันภายในชั้นเรียนว่าสมาชิกในชั้นเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร นักเรียนต้องการให้เพื่อนในชั้นเรียนปฏิบัติต่อตนอย่างไร จึงจะ

เกิดความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในชั้นเรียนได้อย่างมีความสุข

2.2 ครูนำเทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่มเรื่อง “รวมกันเป็นหนึ่ง” มาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยให้หัวหน้ากลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างในใบงานให้เพื่อนๆ ฟังแล้วร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยจากคำถามในใบงาน

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “รวมกันเป็นหนึ่ง” พร้อมทั้งยกตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างความสามัคคีในชั้นเรียน

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

กรณีตัวอย่างเรื่อง “รวมกันเป็นหนึ่ง”

ในการเรียนวิชางานเกษตรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูให้นักเรียนจับฉลากเพื่อแบ่งกลุ่มทำแปลงผักกลุ่มละ 3 คน ธงชัย วาสนาและวรเทพ จับฉลากได้อยู่กลุ่มเดียวกันซึ่งทั้งสามไม่ค่อยถูกกันมาก่อน ทั้งสามคนตกลงกันว่าจะมาช่วยกันทำแปลงผักในวันเสาร์ เวลา 9 นาฬิกา พอถึงวันเสาร์ธงชัยและวาสนามาแต่เช้าและช่วยกันทำงานล่วงหน้าไปก่อน พอวรเทพมาถึงซึ่งผ่านไปเกือบ 3 ชั่วโมงงานจึงเกือบเสร็จแล้ว วันชัยจึงบอกทั้งสองคนว่างานก็เสร็จแล้วตนเองไม่จำเป็นต้องทำ ทำให้วาสนาไม่พอใจมากจึงเกิดการทะเลาะกัน พอถึงวันจันทร์ ครูสมบัติเป็นครูประจำวิชามาตรวจดูความเรียบร้อยต่างๆ ในการทำแปลงผักของนักเรียน ปรากฏว่ากลุ่มอื่นๆ ทำแปลงผักได้เสร็จเรียบร้อย สวยงาม ยกเว้นแปลงผักกลุ่มของธงชัย วาสนาและวรเทพ ครูจึงเรียกทั้งสามคนมาถาม ทั้งสามคนกลัวครูลงโทษและไม่ได้คะแนน จึงแก้ตัวกับครูและโยนความผิดให้กันและกัน โทษกันไปโทษกันมาและทะเลาะกันต่อหน้าครู ครูเห็นทั้งสามคนทะเลาะกันจึงเดินไปหยิบไม้ไผ่มาทำหนึ่ง แล้วดึงไม้ไผ่เพียงอันเดียวยื่นให้ธงชัย วาสนาและวรเทพหักโดยครูหักให้ดูก่อนเป็นตัวอย่าง ทุกคนหักไม่ได้ ครูจึงนำไม้ไผ่มารวมกันแล้วยื่นให้ธงชัยหัก ธงชัยไม่สามารถหักไม้ไผ่ได้ และครูยื่นกำไม้ไผ่ให้วาสนาและวรเทพ ปรากฏว่าทั้งสองก็หักไม่ได้ ครูจึงพูดกับทั้งสามคนว่าทุกคนหักไม้ไผ่ได้เพียงอันเดียว ไม่มีพลังต้านทานแรงเปรียบเทียบกับการทำงานคนเดียว ย่อมเหนื่อยและหาโอกาสที่จะเสร็จมีน้อย ถ้าเราเอาไม้ไผ่มารวมกันหลายๆ อัน แสดงถึงเรามีความสามัคคีกัน เป็นพลังของความสามัคคีรวมกำลังแรงต้านทานใดๆ ก็ไม่อาจทำลายความสามัคคีของเราได้ การทำงานกลุ่มอย่างพวกเธอก็เช่นกัน เหมือนไม้ไผ่หลายๆ อัน เราจึงมีกำลังต่อสู้กับงานหนัก

ครูจับมือทั้งสามคนมาสัมผัสกันและพูดกับทั้งสามคนว่า จำไว้นะ การทำงานกลุ่มเราจะต้องช่วยเหลือกัน รักใคร่ปรองดองและสามัคคีกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน คำนี้ถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ครูจะให้โอกาสพวกเธอแก้ตัวอีกครั้ง เธอรับปากกับครูได้ไหมว่าจะรักและสามัคคีกัน ทั้งสามคนรับปากกับครู รู้สึกซาบซึ้งในคำสอนของครู จึงชวนกันไปทำแปลงผักอย่างตั้งใจ จนในที่สุดแปลงผักของพวกเขาก็เสร็จด้วยเวลาอันรวดเร็ว ทั้งสามมองดูแปลงผักของตนเองอย่างชื่นชม เพื่อนๆ ในห้องมาดูแปลงผักของทั้งสามคนและชมเชยทั้งสามคนพร้อมร่วมกันปรบมือให้ทั้งสามคนที่กลับตัว กลับใจได้ ไม่ทะเลาะกันและสามัคคีกัน ร่วมกันรับผิดชอบในงานที่ทำ ทุกคนยิ้มอย่างมีความสุข

คำถามอภิปราย

1. หากนักเรียนเป็นธงชัย วาสนาและวรเทพนักเรียนจะอย่างไร เพราะเหตุใด
2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนิสัยของธงชัย วาสนาและวรเทพ อย่างไร และ ถ้า นักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นจะอย่างไร เพราะอะไรจึงทำเช่นนั้น
3. ผลดีและผลเสียของการกระทำต่างๆของบุคคลในกรณีตัวอย่าง เป็นอย่างไร
4. นักเรียนคิดว่าครูสมบัติแก้ปัญหาได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
5. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำสอนของครูสมบัติ
6. นักเรียนจะอย่างไรหากนักเรียนเป็นเพื่อนกับธงชัย วาสนาและวรเทพ

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสัมพันธ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่องมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนคิดว่าทำไมห้องเรียนของนักเรียนจึงต้องมีความรักใคร่ปรองดองระหว่างเพื่อนๆ ในชั้นเรียน
 - ก. เพื่อให้ครูประจำชั้นรักและชื่นชม
 - ข. เพื่อให้เกิดความสงบสุขและสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในชั้นเรียนได้อย่างราบรื่น
 - ค. เพื่อให้เกิดความภูมิใจที่ได้อยู่ห้องเรียนนั้น
 - ง. เพื่อจะได้มีเพื่อนเยอะๆ ทำให้เกิดความสนุกสนานในชั้นเรียน
2. เมื่อเพื่อนในชั้นเรียนบางคนมีความคิดไม่ตรงกับเพื่อนๆ ส่วนใหญ่ จึงไม่พอใจเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนมาก ในฐานะที่นักเรียนเป็นคนหนึ่งในห้อง นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่พูดกับเพื่อนกลุ่มนั้นเลย
 - ข. เฉยๆ ไม่สนใจ ไม่รู้สึกอะไร
 - ค. นำเรื่องไปบอกคุณครูให้คุณครูลงโทษเพื่อนกลุ่มนั้น
 - ง. พยายามอธิบายให้เพื่อนกลุ่มนั้นเข้าใจและยอมรับมติดของเสียงส่วนใหญ่ในชั้น
3. หากมีเพื่อนในชั้นเรียนมาขอความช่วยเหลือจากนักเรียนให้ช่วยทำงานในชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ยอมช่วย บอกเพื่อนว่าควรจะทำเอง
 - ข. ไม่ยอมช่วย บอกเพื่อนว่าไม่ว่าง
 - ค. ยอมช่วย แต่ก็พูดด้วยน้ำเสียงไม่พอใจ
 - ง. ยอมช่วยด้วยความเต็มใจ
4. การแสดงออกอย่างไรที่แสดงถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
 - ก. เมื่อเพื่อนเดือดร้อนไม่ยอมช่วยเหลือเพราะไม่จำเป็น
 - ข. เมื่อมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก็ต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มของตนเท่านั้น
 - ค. ร่วมมือกับเพื่อนๆ ทุกครั้งที่มีการทำงานร่วมกัน
 - ง. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนเท่าที่ครูมอบหมายให้เท่านั้น
5. นักเรียนคิดว่าชั้นเรียนของตนเองจะมีความสุข ควรปฏิบัติตนต่อกันอย่างไร
 - ก. รักใคร่ปรองดองกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ข. แย่งชิงดีชิงเด่นกัน
 - ค. อยู่ใครอยู่มัน ไม่สนใจเพื่อน ๆ คนอื่น
 - ง. แบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างกลุ่มที่เก่งกับไม่เก่ง

6. เมื่อเพื่อนในชั้นทำผิดแต่สำนึกผิดและแก้ไขตนเองใหม่จนทำให้ทุกคนในห้องยอมรับจนได้รับคำชมจากครู ในฐานะที่นักเรียนเป็นคนหนึ่งในห้อง นักเรียนจะอย่างไร
- ไม่สนใจเพื่อนคนนั้นจะทำอะไรก็ตาม
 - พูดกับเพื่อนคนอื่นในห้องว่าเพื่อนต้องการเรียกร้องความสนใจ
 - ยินดีและให้กำลังใจเพื่อนที่เพื่อนทำได้แล้ว
 - ยินดีกับเพื่อนในตอนนั้นแต่ถ้าให้ทำงานร่วมกับเพื่อนคนนี้ก็ไม่น่ารับ
7. สมาชิกในชั้นเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร จึงจะเกิดความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน
- แบ่งพรรคแบ่งพวก เมื่อไม่พอใจก็ทะเลาะกัน
 - แบ่งกลุ่มคนเรียนเก่งและเรียนอ่อน คอยช่วยเหลือเฉพาะคนที่อยากช่วย
 - ให้หัวหน้าห้องเป็นคนจัดการทุกเรื่องในการทำกิจกรรมต่างๆ คนอื่นคอยทำตาม
 - สมาชิกทุกคนช่วยเหลือซึ่งกันและร่วมมือกันในการทำกิจกรรมต่างๆ
8. หากนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนแต่เพื่อนไม่ชอบเพื่อน นักเรียนควรทำอย่างไร
- ไม่ช่วยเพื่อนทำงานปล่อยให้คนอื่นทำ
 - ช่วยเพื่อนทำงานอย่างเต็มที่เพราะต้องรับผิดชอบร่วมกัน
 - ช่วยเพื่อนทำงานแต่พอไม่พอใจก็หาเรื่องทะเลาะกับเพื่อน
 - ไม่พูดอะไรกับเพื่อนๆ ให้ทำอะไรก็ตาม
9. เมื่อมีเพื่อนในชั้นเรียนไม่ถูกกันแต่ต้องทำงานรวมกลุ่มร่วมกันจึงเกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น หากนักเรียน เป็นสมาชิกคนหนึ่งในชั้นเรียน นักเรียนจะอย่างไร
- พูดจาสนับสนุนให้เพื่อนทะเลาะกัน
 - นำเรื่องที่เพื่อนไม่พอใจไปฟ้องคุณครู
 - อยู่เฉย ๆ ไม่สนใจและไม่ช่วย
 - พูดให้เพื่อนเข้าใจกันเพราะอยู่ห้องเดียวกันควรรักและสามัคคีกัน
10. ครูประจำชั้นให้นักเรียนทำงานกลุ่มร่วมกันปรากฏว่ามีบางกลุ่มไม่สามัคคีกันทำงานล้มเหลว ครูจึงสอนว่าการทำงานกลุ่มเราจะต้องช่วยเหลือกัน รักใคร่ปรองดองและสามัคคีกัน จึงจะทำให้ทำงานสำเร็จ หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มนั้น นักเรียนจะอย่างไร
- รับฟังคำสอนของครูแล้วร่วมมือกับเพื่อนทำงานให้สำเร็จ
 - รับฟังคำสอนของครูแต่ไม่นำมาปฏิบัติ
 - อยู่เฉยๆ ไม่สนใจ ใครจะทำอะไรก็ตาม
 - ไม่ฟังคำสอนของครูจะขอเปลี่ยนกลุ่มใหม่

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องมีความรักใคร่ปรองดองในชั้นเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยการมีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ทำให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลายสนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 2	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการมีความสามัคคีโดยร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการมีความสามัคคีในชั้นเรียนโดยรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
แนวคิด	ในชั้นเรียนหากสมาชิกทุกคนในชั้นเรียนมีความรักใคร่ปรองดอง เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องทำร่วมกันแล้วมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ย่อมทำให้ห้องเรียนนั้นน่าอยู่และมีความสุขและเป็นการส่งเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนด้วย
กิจกรรมที่ใช้	พลังสามัคคี
เทคนิคที่ใช้	กรณีตัวอย่าง
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่องพลังสามัคคี 2. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนในการทำกิจกรรม

1. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา

1.1 ครูใช้กิจกรรมจับตัวกระตุ้นให้นักเรียนเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมและเป็นการฝึกสมาธิในการฟัง โดยครูจะมีคำสั่งต่างๆตามเนื้อเพลงดังนี้

จับหัว จับหู จับไหล่ จับไหล่ จับหู จับหัว
จับเอวแล้วก็ส่ายตัว เอามือจับหัว จับหู จับไหล่
ยกไหล่ ยกไหล่ ยกไหล่

ให้นักเรียนเอามือทั้งสองข้างจับตามอวัยวะต่างๆ ตามเนื้อเพลง หากนักเรียนคนใดทำผิดให้นักเรียนคนนั้นออกมาเป็นคนร้องนำ เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมด้วย

1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน โดยใช้คำถามนำว่าเมื่อครูถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนและต้องการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร

2.2 จากนั้นครูชี้แนวทางให้เห็นถึงความสำคัญของความสามัคคีในชั้นเรียนและสามารถพัฒนาได้ เพื่อให้สมาชิกในชั้นเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยครูนำเทคนิคกรณีตัวอย่างและการอภิปรายเรื่อง “พลังสามัคคี” มาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

2.3 ครูให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่มกลุ่มละ 6 คน แล้วแจกใบงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ในกรณีตัวอย่างทั้ง 2 กรณีให้นักเรียนร่วมกันอ่าน แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างโดยมีคำถามท้ายใบงาน

2.4 จากนั้นครูชี้แนวทางให้เห็นถึงความสำคัญของความสามัคคีในชั้นเรียนและสามารถพัฒนาได้ เพื่อให้สมาชิกในชั้นเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “พลังสามัคคี” ข้อคิดที่ได้จากกรณีตัวอย่างนี้ พร้อมทั้งยกตัวอย่างกับการนำไปใช้ในการสร้างความสามัคคีในชั้นเรียน แล้วสรุปผลดีผลเสียในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

ใบงานกรณีตัวอย่างเรื่อง พลังสามัคคี

กรณีตัวอย่างที่ 1

ชาติรีเป็นเด็กนักเรียนที่มีนิสัยเก็บตัว ไม่ค่อยคุยและสนใจเพื่อน ๆ ในชั้นแต่จะมีโลกส่วนตัวของตัวเอง ชอบนั่งอ่านหนังสือการ์ตูนหัวเราะอยู่คนเดียว คุณครูพยายามสังเกตพฤติกรรมของชาติรีเพื่อหาทางช่วยเหลือ แต่ครูถามอะไรชาติรีก็ไม่ยอมพูดด้วย ในขณะที่ครูสอนชาติรีนั่งเฉยๆ ไม่จดหรือไม่ฟัง บางครั้งก็นอนหลับในห้องเรียน โดยไม่สนใจว่าครูกำลังสอนอยู่ เมื่อมีการขอความคิดเห็นก็ไม่ยอมแสดงความคิดเห็นใด ๆ มีบางครั้งที่เขาแสดงความคิดเห็นแต่เพื่อนๆ ในชั้นเรียนไม่เห็นด้วยและมองเขา ทำให้เขาไม่กล้าที่จะตอบเลย เมื่อคุณครูให้แบ่งกลุ่มทำงานร่วมกันเพื่อนๆ จึงไม่มีใครยอมให้ชาติรีเข้ากลุ่มด้วย

กรณีตัวอย่างที่ 2

ปองพลเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นนักเรียนที่เรียนดีมีความพยายามและความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานกลุ่มและร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่มีการประชุม เวลาเรียนก็ตั้งใจเรียนไม่ชวนเพื่อนๆ คุยขณะที่ครูสอน เป็นคนที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คอยช่วยเหลือเพื่อนๆ เสมอถ้ามีโอกาส เมื่อทำงานกลุ่มเขาก็จะทำงานอย่างเต็มที่ส่งผลให้งานออกมาดี เมื่อเพื่อนในกลุ่มไม่เข้าใจกันปองพลก็จะคอยพูดกับเพื่อนให้เข้าใจกัน ทำให้สามารถทำงานกลุ่มกับเพื่อนๆ ได้อย่างมีความสุข เมื่อคุณครูให้แบ่งกลุ่มทำงานร่วมกันเพื่อนๆ ก็มีแต่คนอยากจะให้ปองพลเข้ากลุ่มด้วย

คำถามอภิปราย

1. นักเรียนคิดว่านักเรียนทั้ง 2 คนนี้แตกต่างกันอย่างไร
2. ถ้านักเรียนเลือกได้อยากเป็นเพื่อนกับใคร เพราะเหตุใด
3. นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมของชาติรีจะส่งผลต่ออำนาจอย่างไร
4. นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมของปองพลจะส่งผลต่ออำนาจอย่างไร
5. นักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้งานที่ทำร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่องร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. เมื่อครูถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. นั่งฟังเฉยๆ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไรเลย
 - ข. ไม่ฟังครูและชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่น
 - ค. ร่วมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ตามที่ตัวเองคิด
 - ง. ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ เพราะกลัวตอบผิด
2. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนแล้วตอบถูก นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. ภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมร่วมกับทุกคน
 - ข. ดีใจและภูมิใจที่ตนเองตอบได้เพื่อนตอบไม่ได้
 - ค. รู้สึกเฉยๆ เพราะตนเองรู้อยู่แล้วจะตอบหรือไม่ตอบก็ได้
 - ง. รู้สึกดีใจและอยากให้ครูและเพื่อนๆ ชมว่าเก่ง
3. เมื่อนักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียนแล้วตอบผิด นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. กลัวและไม่กล้าตอบคำถามครั้งต่อไปอีก
 - ข. ภูมิใจที่ตนเองกล้าตอบคนอื่นไม่กล้า
 - ค. รู้สึกเฉยๆ เพราะตนเองไม่กลัวใครอยู่แล้ว
 - ง. รู้สึกภูมิใจที่ตนเองได้มีส่วนร่วมแม้จะตอบผิดก็ตาม
4. ชั่วโมงเรียนครูให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอยู่ในห้องนั้นจะอย่างไร
 - ก. นั่งฟังเพื่อน ๆ พูดอย่างเดียว
 - ข. ไม่ตั้งใจฟัง เอาหนังสือการ์ตูนขึ้นมาอ่าน
 - ค. บังคับให้เพื่อนที่อยู่ข้าง ๆ พูด
 - ง. ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน ๆ
5. เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามของคุณครูในห้องเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไร
 - ก. เฉยๆ เพราะตนเองก็ตอบได้แต่ไม่ตอบ
 - ข. ชื่นชมเพื่อนคนนั้นที่กล้าแสดงออกแม้จะตอบถูกหรือผิดก็ตาม
 - ค. รู้สึกไม่ชอบเพราะคิดว่าเพื่อนอวดเก่ง
 - ง. ไม่สนใจเพราะไม่ตั้งใจเรียนอยู่แล้ว

6. นักเรียนคิดว่าการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ในชั้นเรียน ผลงานจะมีคุณภาพและประสบผลสำเร็จ เพื่อนๆ ในกลุ่มต้องปฏิบัติตนอย่างไร
- ช่วยกันทำงานตามที่หัวหน้ากลุ่มคิดวางแผนคนเดียว
 - สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลาย
 - แบ่งหน้าที่แล้วทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้นไม่ต้องสนใจคนอื่น
 - ปล่อยให้หัวหน้ากลุ่มทำคนเดียว
7. ในช่วงเรียนขณะที่ครูให้นักเรียนร่วมกันคิดหาคำตอบจากโจทย์บนกระดานดำ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามข้อที่ตัวเองทำได้
 - นั่งอยู่เฉย ๆ ไม่สนใจครูและเพื่อน ๆ
 - ชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่นไม่ต้องสนใจครู
 - ส่งเสียงตอบคำถามแบบมั่ว ๆ ไม่สนใจว่าถูกหรือผิด
8. นักเรียนคิดว่าหากชั้นเรียนของนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกันแล้วสมาชิกในกลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลายและร่วมมือกันทำงานจนสำเร็จ ชั้นเรียนนั้นจะเป็นอย่างไร
- งานทุกอย่างก็จะสำเร็จทุกครั้งและมีประสิทธิภาพ
 - อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขไม่ว่าจะทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ
 - ทำให้ห้องเรียนน่าอยู่สร้างความภูมิใจให้กับสมาชิกทุกคนในชั้นเรียน
 - ถูกทุกข้อ
9. เมื่อมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนแล้วครูให้นักเรียนยกมือเพื่อหามติกลุ่มว่าจะให้เลือกวิธีไหน นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมของห้องเรียน เพราะไม่ชอบข้อเสนอดูเลย
 - เสนอความคิดเห็นต่อเพื่อนๆ แต่เพื่อนๆ ไม่เห็นด้วยจึงเดินออกไปนอกห้อง
 - ยอมรับมติของกลุ่มของเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
 - ยอมรับมติของกลุ่มแต่ไม่เต็มใจทำงานร่วมกับเพื่อนๆ
10. เมื่อนักเรียนได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนออกไปแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่ยอมออกไป เพราะไม่กล้า
 - ไม่ยอมออกไป และยังไม่ช่วยเพื่อนทำอะไรเลย
 - ยินยอมออกไป และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างสุดความสามารถ
 - ยอมออกไป แต่จะไม่ช่วยงานอย่างอื่นเลย

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสนทนากิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคี โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 3	ความสามัคคีในชั้นเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันทำงานที่เป็นงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอย่างพร้อมเพรียงกัน
แนวคิด	การร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียนนั้น หากทุกคนมีความรับผิดชอบ โดยร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและมีความรักใคร่ปรองดองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้น งานนั้นต้องประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี
กิจกรรมที่ใช้	สายใยรวมใจ
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. ฟิวเจอร์บอร์ด 2. กระดาษสีต่างๆ 3. กาว ปากกาหรือดินสอ 4. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

1.1 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง “วันนี้ยินดี” มีเนื้อร้องดังนี้ วันนี้ยินดีที่เราได้มาพบกัน วันนี้ยินดีที่เราได้มาพบกัน ยินดี ยินดี ยินดี มาเถิดมา เรามาร่วมสนุก ปลดปล่อยความทุกข์ให้มันสิ้นไป มาเถิดมา เรามาร่วมจิต ช่วยกันคิดทำให้ชาติเราเจริญ โดยครูมีแผ่นป้ายเนื้อร้องสอนร้องทีละท่อน จนกระทั่งนักเรียนร้องได้จึงร้องพร้อมกัน

1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่ผ่านมามาก่อนว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง และให้นักเรียนบอกความหมายของความสามัคคีในชั้นเรียนตามความเข้าใจของนักเรียนเอง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา

2.1 ครูนำเทคนิคเกมสายใยรวมใจเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียน โดยการทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

2.1.2 ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าครูจะแจกอุปกรณ์ให้แต่ละกลุ่มเพื่อให้ช่วยกันสร้างรูปหัวใจดวงใหญ่หนึ่งดวง และมีหัวใจดวงเล็กอยู่ข้างในด้วย ให้ร่วมกันคิดว่าภายในหัวใจดวงนั้นจะต้องประกอบด้วยอะไรบ้างจึงส่งผลให้หัวใจดวงนั้นสวยงามซึ่งแสดงถึงการเป็นคนดี และเป็น การรวมใจกันเพื่อแสดงถึงหัวใจที่มีความสุข

2.2 ครูให้แต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเองในการทำงาน ร่วมกันของกลุ่มตนเองว่าทำอย่างไร จึงได้ผลงานออกมาเช่นนี้

3. ขั้นสรุปผลและประยุกต์ใช้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนี้ว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ งานที่ทำร่วมกันหลายๆ คนออกมาดีและทำให้สมาชิกทุกคนรู้สึกดีต่อกัน พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือ ด้วยความเต็มใจ และพูดถึงพฤติกรรมที่ปฏิบัติแล้วทำให้เกิดความสามัคคีภายในชั้นเรียนได้

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมิน ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านร่วมทำกิจกรรม ต่างๆ ของห้องเรียน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่นักเรียนคิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ในการทำงานกลุ่มภายในห้องเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะทำให้งานสำเร็จ
 - ก. ช่วยเพื่อนทำงานตามที่หัวหน้ากลุ่มบอก
 - ข. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด เพื่อให้ได้แนวทางที่หลากหลาย
 - ค. แบ่งหน้าที่แล้วทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้นไม่ต้องสนใจคนอื่น
 - ง. ปลอมยให้หัวหน้ากลุ่มทำคนเดียว
2. นักเรียนคิดว่าการทำงานคนเดียวกับการทำงานเป็นกลุ่มมีผลต่อผลงานที่ออกมาอย่างไร
 - ก. การทำที่ช่วยกันหลายคนทำให้ไม่เห็น้อย
 - ข. การทำงานเป็นกลุ่มทำให้มีความคิดที่หลากหลายยอมทำให้งานรวนวาย
 - ค. การทำงานกลุ่มหากมีการร่วมกันคิด ร่วมกันทำยอมทำให้งานประสบผลสำเร็จด้วยดี
 - ง. การทำงานที่ยากต้องทำหลายคนดีกว่าคนเดียว
3. พฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดผลดีต่อการทำงานกลุ่มในชั้นเรียน หากต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน
 - ก. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด
 - ข. ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
 - ค. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับความคิดของเสียงส่วนใหญ่
 - ง. ถูกทุกข้อ
4. พฤติกรรมใดจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการทำงานกลุ่มในชั้นเรียน หากต้องร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน ทำให้งานที่ทำไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร
 - ก. ช่วยสมาชิกในกลุ่มเสนอความคิดเห็นตามที่ตนเองคิด
 - ข. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับความคิดของเสียงส่วนใหญ่
 - ค. ร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
 - ง. ไม่สนใจใครรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองเสร็จก็หยุด
5. ในการทำงานกลุ่มร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียนซึ่งมีหลายคนยอมทำให้มีความคิดที่หลากหลายและทำอย่างไรให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมเพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จได้
 - ก. ร่วมกันวางแผนการทำงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
 - ข. ให้เพื่อนช่วยทำงานตามที่ตนเองใคร่อยากทำอะไรก็ได้
 - ค. เพื่อให้งานเสร็จเร็วจะต้องทำตามคำสั่งของหัวหน้ากลุ่ม
 - ง. แยกกันทำเป็นกลุ่มย่อยเสร็จแล้วจึงนำมาเลือกว่างานไหนดีที่สุด

6. ในการคัดเลือกหัวหน้าห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อน ๆ ในห้องเสนอชื่อของนักเรียนให้เป็นหัวหน้าห้อง นักเรียนจะอย่างไร
- ปฏิเสธไม่ยอมรับการเสนอชื่อของเพื่อน
 - ปฏิเสธแล้วเสนอชื่อเพื่อนคนอื่นแทน
 - ยอมรับข้อเสนอของเพื่อน ๆ จะได้เป็นหรือไม่ได้เป็นก็ไม่เป็นไร
 - ยอมรับข้อเสนอของเพื่อน ๆ แต่บอกเพื่อน ๆ ว่าจะไม่ตั้งใจทำหน้าที่หากได้รับเลือก
7. ขณะที่ครูมอบหมายให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายกลุ่มในชั่วโมงเรียน นักเรียนจะอย่างไร
- ร่วมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ
 - นั่งอยู่ ๆ ไม่พูดอะไร ฟังอย่างเดียว
 - คอยแย้งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ
 - ไม่สนใจข้อเสนอของคนอื่นจะเอาข้อเสนอของตนเองเท่านั้น
8. เนื่องจากหัวหน้าห้องคิดว่าจะช่วยกันจัดห้องเรียนใหม่จึงได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ทุกคนในชั้นเรียน ช่วงพักกลางวัน นักเรียนจะอย่างไร
- ไม่ช่วยเพื่อน เพราะจะไปเล่นกับเพื่อน
 - ช่วยเพื่อนทำงานแต่ให้เพื่อนทำไปก่อนใกล้เสร็จแล้วจึงเข้าไปช่วย
 - ยินดีช่วยเพื่อนด้วยความเต็มใจทุกอย่าง
 - ไม่ช่วยเพื่อนทำแต่จะคอยตรวจงานเมื่อทำเสร็จแล้ว
9. เมื่อมีการร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนแล้วครูให้นักเรียนยกมือเพื่อหามติกลุ่มว่าจะ ให้เลือกวิธีไหน นักเรียนจะอย่างไร
- ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมของห้องเรียน เพราะไม่ชอบข้อเสนอใดเลย
 - เสนอความคิดเห็นต่อเพื่อน ๆ แต่เพื่อน ๆ ไม่เห็นด้วยจึงเดินออกไปนอกห้องเลย
 - ยอมรับมติของกลุ่มของเสียงส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
 - ยอมรับมติของกลุ่มแต่ไม่เต็มใจทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ
10. นักเรียนคิดว่าจะแสดงออกอย่างไรที่แสดงถึงการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน
- เมื่อมีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก็ต้องช่วยเหลือกันเฉพาะในกลุ่มของตนเท่านั้น
 - ร่วมมือกับเพื่อน ๆ ในห้องด้วยความเต็มใจทุกครั้งที่มีการทำงานร่วมกัน
 - ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนเท่าที่ครูจัดให้เพื่อให้งานเสร็จ ๆ เท่านั้น
 - ไม่สนใจว่าใครจะพูดหรือทำอะไร เมื่อมีกิจกรรมในห้องก็จะหาทางหลบหนี

เฉลย 1. ข 2. ค 3. ง 4. ง 5. ก 6. ค 7. ค 8. ค 9. ค 10. ข

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสังชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 4	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน
แนวคิด	การทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียนจะสำเร็จได้ หากสมาชิกทุกคนในห้องเรียน เข้าใจบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ยอมรับความคิดเห็นตามมติของห้อง ให้ความร่วมมือทั้งกายและใจ ยอมทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าการทำงานคนเดียว
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีกันโดยร่วมกันทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับนักเรียนชั้นอื่นในโรงเรียน
กิจกรรมที่ใช้	รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	เอกสารเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่องรวมพลังเป็นหนึ่งเดียว
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข่าวที่สนใจในวันนี้ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองหรือเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการต่างๆ หรืออาจเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจและแสดงถึงความสามัคคีกันภายในกลุ่ม เพื่อชี้ให้นักเรียนเห็นถึงผลของการมีความสามัคคี 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน 2. ขั้นดำเนินการพัฒนา 2.1 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียน โดยการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน โดยโยงเข้าสู่คำถามว่าเมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนอื่นเพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียนนักเรียนควรจะทำอย่างไร 2.2 ครูนำเทคนิคกรณีตัวอย่างเพื่อพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียน โดยการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน มีขั้นตอนดังนี้ 2.2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน แล้วแจกใบงานกรณีตัวอย่างและคำถามอภิปรายกลุ่มให้นักเรียนอ่านภายในกลุ่มย่อยของตนจนเข้าใจ

2.2.2 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกลุ่มกรณีตัวอย่างที่ให้นักเรียนอ่านจากคำถามอภิปรายในใบงาน เพื่อให้นักเรียนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและให้มีส่วนร่วมมากที่สุด

2.2.3 ครูจึงให้นักเรียนยกตัวอย่างเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยเหมือนในกรณีตัวอย่าง แล้วให้ออกมาแสดงตัวหน้าห้องเรียนเพื่อแสดงความชื่นชม ครูให้การเสริมแรงโดยใช้การให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชย

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญจากการใช้ตัวแบบเรื่อง “รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว” และข้อคิดที่ได้จากตัวแบบโดยชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมใดควรจะนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสามัคคีในโรงเรียนและเป็นพฤติกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในชั้นเรียนด้านสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน

กรณีตัวอย่างเรื่อง “รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว”

เด็กชายอภิชาติ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนที่เรียนดีและมีความสามารถทางด้านศิลปะ เขา มีความขยันหมั่นเพียรและมีความพยายามมาก ทุกครั้งที่ทำงานไม่ว่างานกลุ่มหรืองานเดี่ยวเขาก็จะทำสุดความสามารถ เขาจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าเป็นตัวแทนของห้องไปร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนเสมอ และวันนี้ครูใหญ่ได้ประกาศขอให้ทุกห้องเรียนเตรียมตัวเข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว โดยจะมีการประกวดห้องเรียนสีเขียวดีเด่น ซึ่งจะมีคณะกรรมการมาตรวจทุกสัปดาห์ ประกาศผลเดือนละ 1 ครั้ง ห้องใดที่ชนะเลิศจะได้รับโล่และใบเกียรติบัตร

เด็กชายอภิชาติจึงได้เรียกประชุมเพื่อนๆ ในห้องเรียนเพื่อขอความร่วมมือแบ่งหน้าที่และหาวิธีการที่จะทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จ โดยเพื่อนๆ ในห้องเรียนทุกคนก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการปฏิบัติงานจนได้ข้อสรุปว่า อภิชาติก็จะแบ่งหน้าที่ให้เพื่อนๆ ในชั้นตามความถนัดโดยจะเน้นเรื่องการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมที่มีในห้องมาทำให้ห้องน่าอยู่ เช่น มีการปลูกไม้ประดับเล็กในชั้นเรียน มีการตกแต่งห้องด้วยรูปภาพที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ตกแต่งมุมห้องต่างให้มีสีเขียวและฟ้าเพื่อให้ห้องน่าอยู่ และทำเวรทุกวันหลังเลิกเรียน ทุกคนจะมีเวรประจำวันและมีหน้าที่ต่างๆ ตามความสมัครใจ โดยหัวหน้าเวรแต่ละวันจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานแก่หัวหน้าห้องทุกวัน และถ้าเวรประจำวันปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง หัวหน้าห้องก็จะหาทางแก้ปัญหาโดยให้สมาชิกในเวรวันนั้นร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา ส่วนเรื่องการรักษาให้รักธรรมชาติทั้งในโรงเรียนและบ้านต่างๆ ก็ให้เพื่อนๆ ร่วมกันเสนอแนวทางในการปฏิบัติและในเรื่องการจัดป้ายนิเทศก็ให้คนที่ถนัดทางด้านศิลปะและมีความคิดสร้างสรรค์ช่วยกันทำ ซึ่งระยะเวลาผ่านไป 3 สัปดาห์ ปรากฏว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ได้รับเลือกให้เป็นห้องเรียนสีเขียวดีเด่น นำความปลื้มใจให้แก่ทุกคนในชั้นเรียนอย่างมาก ครูประจำชั้นจึงกล่าวแสดงความยินดีและชื่นชมว่า เพราะความร่วมมือจากทุกๆ คนที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด จึงทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จได้ ครูจึงขอให้ทุกคนปรบมือให้กับตนเอง ทุกคนต่างภูมิใจกับความสำเร็จครั้งนี้

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง สับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุด เพียงคำตอบเดียว

1. เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียนอื่นๆ เพื่อทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร
 - ก. ไม่กล้าทำงานอย่างเต็มที่เพราะไม่รู้จักเพื่อนชั้นอื่น
 - ข. ร่วมทำกิจกรรมกับนักเรียนชั้นอื่นๆ ด้วยความเต็มใจและทำงานอย่างเต็มที่
 - ค. ทำงานเพียงเล็กน้อยเพราะมีคนทำหลายคน
 - ง. ไม่สนใจเพื่อนชั้นอื่นทำเฉพาะงานที่ชั้นตนเองต้องทำ
2. เมื่อนักเรียนต้องมีหน้าที่เป็นผู้นำในกลุ่มแล้วต้องทำงานร่วมกับชั้นเรียนอื่น นักเรียนรู้สึกอย่างไรและควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ดีใจแล้วใช้คำสั่งให้เพื่อนคนอื่นทำตนเองไม่ต้องทำ
 - ข. ภูมิใจคิดว่าตนเองเก่งกว่าคนอื่นแล้วต้องทำงานให้ออกมาดีที่สุด
 - ค. พยายามพูดให้เพื่อนทุกคนยินดีให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ
 - ง. ไม่กล้าให้งานกับนักเรียนชั้นอื่นมอบหมายหน้าที่ให้เฉพาะกลุ่มเพื่อนของตนเอง
3. เมื่อนักเรียนต้องมีหน้าที่เป็นผู้ตามในกลุ่มแล้วต้องทำงานร่วมกับชั้นเรียนอื่น นักเรียนรู้สึกอย่างไรและควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. คอยฟังคำสั่งจากหัวหน้าอย่างเดียว
 - ข. ปฏิบัติงานต่างๆ เพียงเล็กน้อยเหนื่อยก็หยุด
 - ค. ทำเฉพาะงานที่ตนเองอยากทำเท่านั้น
 - ง. ร่วมคิดร่วมทำงานต่างๆ กับเพื่อนด้วยความเต็มใจ
4. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร
 - ก. ความรักสามัคคีกันภายในกลุ่มเพื่อร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่
 - ข. ต้องคิดว่าทุกคนต้องทำงานให้ออกมาดีที่สุดเท่านั้น
 - ค. ให้คนที่เก่งเป็นคนคิดวางแผนส่วนคนที่ไม่เก่งต้องลงมือทำ
 - ง. ทำงานต่างๆ ให้เสร็จเร็วที่สุด
5. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น สมาชิกในกลุ่มควรมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง
 - ก. ควรมีความมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
 - ข. ควรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย
 - ค. ควรมีความรักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
 - ง. ถูกทุกข้อ

6. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนอื่น แล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็นนักเรียนควรทำอย่างไร
- รวมแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ตามที่ตนเองคิด
 - นั่งอยู่ๆ ไม่พูดอะไร ฟังอย่างเดียว
 - คอยแย้งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ
 - ไม่สนใจข้อเสนอของคนอื่นจะเอาข้อเสนอของตนเองเท่านั้น
7. ครูใหญ่ได้ประกาศขอให้ทุกห้องเรียนเตรียมตัวเข้าร่วมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาดในชั้นเรียน โดยจะมีการประกวดห้องเรียนดีเด่น อภิชาติในฐานะหัวหน้าห้องจึงได้เรียกประชุมเพื่อนๆ ในห้องเรียนเพื่อขอความร่วมมือแบ่งหน้าที่และหาวิธีการที่จะทำให้งานนี้ประสบผลสำเร็จ นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในชั้นควรทำอย่างไร
- ให้เพื่อนๆ คนอื่นคิดวางแผนแล้วเราค่อยช่วยทำงานอย่างเดียว
 - ไม่สนใจเพราะไม่อยากได้รางวัล
 - ช่วยเพื่อนคิดวางแผนและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่
 - ทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้เสร็จก็พอ
8. เมื่อมีการเรียกประชุมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมดเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการรณรงค์รักษาความสะอาดภายในโรงเรียน นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนทำอย่างไร
- ไม่สนใจเพื่อนๆ เมื่อมีการประชุมก็ไม่เข้าร่วม
 - เข้าร่วมประชุมกับเพื่อนแต่ไม่สนใจฟังครูพูดและชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่น
 - เข้าร่วมประชุมและให้ความร่วมมือเท่าที่ความสามารถของตนเองจะทำได้
 - เข้าร่วมประชุมกับเพื่อนๆ แต่นั่งอ่านหนังสือการ์ตูน
9. เนื่องจากทางโรงเรียนจะมีการจัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์และในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีการนำเสนอผลงานทางวิทยาศาสตร์ด้วย คุณครูประจำชั้นทุกห้องจึงเรียกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ร่วมประชุมปรึกษาหารือว่าจะทำอย่างไร หากนักเรียนอยู่ในชั้นนั้น นักเรียนจะทำอย่างไร
- นั่งฟังเฉย ๆ ไม่แสดงความคิดเห็นอะไรเลย
 - นั่งฟังและชวนเพื่อนคุยเรื่องอื่น
 - ร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ตามที่ตัวเองคิด
 - ไม่ออกความคิดเห็นเพราะวันนั้นจะไม่มาร่วม

10. การเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในปีนี้ คุณครูจะให้นักเรียนแต่ละห้องได้ฝึกใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสถานการณ์ต่างๆ จึงได้มีการจัดหมู่ออกเป็นหลายหมู่ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้อง มีนักเรียนทุกชั้นในหนึ่งหมู่ โดยจะให้พี่ดูแลน้อง หากนักเรียนต้องไปรวมกลุ่มกับชั้นอื่น จะทำอะไร

- ก. ร่วมกิจกรรมต่างๆ กับพี่ๆ เพื่อนๆ ด้วยความตั้งใจ
- ข. อยู่เฉย ๆ ไม่พูดอะไร เชื่อฟังผู้กำกับเท่านั้น
- ค. คอยแย่งข้อเสนอและข้อคิดเห็นของเพื่อนคนอื่น ๆ
- ง. ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ทุกอย่างหากเหนื่อยก็พัก

เฉลย 1. ข 2. ข 3. ง 4. ก 5. ง 6. ก 7. ค 8. ค 9. ค 10. ก

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 5	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
แนวคิด	หากโรงเรียนที่มีสมาชิกในโรงเรียนเป็นเด็กดี ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้ด้วยความเต็มใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการวางแผนในการทำงาน โดยการระดมสมองช่วยกันคิดแก้ปัญหา ร่วมกันคิดและทำ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและเข้าใจในจุดมุ่งหมายที่จะได้รับแล้วหลังร่วมกิจกรรม ย่อมทำให้กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นประสบ ความสำเร็จ
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันทำงานที่เป็นงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนได้จนสำเร็จ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามัคคีโดยช่วยเพื่อนทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ด้วยความเต็มใจ
กิจกรรมที่ใช้	รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย
เทคนิคที่นำมาใช้	เล่านิทาน
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. บทนิทานเรื่อง รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย 2. สื่อรูปนกพิราบ นายพราน ตาข่าย 3. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการเปิดคาราโอเกะเพลงเกี่ยวกับความสามัคคีให้นักเรียนฟังให้นักเรียนฟัง 1 รอบก่อน จากนั้นให้นักเรียนร้องคลอตามไปที่ละท่อน จนกระทั่งนักเรียนส่วนใหญ่ร้องได้แล้ว ก็ให้นักเรียนร้องพร้อมกันดังๆ 1 รอบ 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน 2. ขั้นดำเนินการพัฒนา 2.1 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนโดยใช้คำถามนำ ดังนี้

1. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสำเร็จคืออะไร และสมาชิกในควรปฏิบัติต่อกันอย่างไรบ้าง

2. หากโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม แล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนจะอย่างไร โดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นแต่ครูจะยังไม่สรุปว่าที่นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นนั้นถูกต้องหรือไม่ จะสรุปผลหลังจากที่ฟังนิทานจบแล้ว

2.2. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นครึ่งวงกลมแล้วครูนั่งอยู่ตรงกลาง จากนั้นครูนำเทคนิคการเล่านิทานมาใช้ในการพัฒนาความสามัคคีโดยการเล่านิทานเรื่องรวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตายให้นักเรียนฟัง ในขณะที่เล่าก็จะใช้สื่อประกอบด้วย เมื่อเล่านิทานจบแล้วจึงให้นักเรียนช่วยกันเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของสัตว์ต่างๆ ที่อยู่ในเรื่อง โดยมีคำถามนำดังนี้

1. นักเรียนได้รับข้อคิดอะไรบ้างจากนิทานเรื่องนี้
2. การแตกความสามัคคีมีผลเสียอย่างไร
3. นกกระจาบ ตาข่าย นายพรานเปรียบได้กับอะไร
4. คุณธรรมที่ได้รับจากกิจกรรมนี้มีอะไรบ้าง
5. หากนักเรียนเป็นนกกระจาบในเรื่อง จะอย่างไร

2.3 ครูสรุปสาระสำคัญที่ได้จากนิทานให้นักเรียนเห็นว่าความสามัคคีกันเป็นสิ่งที่ดี โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปให้ได้จากการรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเท่าที่จะทำได้ ย่อมประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากนิทานเรื่อง “รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย” พร้อมทั้งยกตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคีในโรงเรียนที่นักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

นิทานเรื่อง “แยกกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย”

ใกล้ธารน้ำใส	หมู่ไม้สะพรั่ง	เสียงน้ำไหลหลัง	ฟังวังเวงใจ
ดอกไม้อร่าม	แสนงามทั่วไป	ชูช่อสไว	ประดับwana
แม่นกผกผิน	โบกบินถลา	นำหมู่สุกษา	จากถิ่นบินจร
ปีกงามเจ้ากระพือ	บินหวิวในอัมพร	นกน้อยลอยร่อน	เวียนว่อนล่องลม
แม่นกนำฝูง	บินสูงละลิว	ลอยตามลมปลิว	งามตาน่าชม
โลดเล่นสนุก	แสนสุขรื่นรม	อยู่ไพรพนม	ไม่หวั่นอะไร
ยังมีพรานไพร	น้ำใจเหี้ยมหาญ	จ้องจับอยู่นาน	หวังดักนกไป
โปรยเหยื่อเพื่อจะล่อ	นกปรอลงทันใจ	ติดแล้วตาข่าย	พรานเกษมเปรมปรีดี
แต่นกทั้งฝูง	จงใจสมัคร	แม้ต้องกับดัก	ยังสามัคคี
พร้อมใจกันสิ้น	บินขึ้นจากที่	รีบพากันหนี	ขึ้นสู่สุภะ
นายพรานผิดหวัง	ตั้งใจเอาใหม่	โปรยเหยื่อทั่วไป	หวังจะลองอีกครั้ง
ฝูงนกบินกลับ	โฉบจับรักษา	ยินดีปรีดา	จิกเหยื่อเร็วพลัน
ต่างโลภอาหาร	ต่างทะยานยื้อแย่ง	ใครได้ไม่แบ่ง	เกิดขัดใจกัน
ไม่บินมัวเกียจ	เถียงกันสนั่น	พรานดีใจครัน	รวบจับนกไป
เรื่องอวสาน	นิทานจบสิ้น	นกในไพรวัน	เคยอยู่สนุกสบาย
ยามมีสามัคคี	หนีรอดอันตราย	ภายหลังต้องตาย	เพราะแตกแยกกัน

.....

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. นักเรียนคิดว่าสิ่งที่จะทำให้นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อนๆ ได้อย่างมีความสุขและร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้สำเร็จผ่านไปได้ด้วยดีคือสิ่งใด
 - ก. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเมื่อมีกิจกรรมน่าสนใจ
 - ข. ความรับผิดชอบในหน้าที่โดยทำหน้าที่ของตนเองเท่านั้น
 - ค. ร่วมแรงร่วมใจทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนด้วยความจริงใจ
 - ง. มีเพื่อนเยอะๆ เวลาทำกิจกรรมต่างๆ จะได้ไม่เหนื่อยมาก
2. เมื่อนักเรียนต้องทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียน นักเรียนคิดว่าสมาชิกในโรงเรียนควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร
 - ก. ยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เมื่อทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือ
 - ข. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความเต็มใจ
 - ค. เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. หากโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแล้วมีการขอความร่วมมือหรือให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่สนใจกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดเพราะไม่ได้คะแนน
 - ข. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นด้วยความไม่เต็มใจคิดว่าโดนบังคับ
 - ค. เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ แต่ไม่ขอแสดงความคิดเห็นใดๆ ทั้งสิ้น
 - ง. ยินดีให้ความร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทุกครั้งด้วยความเต็มใจ
4. ข้อคิดที่ได้จากนิทานเรื่องรวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตายคือเรื่องใด
 - ก. สามัคคีคือพลังที่มหัศจรรย์ทำให้สามารถพวกรอดภัยจากอันตรายได้
 - ข. ความเห็นแก่ตัวและคิดร้ายต่อผู้อื่นทำให้ตนเองได้รับอันตราย
 - ค. ความโลภมากทำให้ตนเองต้องเป็นทุกข์
 - ง. ความกลัวทำให้สามารถทำอะไรก็ได้
5. จากนิทานเรื่องรวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย การแตกความสามัคคีมีผลเสียอย่างไร
 - ก. เกิดความวุ่นวายอยู่ร่วมกันไม่ได้
 - ข. ทำให้ได้รับอันตรายโดนนายพรานจับ
 - ค. มีความสุขเป็นการฝึกช่วยเหลือตนเองให้ได้
 - ง. ทำให้รู้ว่าใครจริงใจไม่จริงใจ

6. เพราะอะไรจึงทำให้นายพรานจับนกกระจาบได้และไม่สามารถหนีได้
- ก. เพราะความเห็นแก่ตัวของนกกระจาบ
 - ข. เพราะความประมาทที่ยากกินอาหาร
 - ค. เพราะนกกระจาบแตกสามัคคีกันไม่สามารถบินข้ามตาข่ายได้
 - ง. เพราะนกกระจาบตัวเล็กกว่านายพราน
7. หากนักเรียนเป็นนกกระจาบในเรื่อง จะทำอย่างไร
- ก. รับบินหนีเอาตัวรอดเพียงตัวเดียว
 - ข. ชวนเพื่อนรวมพลังหาทางหนีจากตาข่าย
 - ค. ไม่หาทางหนีเพราะคิดว่าตนเองไม่รอดอยู่แล้ว
 - ง. อ้อนวอนขอชีวิตกับนายพราน
8. นักเรียนคิดว่าคำว่า “รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย” หมายความว่าอย่างไร
- ก. หากทำอะไรแล้วรวมพลังกันทำย่อมทำให้สำเร็จได้ง่าย
 - ข. การมีความรักใคร่ปรองดองกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำอะไรก็สำเร็จ
 - ค. การทำอะไรหลายคนทำให้มีความเข้มแข็งดีกว่าทำเพียงคนเดียว
 - ง. ถูกทุกข้อ
9. นักเรียนคิดว่าหากโรงเรียนของนักเรียนมีกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมทุกอย่างจะสำเร็จไปได้ด้วยดี นักเรียนในโรงเรียนควรปฏิบัติตนต่อกันอย่างไร
- ก. รักใคร่ปรองดองกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - ข. แข่งขันกันว่าห้องใครดีกว่าเก่งกว่า
 - ค. อยู่ใครอยู่มัน ไม่สนใจเพื่อน ๆ ชั้นอื่น
 - ง. แบ่งพรรคแบ่งพวกระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง
10. ถ้าโรงเรียนของนักเรียนจะมีการคัดเลือกประธานนักเรียน หากนักเรียนเป็นคนหนึ่งที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ไปเลือกเพราะไม่ชอบใครเลย
 - ข. ไปเลือกแต่เลือกสองคนเพื่อทำให้เป็นบัตรเสีย
 - ค. ไปเลือกและไปช่วยเพื่อนหาเสียงเพื่อที่จะได้คนดีมีความสามารถ
 - ง. ไม่สนใจอะไรทั้งนั้นใครจะทำอะไรก็ตามนั่งเล่นเกมดีกว่า

เฉลย 1. ค 2. ง 3. ง 4. ค 5. ข 6. ค 7. ข 8. ง 9. ก 10. ค

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
เรื่อง ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
 ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย สนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 6	ความสามัคคีในโรงเรียน
เรื่องที่จะพัฒนา	ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
แนวคิด	การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องมีกฎระเบียบเพื่อเป็นตัวควบคุมไม่ให้สังคมนั้นเกิดความวุ่นวาย ในโรงเรียนก็เป็นสังคมหนึ่งที่มีกฎระเบียบที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนั้นหากต้องการให้โรงเรียนมีความสงบสุข นักเรียนทุกคนจึงควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ย่อมส่งผลให้เกิดความรักและสามัคคีกันและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสามัคคีในโรงเรียนโดยการร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกความสามัคคีโดยร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
กิจกรรมที่ใช้	สามัคคีประเทศไทย
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม
เวลา	45 นาที
สื่อการเรียนรู้	1. กระดาษA4 จำนวน 6 แผ่น 2. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม
ขั้นตอนการจัดกิจกรรม	1. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา 1.1 ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยการเปิดคาราโอเกะเพลง “สามัคคีประเทศไทย” ของวงคาราบาวให้นักเรียนฟัง 1 รอบ แล้วใช้การตบมือเตรียมความพร้อม โดยครูให้นักเรียนตบมือ 1 ครั้ง 2 ครั้ง 3 ครั้ง มากขึ้นเรื่อยๆ ตามความเหมาะสม แล้วชี้ให้นักเรียนเห็นว่าหากเรามีความสามัคคีตบมืออย่างพร้อมเพรียงกันย่อมทำให้เสียงที่ออกมาดังและน่าฟัง 1.2 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมครั้งที่แล้วว่านักเรียนคนใดนำการฝึกที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันบ้าง โดยให้นักเรียนออกมายกตัวอย่างและเล่าประสบการณ์ 2-3 คน 2. ขั้นดำเนินการพัฒนา 2.1. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความสามัคคีในโรงเรียน โดยการร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน โดยใช้คำถามนำ ดังนี้ 1. กฎระเบียบของโรงเรียนเรามีอะไรบ้าง

2. เมื่อนักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติตัวอย่างไร

3. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาหรือไม่ ถ้ามาโรงเรียนสายไม่ทันเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อน นักเรียนรู้สึกอย่างไรและจะปฏิบัติตัวอย่างไร

4. เมื่อนักเรียนจะเข้า-ออกนอกบริเวณโรงเรียน นักเรียนขออนุญาตครูหรือไม่ ถ้าไม่ขออนุญาตนักเรียนจะถูกทำโทษ นักเรียนควรทำอย่างไร และนักเรียนจะทำอีกหรือไม่ ถ้าไม่ทำเพราะอะไร

5. เมื่อนักเรียนต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นนักเรียนคิดว่านักเรียนควรทำตัวอย่างไรถึงจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.2 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน

2.3 ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบกติกาว่า ครูจะแจกกระดาษA4 ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น เพื่อให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเนื้อเพลงจากการฟังเพลงสามัคคีประเทศไทย

2.4 ให้ทุกกลุ่มเขียนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยใช้เวลาประมาณ 5 นาที เริ่มตั้งแต่เพลงเริ่มจนจบเพลง โดยเนื้อเพลงจะต้องถูกต้องและได้จำนวนคำที่มากจึงจะได้คะแนนการทำงานกลุ่ม โดยมีการวางแผนในการทำงานที่ดีและมีการช่วยเหลือกันในการทำงาน กลุ่มใดไม่ปฏิบัติตามกติกาจะถูกหักคะแนน

2.5 ครูให้แต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันของกลุ่มตนเองว่าเป็นอย่างไร และได้ข้อคิดอะไรจากเนื้อเพลงนี้

3. ขั้นสรุปผลและประยุกต์ใช้

ครูให้แต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกันของกลุ่มตนเองว่าทำอย่างไร จึงทำให้กลุ่มตนประสบความสำเร็จและสมาชิกมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ครูสรุปแนวทางในการเล่นว่า สมาชิกในแต่ละกลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวางแผนว่าใครจะทำอะไรตามความถนัดของตนเองและต้องมีสามัคคีกันจึงจะทำให้งานประสบความสำเร็จ

4. ขั้นการประเมินผล

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังทำกิจกรรมพัฒนาจนครบทุกข้อและทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการสรุปผลของนักเรียน
3. ผลจากแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความสามัคคีในโรงเรียนด้านร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่องร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ทางโรงเรียนขอความร่วมมือจากทุกคนให้ช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียนและไม่ทำลาย ชีตเขียนโต๊ะเก้าอี้หรืออุปกรณ์ต่างๆ หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ไม่ให้ความร่วมมือจึงแอบเอาสีไปพ่นตามผนังอาคารเรียน
 - ข. ไม่ทำอะไรแต่ยุ่งให้เพื่อนเป็นคนทำลาย
 - ค. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนโดยช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน
 - ง. อยู่เฉยๆ ไม่สนใจใครเห็นเพื่อนทำก็ไม่เข้าไปห้าม
2. ทางโรงเรียนมีการณรงค์ให้นักเรียนช่วยกันประหยัดพลังงาน หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งโรงเรียน นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. ไม่ให้ความร่วมมือเปิดน้ำทิ้งไว้
 - ข. ให้ความร่วมมือโดยการปิดไฟทุกครั้งถ้าไม่ใช้
 - ค. ไม่ให้ความร่วมมือเปิดพัดลมทิ้งไว้แม้ไม่มีใครอยู่ในห้อง
 - ง. อยู่เฉยๆ เห็นเพื่อนเปิดน้ำทิ้งไว้ก็เดินผ่าน
3. เมื่อนักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตัวอย่างไร
 - ก. ให้ความร่วมมือโดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนกำหนด
 - ข. ให้ความร่วมมือบางเรื่องเรื่องใดไม่เห็นด้วยก็ไม่ปฏิบัติ
 - ค. ไม่สนใจกฎระเบียบอะไรของโรงเรียนอยากทำอะไรก็ทำ
 - ง. พยายามทำผิดกฎระเบียบเพื่อดึงดูดความสนใจจากเพื่อนๆ
4. นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาและเข้าแถวเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน แสดงว่านักเรียนเป็นคนอย่างไร
 - ก. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อจะได้รับคำชมจากครู
 - ข. เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเพื่อความเรียบร้อย
 - ค. มีความกระตือรือร้นเพื่อจะได้เล่นกับเพื่อนๆ
 - ง. มีความเมตตาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

5. เมื่อนักเรียนจะเข้า-ออกนอกบริเวณโรงเรียน นักเรียนต้องขออนุญาตก่อน ถ้าไม่ขออนุญาต นักเรียนจะถูกลงโทษ นักเรียนควรทำอย่างไร
 - ก. หาทางหลบออกไปโดยไม่ให้ครูจับได้
 - ข. ขออนุญาตทุกครั้งเมื่อจะเข้าหรือออกนอกบริเวณโรงเรียน
 - ค. ไม่สนใจหากถูกครูลงโทษก็จะไปฟ้องผู้ปกครอง
 - ง. พยายามยุยงให้เพื่อนไปด้วยเวลาถูกลงโทษจะได้ไม่โดนคนเดียว
6. เมื่อนักเรียนต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนมากมาย หากนักเรียนร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนเป็นอย่างไร
 - ก. เกิดความวุ่นวายเพราะต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบกฎระเบียบอย่างทั่วถึง
 - ข. เกิดความสับสนเพราะบางครั้งอยากปฏิบัติตามกฎระเบียบบางครั้งไม่อยากปฏิบัติ
 - ค. นักเรียนจะไม่มีความเป็นอิสระทางความคิดอยากทำอะไรก็ได้ทำ
 - ง. เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข
7. ครูประจำชั้นจะตรวจความเรียบร้อยของนักเรียนในเรื่องการแต่งกาย นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. แต่งกายตามปกติ เสื้อออกนอกกางเกงผิดระเบียบก็ไม่ปรับปรุงแก้ไข
 - ข. แกล้งทำหลบอยู่ในห้องน้ำเพื่อไม่ให้ครูตรวจ
 - ค. แกล้งแต่งกายเรียบร้อยต่อหน้าครู พอลับหลังก็ทำผิดระเบียบเหมือนเดิม
 - ง. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกโรงเรียน
8. ในช่วงเปิดเทอมใหม่ ครูฝ่ายปกครองประกาศหน้าเสาธงว่าขอความร่วมมือกับนักเรียนทุกคนให้มาโรงเรียนแต่เช้าและร่วมเคารพธงชาติอย่างพร้อมเพรียงกัน หากใครมาสายจะถูกลงโทษ นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในโรงเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. พยายามมาเรียนให้ทันเวลาและเคารพธงชาติร่วมกับเพื่อนๆ อย่างสม่ำเสมอ
 - ข. บางวันก็มาทันบางวันก็ไม่ทันไม่กลัวถูกลงโทษ
 - ค. เข้ามาในบริเวณโรงเรียนแล้วแต่เพื่อนชวนหนีไปหลบที่อื่นไม่มาร่วมเคารพธงชาติกับเพื่อนๆ
 - ง. มาเรียนทันและเข้าแถวเคารพธงชาติแต่ไม่ตั้งใจหยอกล้อกันกับเพื่อนข้างๆ
9. นักเรียนคิดว่าหากโรงเรียนของนักเรียน มีกฎระเบียบแต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนดไว้ สภาพของโรงเรียนจะเป็นอย่างไร
 - ก. ไม่เป็นอะไรเพราะต่างคนต่างอยู่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ
 - ข. วุ่นวายสับสนและไม่มีความเป็นระเบียบใครจะทำอะไรก็ได้
 - ค. ครูฝ่ายปกครองคงดีใจเพราะมีงานทำตลอด
 - ง. โรงเรียนจะน่าอยู่และมีความสุข

10. นักเรียนคิดว่านักเรียนคนใดมีความรักและสามัคคีในโรงเรียนโดยการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้โรงเรียนมีแต่ความสงบและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
- ก. แต่งกายเรียบร้อยและถูกระเบียบเวลาที่อยู่ในโรงเรียนเท่านั้น
 - ข. ไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดสักครั้ง
 - ค. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทุกครั้งด้วยความเต็มใจ
 - ง. มาโรงเรียนแต่ไม่เข้าโรงเรียนแอบไปเที่ยวกับเพื่อนโรงเรียนอื่น

เฉลย 1. ค 2. ข 3. ก 4. ข 5. ข 6. ง 7. ง 8. ก 9. ข 10. ค

แบบประเมินกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เรื่อง ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็น
ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนา

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรม เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคีเรื่องร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
2	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงออกถึงความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
3	กิจกรรมนี้ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคีโดยร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
4	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน					
6	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
7	ข้อความในใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8	แบบฝึกหัดที่ให้นักเรียนทำ ไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลายสนุกสนาน					
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
11	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน					
12	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรมนี้					

ภาคผนวก ง

ภาคผนวก ง

- ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความสามัคคี
- ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ทั้ง 18 ชุด
- ตาราง 16 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องเราคือเพื่อนกัน
- ตาราง 17 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องช่วยกันคิดดีกว่า
- ตาราง 18 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องพายเรือ
- ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องร่วมแรงร่วมใจ
- ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องพอมดแดนมหัทศรัณย์
- ตาราง 21 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องถอดรหัสโรงเรียน
- ตาราง 22 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องเพื่อนรัก
- ตาราง 23 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องร่วมด้วยช่วยกัน
- ตาราง 24 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องฝั่งสร้างรัง
- ตาราง 25 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องร่วมใจสานฝัน

ภาคผนวก ง (ต่อ)

- ตาราง 26 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องสามัคคีจอมปลอม
- ตาราง 27 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องเรารักโรงเรียน
- ตาราง 28 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องรวมกันเป็นหนึ่ง
- ตาราง 29 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องพลังสามัคคี
- ตาราง 30 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องเกมส่ายไยรวมใจ
- ตาราง 31 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องรวมพลังเป็นหนึ่งเดียว
- ตาราง 32 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องรวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย
- ตาราง 33 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องสามัคคีประเทศไทย
- ตาราง 34 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกข้อ และจำแนกรายข้อ

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคี

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$(\sum d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4							
1. มีความรักใคร่ปรองดองกับ เพื่อนในชั้นเรียน (เราคือเพื่อนกัน)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	5.35	1.704	182			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	7.74	1.399	263	81	237	12.026**
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน (ช่วยกันคิดดีกว่า)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	5.82	1.678	198			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	8.18	1.114	278	80	247	10.195**
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้อง เรียน (พายเรือ)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	4.82	1.732	164			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	6.82	1.336	232	68	220	7.309**
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ นักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน (ร่วมแรงร่วมใจ)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	5.32	1.950	181			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	8.21	1.431	279	98	348	11.927**

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$(\sum d)^2$	t
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน (พอมดดินแดนมหัศจรรย์)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	5.41	1.940	184			
					85	289	9.574**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	7.91	1.111	269			
6. ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน (ถอดรหัสโรงเรียน)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	6.15	1.778	209			
					76	216	11.025**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	8.38	1.101	285			
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5							
1. มีความรักใคร่ปรองดองกับ เพื่อนในชั้นเรียน (เพื่อนรัก)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	26	5.04	1.767	126			
					62	192	9.824**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	26	7.52	1.873	188			
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน (ร่วมด้วยช่วยกัน)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	26	4.64	1.604	116			
					57	165	9.435**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	26	6.92	1.441	173			

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$(\sum d)^2$	t
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน (ผู้สร้างรัง)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	26	5.44	1.781	136			
					64	284	5.721**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	26	8.00	1.555	200			
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน (ร่วมใจสานฝัน)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	26	6.04	1.719	151			
					60	170	11.529**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	26	8.44	1.417	211			
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน (สามัคคีจอมปลอม)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	26	6.12	1.536	153			
					49	135	7.692**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	26	8.08	1.470	202			
6. ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (เรารักโรงเรียน)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	26	5.52	1.686	138			
					73	241	13.556**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	26	8.44	1.686	211			

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$(\sum d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6							
1. มีความรักใคร่ปรองดองกับ เพื่อนในชั้นเรียน (รวมกันเป็นหนึ่ง)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	7.15	1.019	243			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	9.47	1.134	322	79	203	17.652**
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน (พลังสามัคคี)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	7.47	0.961	254			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	9.50	0.862	323	69	177	11.180**
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้อง เรียน (สายใยรวมใจ)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	6.41	1.104	218			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	9.15	1.048	311	93	275	20.178**
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ นักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน (รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	6.74	1.189	229			
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	9.68	0.843	329	100	322	18.657**

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	n	$\bar{X}$	S.D.	$\sum x$	$\sum d$	$(\sum d)^2$	t
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของ โรงเรียน (รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	6.47	0.896	220			
					114	404	24.074**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	9.82	0.387	334			
6. ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน (สามัคคีประเทศไทย)							
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	34	6.41	1.048	218			
					103	337	20.307**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	34	9.44	0.561	321			

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 2

เรื่องที่พัฒนา	ชื่อกิจกรรม	$\bar{X}$	การแปลผล
ประถมศึกษาปีที่ 4			
1. มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน	1. เราคือเพื่อนกัน	4.68	ระดับมากที่สุด
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน	2. ช่วยกันคิดดีกว่า	4.39	ระดับมาก
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน	3. พายเรือ	4.75	ระดับมากที่สุด
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ นักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน	4. ร่วมใจสานฝัน	4.37	ระดับมาก
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	5. พอมดแดน มหัศจรรย์	4.46	ระดับมาก
6. ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	6. ถอดรหัสโรงเรียน	4.43	ระดับมาก
รวม		4.51	ระดับมากที่สุด
ประถมศึกษาปีที่ 5			
1. มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน	1. เพื่อนรัก	4.78	ระดับมากที่สุด
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน	2. ร่วมด้วยช่วยกัน	4.47	ระดับมาก
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน	3. ผังสร้างรัง	4.79	ระดับมากที่สุด
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ใน โรงเรียน	4. ร่วมแรงร่วมใจ	4.45	ระดับมาก
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	5. สามัคคีจอมปลอม	4.52	ระดับมากที่สุด
6. ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	6. เรารักโรงเรียน	4.48	ระดับมาก
รวม		4.58	ระดับมากที่สุด
ประถมศึกษาปีที่ 6			
1. มีความรักใคร่ปรองดองกับเพื่อนในชั้นเรียน	1. รวมกันเป็นหนึ่ง	4.58	ระดับมากที่สุด
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน	2. พลังสามัคคี	4.31	ระดับมาก
3. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของห้องเรียน	3. สายใยรวมใจ	4.35	ระดับมาก

ตาราง 12 (ต่อ)

เรื่องที่พัฒนา	ชื่อกิจกรรม	$\bar{X}$	การแปลผล
4. สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน	4. รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว	4.63	ระดับมาก
5. ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	5. รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย	4.36	ระดับมาก
6. ร่วมมือปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	6. สามัคคีประเทศไทย	4.57	ระดับมากที่สุด
รวม		4.43	ระดับมาก

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 2

แบบสอบถาม	ข้อ ที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ความสามัคคีในชั้นเรียน	1	+1	+1	+1	3	1
	2	+1	+1	+1	3	1
	3	+1	+1	+1	3	1
	4	+1	+1	+1	3	1
	5	+1	+1	+1	3	1
	6	+1	+1	+1	3	1
	7	+1	+1	0	2	.67
	8	+1	+1	+1	3	1
	9	+1	+1	+1	3	1
	10	+1	+1	+1	3	1
	11	+1	+1	+1	3	1
	12	+1	+1	+1	3	1
	13	+1	+1	+1	3	1
	14	+1	+1	+1	3	1
	15	+1	+1	+1	3	1
	16	+1	+1	+1	3	1
	17	+1	+1	+1	3	1
	18	+1	+1	+1	3	1
	19	+1	+1	+1	3	1
	20	+1	+1	+1	3	1
ความสามัคคีในโรงเรียน	21	+1	+1	+1	3	1
	22	+1	+1	+1	3	1
	23	+1	+1	+1	3	1
	24	+1	+1	+1	3	1
	25	+1	+1	0	2	.67

ตาราง 13 (ต่อ)

แบบสอบถาม	ข้อ ที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	26	+1	+1	+1	3	1
	27	+1	+1	+1	3	1
	28	+1	+1	+1	3	1
	29	+1	+1	+1	3	1
	30	+1	+1	+1	3	1
	31	+1	+1	+1	3	1
	32	+1	+1	+1	3	1
	33	+1	+1	+1	3	1
	34	+1	+1	+1	3	1
	35	+1	+1	+1	3	1
	36	+1	+1	+1	3	1
	37	+1	+1	+1	3	1
	38	+1	+1	+1	3	1

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้น
ที่ 2

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
1	.560	ใช้ได้
2	.503	ใช้ได้
3	.435	ใช้ได้
4	.530	ใช้ได้
5	.516	ใช้ได้
6	.532	ใช้ได้
7	.149	ใช้ไม่ได้
8	.515	ใช้ได้
9	.612	ใช้ได้
10	.394	ใช้ได้
11	.496	ใช้ได้
12	.606	ใช้ได้
13	.411	ใช้ได้
14	.502	ใช้ได้
15	.509	ใช้ได้
16	.399	ใช้ได้
17	.486	ใช้ได้
18	.234	ใช้ได้
19	.275	ใช้ได้
20	.467	ใช้ได้
21	.573	ใช้ได้
22	.612	ใช้ได้
23	.451	ใช้ได้
24	.367	ใช้ได้
25	.130	ใช้ไม่ได้
26	.345	ใช้ได้

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
27	.564	ใช้ได้
28	.452	ใช้ได้
29	.452	ใช้ได้
30	.416	ใช้ได้
31	.499	ใช้ได้
32	.485	ใช้ได้
33	.483	ใช้ได้
34	.386	ใช้ได้
35	.537	ใช้ได้
36	.488	ใช้ได้
37	.431	ใช้ได้
38	.515	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามัคคีของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

โดยรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.910

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน
 ชั้นปีที่ 2 ทั้ง 18 ชุด

ชุดที่	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$		t-value
	ก่อนใช้กิจกรรม	หลังใช้กิจกรรม	
1. เราคือเพื่อนกัน	5.35	7.74	12.026**
2. ช่วยกันคิดดีกว่า	5.82	8.18	10.195**
3. พายเรือ	4.82	6.82	7.309**
4. ร่วมแรงร่วมใจ	5.32	8.21	11.927**
5. พอมดแดนมหัศจรรย์	5.41	7.91	9.574**
6. ถอดรหัสโรงเรียน	6.15	8.38	11.025**
7. เพื่อนรัก	5.04	7.52	9.824**
8. ร่วมด้วยช่วยกัน	4.64	6.92	9.435**
9. ผีสร้างรัง	5.44	8.00	5.721**
10. ร่วมใจสานฝัน	6.04	8.44	11.529**
11. สามัคคีจอมปลอม	6.12	8.08	7.692**
12. เรารักโรงเรียน	5.52	8.44	13.556**
13. รวมกันเป็นหนึ่ง	7.15	9.47	17.652**
14. พลังสามัคคี	7.47	9.50	11.180**
15. สายใยรวมใจ	6.41	9.15	20.178**
16. รวมพลังเป็นหนึ่งเดียว	6.74	9.68	18.657**
17. รวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย	6.47	9.82	24.074**
18. สามัคคีประเทศไทย	6.41	9.44	20.307**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องเราคือเพื่อนกัน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	7	10	3	9
2	2	5	3	9
3	2	8	6	36
4	3	6	3	9
5	7	9	2	4
6	8	10	2	4
7	7	9	2	4
8	4	6	2	4
9	5	7	2	4
10	5	5	0	0
11	6	7	1	1
12	4	7	3	9
13	3	6	3	9
14	4	8	4	16
15	6	7	1	1
16	5	8	3	9
17	6	8	2	4
18	3	5	2	4
19	3	6	3	9
20	4	8	4	16
21	6	9	3	9
22	8	10	2	4
23	5	9	4	16
24	5	8	3	9
25	5	8	3	9
26	6	8	2	4
27	6	7	1	1

ตาราง 16 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	5	8	3	9
29	7	9	2	4
30	8	9	1	1
31	7	8	1	1
32	6	8	2	4
33	7	8	1	1
34	7	9	2	4
รวม	182	263	$\sum d = 81$	$\sum d^2 = 237$
$\bar{X}$	5.35	7.74		
S.D.	1.704	1.399		

ตาราง 17 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องช่วยกันคิดดีกว่า

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	8	0	0
2	6	9	3	9
3	5	8	3	9
4	4	8	4	16
5	8	9	1	1
6	5	6	1	1
7	8	10	2	4
8	5	8	3	9
9	4	7	3	9
10	5	8	3	9
11	7	8	1	1
12	7	8	1	1
13	5	9	4	16
14	6	10	4	16
15	8	9	1	1
16	4	8	4	16
17	5	8	3	9
18	3	6	3	9
19	4	7	3	9
20	3	7	4	16
21	7	9	2	4
22	7	9	2	4
23	3	9	6	36
24	6	9	3	9
25	6	9	3	9
26	7	8	1	1
27	7	8	1	1

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	6	9	3	9
29	8	9	1	1
30	7	9	2	4
31	8	9	1	1
32	3	5	2	4
33	5	7	2	4
34	8	8	0	0
รวม	198	278	$\sum d = 80$	$\sum d^2 = 248$
$\bar{X}$	5.82	8.18		
S.D.	1.678	1.114		

ตาราง 18 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องพายเรือ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	6	8	2	4
2	5	7	2	4
3	5	5	0	0
4	4	6	2	4
5	5	6	1	1
6	4	4	0	0
7	8	8	0	0
8	2	8	6	36
9	3	6	3	9
10	4	6	2	4
11	7	8	1	1
12	3	6	3	9
13	4	8	4	16
14	3	5	2	4
15	4	4	0	0
16	5	7	2	4
17	4	8	4	16
18	3	6	3	9
19	2	8	6	36
20	5	7	2	4
21	5	5	0	0
22	6	8	2	4
23	5	8	3	9
24	6	8	2	4
25	6	8	2	4
26	6	7	1	1
27	7	7	0	0

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	7	8	1	1
29	7	8	1	1
30	6	7	1	1
31	8	8	0	0
32	5	8	3	9
33	1	4	3	9
34	3	7	4	16
รวม	164	232	$\sum d = 68$	$\sum d^2 = 220$
$\bar{X}$	4.82	6.82		
S.D.	1.732	1.336		

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องร่วมแรงร่วมใจ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	3	8	5	25
2	6	10	4	16
3	6	9	3	9
4	5	9	4	16
5	3	5	2	4
6	2	6	4	16
7	8	10	2	4
8	5	7	2	4
9	7	7	0	0
10	6	8	2	4
11	6	9	3	9
12	2	7	5	25
13	3	9	6	36
14	4	9	5	25
15	2	6	4	16
16	4	7	3	9
17	5	9	4	16
18	2	6	4	16
19	4	9	5	25
20	7	9	2	4
21	7	8	1	1
22	8	10	2	4
23	7	10	3	9
24	7	9	2	4
25	7	9	2	4
26	8	9	1	1
27	6	8	2	4

ตาราง 19 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	8	10	2	4
29	6	9	3	9
30	5	7	2	4
31	7	8	1	1
32	5	9	4	16
33	7	9	2	4
34	3	5	2	4
รวม	181	279	$\sum d = 98$	$\sum d^2 = 348$
$\bar{X}$	5.32	8.21		
S.D.	1.950	1.431		

ตาราง 20 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน เรื่องพ่อดินแดนมหัศจรรย์

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	7	10	3	9
2	5	8	3	9
3	5	8	3	9
4	6	9	3	9
5	5	7	2	4
6	3	8	5	25
7	6	8	2	4
8	4	8	4	16
9	1	6	5	25
10	7	8	1	1
11	6	9	3	9
12	5	7	2	4
13	7	10	3	9
14	5	9	4	16
15	2	7	5	25
16	5	6	1	1
17	6	8	2	4
18	3	8	5	25
19	4	8	4	16
20	7	7	0	0
21	8	9	1	1
22	7	9	2	4
23	7	9	2	4
24	8	9	1	1
25	8	9	1	1
26	7	7	0	0
27	3	6	3	9

ตาราง 20 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	7	9	2	4
29	7	8	1	1
30	6	7	1	1
31	7	8	1	1
32	2	6	4	16
33	6	7	1	1
34	2	7	5	25
รวม	184	269	$\sum d = 85$	$\sum d^2 = 289$
$\bar{X}$	5.41	7.91		
S.D.	1.940	1.111		

ตาราง 21 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 34 คน โรงเรียนถอดรหัสโรงเรียน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	9	1	1
2	6	8	2	4
3	7	9	2	4
4	6	8	2	4
5	6	8	2	4
6	1	6	5	25
7	8	10	2	4
8	6	9	3	9
9	3	8	5	25
10	6	8	2	4
11	8	9	1	1
12	6	7	1	1
13	4	8	4	16
14	7	10	3	9
15	5	9	4	16
16	6	7	1	1
17	5	7	2	4
18	3	6	3	9
19	4	8	4	16
20	6	8	2	4
21	9	10	1	1
22	8	10	2	4
23	6	9	3	9
24	9	9	0	0
25	8	10	2	4
26	6	9	3	9
27	5	8	3	9

ตาราง 21 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	8	9	1	1
29	8	9	1	1
30	6	7	1	1
31	6	8	2	4
32	7	9	2	4
33	7	9	2	4
34	5	7	2	4
รวม	209	285	$\sum d = 76$	$\sum d^2 = 216$
$\bar{X}$	6.15	8.38		
S.D.	1.778	1.101		

ตาราง 22 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องเพื่อนรัก

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	5	5	0	0
2	3	5	2	4
3	4	4	0	0
4	7	8	1	1
5	3	7	4	16
6	3	6	3	9
7	3	6	3	9
8	2	6	4	16
9	3	6	3	9
10	5	10	5	25
11	4	7	3	9
12	6	8	2	4
13	7	8	1	1
14	7	8	1	1
15	4	8	4	16
16	6	10	4	16
17	7	10	3	9
18	8	10	2	4
19	6	8	2	4
20	4	6	2	4
21	6	9	3	9
22	7	10	3	9
23	7	10	3	9
24	6	8	2	4
25	3	5	2	4
รวม	126	188	$\sum d = 62$	$\sum d^2 = 192$
$\bar{X}$	5.04	7.52		
S.D.	1.767	1.873		

ตาราง 23 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรียงร่วมด้วยช่วยกัน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	3	6	3	9
2	4	6	2	4
3	5	7	2	4
4	6	7	1	1
5	4	4	0	0
6	5	8	3	9
7	6	8	2	4
8	3	5	2	4
9	4	6	2	4
10	2	6	4	16
11	3	5	2	4
12	4	7	3	9
13	3	6	3	9
14	5	8	3	9
15	3	7	4	16
16	4	8	4	16
17	7	10	3	9
18	6	8	2	4
19	7	7	0	0
20	4	5	1	1
21	6	9	3	9
22	7	9	2	4
23	6	8	2	4
24	7	7	0	0
25	2	6	4	16
รวม	116	173	$\sum d = 57$	$\sum d^2 = 165$
$\bar{X}$	4.64	6.92		
S.D.	1.604	1.441		

ตาราง 24 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องฝั่งสร้างรัง

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	4	8	4	16
2	3	8	5	25
3	6	8	2	4
4	4	6	2	4
5	8	10	2	4
6	4	9	5	25
7	5	8	3	9
8	6	8	2	4
9	6	9	3	9
10	7	7	0	0
11	3	6	3	9
12	5	9	4	16
13	5	7	2	4
14	4	6	2	4
15	3	6	3	9
16	6	10	4	16
17	5	10	5	25
18	6	9	3	9
19	5	9	4	16
20	10	4	-6	36
21	7	10	3	9
22	6	7	1	1
23	7	9	2	4
24	8	9	1	1
25	3	8	5	25
รวม	136	200	$\sum d = 64$	$\sum d^2 = 284$
$\bar{X}$	5.44	8.00		
S.D.	1.781	1.555		

ตาราง 25 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องร่วมใจสานฝัน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	5	8	3	9
2	5	8	3	9
3	8	10	2	4
4	7	8	1	1
5	6	8	2	4
6	2	7	5	25
7	4	7	3	9
8	5	9	4	16
9	7	8	1	1
10	8	10	2	4
11	6	8	2	4
12	8	10	2	4
13	7	9	2	4
14	4	6	2	4
15	5	5	0	0
16	7	9	2	4
17	8	10	2	4
18	7	10	3	9
19	7	10	3	9
20	6	8	2	4
21	8	10	2	4
22	6	9	3	9
23	8	10	2	4
24	4	7	3	9
25	3	7	4	16
รวม	151	211	$\sum d = 60$	$\sum d^2 = 170$
$\bar{X}$	6.04	8.44		
S.D.	1.719	1.417		

ตาราง 26 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน เรื่องสามัคคีจอมปลอม

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	6	7	1	1
2	6	7	1	1
3	7	10	3	9
4	7	7	0	0
5	8	9	1	1
6	3	8	5	25
7	4	6	2	4
8	5	7	2	4
9	6	7	1	1
10	6	7	1	1
11	7	8	1	1
12	7	8	1	1
13	2	6	4	16
14	5	5	0	0
15	6	8	2	4
16	7	9	2	4
17	7	10	3	9
18	8	10	2	4
19	7	9	2	4
20	6	7	1	1
21	7	10	3	9
22	8	9	1	1
23	7	10	3	9
24	7	10	3	9
25	4	8	4	16
รวม	153	202	$\sum d = 49$	$\sum d^2 = 135$
$\bar{X}$	6.12	8.08		
S.D.	1.536	1.470		

ตาราง 27 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน โรงเรียนเรารักโรงเรียน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	6	9	3	9
2	6	8	2	4
3	5	9	4	16
4	3	4	1	1
5	5	9	4	16
6	6	9	3	9
7	4	7	3	9
8	3	8	5	25
9	4	8	4	16
10	5	8	3	9
11	6	9	3	9
12	7	10	3	9
13	3	6	3	9
14	4	8	4	16
15	4	8	4	16
16	6	9	3	9
17	8	10	2	4
18	9	10	1	1
19	8	10	2	4
20	4	8	4	16
21	6	10	4	16
22	7	10	3	9
23	8	10	2	4
24	6	7	1	1
25	5	7	2	4
รวม	138	211	$\sum d = 73$	$\sum d^2 = 241$
$\bar{X}$	5.52	8.44		
S.D.	1.686	1.474		

ตาราง 28 เปรียบเทียบคะแนนฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรียงรวมกันเป็นหนึ่ง

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	7	10	3	9
2	8	10	2	4
3	8	10	2	4
4	6	8	2	4
5	8	10	2	4
6	7	10	3	9
7	6	8	2	4
8	6	8	2	4
9	7	10	3	9
10	8	10	2	4
11	8	10	2	4
12	6	9	3	9
13	4	5	1	1
14	7	10	3	9
15	5	7	2	4
16	8	10	2	4
17	7	10	3	9
18	8	8	0	0
19	7	10	3	9
20	6	10	4	16
21	8	10	2	4
22	7	10	3	9
23	8	10	2	4
24	7	10	3	9
25	7	10	3	9
26	8	10	2	4
27	7	10	3	9

ตาราง 28 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	8	10	2	4
29	7	10	3	9
30	7	10	3	9
31	8	10	2	4
32	9	10	1	1
33	8	10	2	4
34	7	9	2	4
รวม	243	322	$\sum d = 79$	$\sum d^2 = 203$
$\bar{X}$	7.15	9.47		
S.D.	1.019	1.134		

ตาราง 29 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องพลังสามัคคี

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	10	2	4
2	8	10	2	4
3	9	9	0	0
4	7	9	2	4
5	8	10	2	4
6	6	10	4	16
7	4	8	4	16
8	7	8	1	1
9	8	10	2	4
10	8	10	2	4
11	8	9	1	1
12	7	10	3	9
13	7	7	0	0
14	7	9	2	4
15	6	9	3	9
16	7	9	2	4
17	8	7	-1	1
18	7	9	2	4
19	8	10	2	4
20	7	10	3	9
21	7	10	3	9
22	7	10	3	9
23	8	10	2	4
24	7	10	3	9
25	8	10	2	4
26	8	10	2	4
27	9	10	1	1

ตาราง 29 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	8	10	2	4
29	8	10	2	4
30	8	10	2	4
31	7	10	3	9
32	8	10	2	4
33	7	10	3	9
34	9	10	1	1
รวม	254	323	$\sum d = 69$	$\sum d^2 = 177$
$\bar{X}$	7.47	9.50		
S.D.	0.961	0.862		

ตาราง 30 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรื่องสายใยรวมใจ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	6	9	3	9
2	7	10	3	9
3	5	9	4	16
4	6	10	4	16
5	5	9	4	16
6	5	9	4	16
7	4	6	2	4
8	6	9	3	9
9	7	10	3	9
10	7	10	3	9
11	7	9	2	4
12	7	9	2	4
13	5	7	2	4
14	5	8	3	9
15	8	10	2	4
16	7	10	3	9
17	4	8	4	16
18	6	10	4	16
19	7	10	3	9
20	7	10	3	9
21	7	9	2	4
22	6	9	3	9
23	6	8	2	4
24	7	10	3	9
25	7	10	3	9
26	6	9	3	9
27	8	10	2	4

ตาราง 30 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	7	10	3	9
29	6	7	1	1
30	8	10	2	4
31	7	9	2	4
32	8	10	2	4
33	8	10	2	4
34	6	8	2	4
รวม	218	311	$\sum d = 93$	$\sum d^2 = 275$
$\bar{X}$	6.41	9.15		
S.D.	1.104	1.048		

ตาราง 31 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรียงรวมพลังเป็นหนึ่งเดียว

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	7	10	3	9
2	6	10	4	16
3	7	10	3	9
4	6	10	4	16
5	6	10	4	16
6	6	10	4	16
7	5	9	4	16
8	7	10	3	9
9	7	10	3	9
10	8	10	2	4
11	8	10	2	4
12	7	10	3	9
13	4	6	2	4
14	6	10	4	16
15	5	8	3	9
16	6	10	4	16
17	5	8	3	9
18	7	10	3	9
19	8	10	2	4
20	8	10	2	4
21	8	10	2	4
22	7	10	3	9
23	6	10	4	16
24	8	10	2	4
25	7	10	3	9
26	6	10	4	16
27	7	10	3	9

ตาราง 31 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	8	10	2	4
29	7	10	3	9
30	8	9	1	1
31	8	10	2	4
32	8	10	2	4
33	4	9	5	25
34	8	10	2	4
รวม	229	329	$\sum d = 100$	$\sum d^2 = 322$
$\bar{X}$	6.74	9.68		
S.D.	1.189	0.843		

ตาราง 32 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เรียงรวมกันเราอยู่แยกหมู่เราตาย

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	8	10	2	4
2	7	10	3	9
3	7	10	3	9
4	6	10	4	16
5	6	10	4	16
6	5	10	5	25
7	6	10	4	16
8	5	9	4	16
9	7	10	3	9
10	8	9	1	1
11	7	10	3	9
12	7	10	3	9
13	6	10	4	16
14	5	9	4	16
15	6	10	4	16
16	6	10	4	16
17	7	10	3	9
18	6	10	4	16
19	7	10	3	9
20	6	10	4	16
21	7	10	3	9
22	5	9	4	16
23	8	10	2	4
24	7	10	3	9
25	6	10	4	16
26	7	10	3	9
27	7	10	3	9

ตาราง 32 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	8	10	2	4
29	6	10	4	16
30	6	9	3	9
31	7	10	3	9
32	7	10	3	9
33	5	9	4	16
34	6	10	4	16
รวม	220	334	$\sum d = 114$	$\sum d^2 = 404$
$\bar{X}$	6.47	9.82		
S.D.	0.896	0.387		

ตาราง 33 เปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน โรงเรียนสามัคคีประเทศไทย

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
1	5	9	4	16
2	6	10	4	16
3	7	10	3	9
4	6	10	4	16
5	5	9	4	16
6	5	9	4	16
7	8	9	1	1
8	5	9	4	16
9	6	10	4	16
10	6	9	3	9
11	5	9	4	16
12	6	9	3	9
13	7	8	1	1
14	6	9	3	9
15	7	10	3	9
16	5	9	4	16
17	6	9	3	9
18	7	10	3	9
19	8	10	2	4
20	7	10	3	9
21	8	10	2	4
22	6	9	3	9
23	7	10	3	9
24	8	10	2	4
25	8	10	2	4
26	7	10	3	9
27	7	10	3	9

ตาราง 33 (ต่อ)

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้กิจกรรม (X_1)	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้กิจกรรม (X_2)	$d(X_2 - X_1)$	d^2
28	7	10	3	9
29	8	10	2	4
30	5	9	4	16
31	6	9	3	9
32	7	9	2	4
33	6	9	3	9
34	5	9	4	16
รวม	218	321	$\sum d = 103$	$\sum d^2 = 337$
$\bar{X}$	6.41	9.44		
S.D.	1.048	0.561		

ตาราง 34 ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความสามัคคีของนักเรียน
 ชั้นที่ 2 รวมทุกข้อ และจำแนกรายข้อ

ข้อ	ความคิดเห็น		S.D.	แปลผล
1.	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสามัคคี	4.68	.532	ระดับมากที่สุด
2.	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้วิธีการแสดงถึงความสามัคคี	4.39	.599	ระดับมาก
3.	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการมีความสามัคคี	4.63	.549	ระดับมากที่สุด
4.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ	4.32	.771	ระดับมาก
5.	กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น	4.67	.538	ระดับมากที่สุด
6.	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนได้ฝึกแสดงออกถึงความสามัคคี	4.67	.645	ระดับมากที่สุด
7.	ข้อความในใบความรู้ ใบงาน อ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.34	.725	ระดับมาก
8.	ใบงานที่ทำให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา	4.65	.551	ระดับมากที่สุด
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความสนใจ มีความหลากหลาย	4.45	.542	ระดับมาก
10.	การวัดและประเมินผลตรงกับสิ่งที่นักเรียนทำในกิจกรรม	4.21	.692	ระดับมาก
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.32	.652	ระดับมาก
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้	4.30	.649	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม		4.46	.620	ระดับมาก

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ปาริชาติ แสงสุรินทร์
วันเดือนปีเกิด	5 กุมภาพันธ์ 2522
สถานที่เกิด	อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านสามหลัง ตำบลเขาโจด อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี 71220
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูผู้ช่วย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านสามหลัง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2545	กศ.บ. คณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ